

WESTERN ROMAN

LASO

Cijena 18.000 d broj 840

Jory Sherman

PAKLENA BANDA

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

Jory Sherman

PAKLENA BANDA

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček

Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika RO NIŠPRO Vjesnik
Vladimir Slijepčević)

– OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar Radman).

Predsjedavajući Savjeta: dr. Ivan Krtalić

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i
jedinstva 4

Telefoni: 041/528-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (ured-
nica), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Bi-
serka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: OOUR Štamparska proizvodnja

Urednik: Ana Hrastović

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Jory Sherman: Paklena banda

Naslov originala: HellfireTrail

Copyright: VPA

Recenzija: Marijan Krmpotić

Prijevod: Miroslav Kiš

Laso broj 840 izlazi 17. 11. 1989.

u nakladi od 60.000 primjeraka

I

Taj je gradić bio bez imena. Nije, zapravo, ni bio gradić, nego samo jedno od brojnih pograničnih naselja, izniklih iz nužde, nakupina raštrkanih zgrada duž puta kroz pustoš, nebojenih dasčara od poluobljica, pojata do kojekakvih drugih zakutaka. Imao je ipak salun, trgovinu, javnu staju. A ono što su mještani nazivali ulicom bilo je prekriveno pasjim i kokošjim izmetom te velikim korovom što ga je vjetar kotrljao, sve dok ne bi zapeo o kakav srušeni plot, ogradu od otpadaka dasaka ili letava. Jedan dio toga bezimenog »grada« bio je, kako su to duhovito znali reći čak njegovi stanovnici, u Teksasu, a drugi dio – u paklu.

Grad je, zapravo, bio na samoj granici Teksasa i Meksika.

Ponekad bi u njemu živjelo, ispravnije bi bilo reći boravilo, čak više Meksikanaca nego gringosa, to jest bijelaca, Amerikanaca. Ponekad bi pak bilo obrnuto. A muškarci koji su prolazili kroza nj redovito su bili mrka pogleda, mrzovoljni, spremni na svađu i sukob, umorni, prašnjavi od puta, u opremi od kože i čelika, redovito progonjeni nečim iza sebe, najčešće na jug, u pustu meksičku zemlju.

Ponekad bi takvi očajnici ostajali u gradiću nekoliko dana, pijući Cobbsov loš viski. Vlasnik saluna zvao se Cobbs, ali su ga svi zvali »Cobbsov«, jer je tako glasio natpis nad njegovom stračarom, koju je on važno nazivao »restoranom i pansionom«, a bila je zapravo ono što se u Americi naziva salun, s tim što je na katu imao i sobe i »djevojke« u njima.

Niti je itko znao, a niti je pitao, odakle je Cobbs ovamo došao ni zašto je tu ostao. Imao je, u dvorištu iza zgrade, rukom iskopan zdenac, a imao je i dovoljne količine lošeg viskija. Ponekad je čak točio i »domaće« pivo, naime takvo što ga je sam proizvodio.

Tako bi, dakle, očajnici u prilazu redovito pogasili žeđ Cobbsovim viskijem ili pivom i odjahali dalje, gotovo se nikada ne vraćajući u tu zabit.

Za ostale stanovnike toga, kako već rekosmo, bezimenog gradića uglavnom se također nije znalo ni koji ih je vjetar donio ni zašto ih neki novi vjetar ne otpuhne dalje.

Živio je tu, tako, stanoviti Blanchett, koji je gajio koze i perad te uzgajao graha i kukuruza. Bio je to već pogrbljen, vremešan čovjek, suh

poput lista izloženog suši i vjetru na polupustinjskoj zaravni, koji je mogao živjeti pa i živio je, takoreći ni od čega. Prodao bi poneko jaje ili pile, ponešto kukuruza, ali samo zato što su mu za njegove skromne potrebe bili suvišni. Dobiveni novac brižljivo je čuvao, ne znajući što bi s njim. Nagledao se Blanchett svakakvih ljudi. Znao je da nastaju nevolje čim ih se previše skupi na istom mjestu. Kao ni za Cobbsa, ni za njegova nitko nije ni znao ni pitao odakle je i zašto je tu.

Na drugom kraju naselja živjela je brojna obitelj Hernandeza i njegove žene Conchite. I oni su proizvodili hranu, ali su je svu sami pojeli, nemajući je ni dosta, strepeći svake godine da ostave sjeme za narednu sjetvu, otrgnuvši ga od vlastitih usta. Cvijet u toj obitelji bila je 17-godišnja Rosita, divno razvijena djevojka, kose crne kao perje u gavrana. Rosita je, kao najstarija, pomagala majci u brizi o ostaloj djeci, mljela je kukuruz, pravila »tortillas«, šila, prala i krpala, zavrtila vratom ponekom piletu i čerupala ga za lonac, a znala je dobro oguliti i pripremiti ponekog zeca, kad bi ga njezin mladi brat Juan ulovio u zamku.

Voljela je mladog mješanca svijetlog tena, crne kose i ludo plavih očiju.

Njegovo je ime bilo Pablo. Živio je s »ujakom« Fernandom, koga su svi zvali »tio« – na španjolskom »ujak« – Nando. Starac je govorio da se brine o 19-godišnjem Pablu, ali se, zapravo, mladić brinuo o njemu. Prije nekoliko mjeseci došli su s juga, iz Meksika, iz Sonore – kako su mnogi vjerovali. Pablo nije mnogo govorio o sebi, čak ni Rositi. Bio je plahovit i, činilo se, umoran od ljudi, nepovjerljiv prema njima. Rosita je bila uvjerena kako je mnogo propatio, ali bi on ušutio i zagledao se ne-

kamo u daljinu svaki put kad bi ga o tome zapitala. I Pablo je volio Rositu.

Živjela je tu i udovica Morris, činilo se s najviše novca među svima njima. Njoj je, na putu pet kilometara dalje od toga pustog mjesta, umro muž, pa je tu, valjda, ostala živjeti iz poštovanja, dakako s novcem što joj ga je ostavio. Unajmila je Meksikance da joj sazidaju kuću, pa je njezina zgrada najviša, zapravo jedina, zasluživala taj naziv: kuća. Imala je čak verandu. Kad se kuća gradila, sa sjevera je dala dopremiti čavle i građu te razne alatke. Sama udovica izgledala je inače poput sokola, staroga sokola: oštih očiju, još oštrijega nosa. A najoštriji joj je bio jezik: svakome je govorila kako mu valja živjeti, a cijelom je »građu« dobacivala kako bi se morao »uljuditi«, što god pod tim razumijevala. Htjela je čak dati građu ime: po svom pokojnom mužu Hiramu. Meksikanci su to ime, međutim, jedva izgovarali, a Cobbs je predvodio bijelce koji su se usprotivili takvim njezinim nastojanjima.

Cobbs se inače odnosio prema udovici sasvim uljudno, premda ju je smatrao trnom u tkivu cijeloga naselja. Najviše mu je, čini se, smetalo to što je udovica potajno pila, i to sasvim dobar viski, dobavljen sa sjevera.

Imala je udovica Morris, za obavljanje težih poslova po kući, svog meksikanskog slugu Manuela Ortiza. S vremena na vrijeme slala bi ga na sjever, u prodaju nekih svojih proizvoda, jer je šila, vezla, plela, krojila, a odande joj je donosio tkanine, kućne potrepštine i – viski. Stara je udovica u taj dobar viski stavljala češnjaka i pila ga – ispričao je jednom pijani Manuel – kao lijek. Od te mješavine, koju je Meksikanac nazvao »medicina de ajo y licor« – lijek od češnjaka i viskija –

udovica se, doduše nikada nije opijala, ali... ali je pila! Meksikanac, pričajući o tome u Cobbsovu salunu, nije propustio naglasiti da se takva »medicina« može spravljati samo od dobroga viskija, pod čime je, valjda, razumijevao da Cobbsov viski ne bi bio pogodan za takve ljekarije.

Cobbs se, dakle, donekle ljutio na udovicu Morris, ali ne i na njenoga Manuela. Dapače, s njim je bio u zavjeri: Manuel je »živio« s Cobbsovom »djevojkom« s kata Evitom, kad god ova ne bi bila zauzeta, a Cobbs je to tajio pred Manuelovom poslodavkom, gospodom Morris, za desetinu Manuelove zarade kod udovice, koju mu je Meksikanac drage volje ustupao. Tako su svi bili zadovoljni, a udovica uvjerená u visoku moralnost Manuela Ortiza, ne znajući za njegove seksualne izlete, jer sama nikada noću nije izlazila u »grad«, smatrajući kako joj to »ne bi priličilo«.

Udovica je, zapravo – sumnjao je Manuel – upravo za dugih večeri pijuckala svoj dobar viski. Ujutro bi, to je Manuel znao, budući da je to čak vidio, udovica Morris svakoga dana prala zube toplom vodom i solju i žvakala metvicu, kako joj se iz usta ne bi širio zadah češnjaka i viskija.

Tako je, eto, živio i disao taj bezimeni »grad«, kad je jednoga jutra u nj ujahalo pet očajnika opaka, vrlo opaka izgleda.

Čim su stigli i sjahali sa znojnih i prljavih, prašinom prekrivenih konja, te počeli piti kao da nikada neće utažiti žeđ, moglo se shvatiti da su to ljudi zbog kojih je poštenim građanima najbolje da i usred bljela dana ostanu kod kuće, čak da ne izviruju na ulicu. Drške njihovih dugih revolvera bile su izlizane od uporabe, takvi su bili i svi metalni

dijelovi njihovih pušaka – na njima se nije gotovo ni razaznavala prvobitna boja – a redenici preko prsa bili su im zloslutno puni metaka. Na njihovim pak iscrpljenim konjima jasno su se vidjeli tragovi okrutnih i oštih ostruga.

Očajnici su u gradić dojahali očito paklenom jurnjavom. Smrdjeli su, zapravo, po znoju, prljavštini i dugom putu.

Cobbs im je, iskusan kad je u pitanju takva vrst ljudi, vidio u očima nešto što mu je prouzročilo ozbiljan grč u želucu. Nisu bili poput ostalih njegovih putnika namjernika. Donosili su sobom nešto teško, nešto izuzetno, ne strah nego paniku, a vladali su se bahato samo stoga što su, činilo se, to nešto htjeli stresti sa sebe, zaboraviti.

Jednom riječi, ti su ljudi bili vrlo opasni, gotovo neuračunljivi.

Čim su s istoka dojahali, Cobbs je poželio da odjašu dalje. Nervozne i zakrvavljene oči zurile su im ubilački ispod oboda šešira. Cobbs se i razočarao i uplašio kad je vidio da vezuju konje uz prečku pred njegovim »restoranom i pansionom«, to jest, njegovim salunom, pokazujući očitu namjeru da uđu.

Onaj među njima koji se vladao kao vođa dojahao je na poput zore blijedom konju, Meksikanac na vrancu, dug, plavokos div jahao je šarenog sivca, oniski mršavko, najniži među njima, bio je u sedlu na tamnijem ridanu, a kosoocki je dugonja dojahao na dobrom šarcu. U dugim kaputima, čije je krajeve zadizao jutarnji povjetarac, dojahali su, činilo se Cobbsu, kao glasnici smrti.

– Stojim vam na usluzi, gospodo – snishodljivo ih on pozdravi kad su, kunući, ulazili u salun, s gorčinom pomislivši kako mu njegova sačmarica ispod šanka protiv takvih gostiju nimalo ne bi koristila.

— Donesi, onda, nešto što ćemo moći piti, ali da nema okus po sirovoj koži! — obrecne se na njega, zadizujući šešir na potiljak, voda skupine. — I donesi šest... Ne — ispravi se — donesi pet čaša.

Plavokosi gorostas značajno pogleda vodu. Nekada im je trebalo šest čaša. A sada im je bilo dovoljno pet — pet čaša za petoricu ljudi.

Visoki tamnopusi i kosooki Darby Slack, s ožiljkom na donjoj usni, bučno se nasmija.

— Zbunio si me, Rede — naceri se. — Boling više nije s nama.

Cobbs stavi na šank bocu s viskijem te podijeli pet čaša. Silio se da se odmah povuče, ali je iz navike čekao ne bi li na šanku začuo zvuket novca. Njegovi opasni gosti, međutim, kao da nisu imali namjeru platiti piće.

— Za Bolingovu dušu! — podigne čašu Bert Scarns, mršavi muškarac, najniži među njima, te je iskapi. — Neka Boling — doda — počiva u miru!

— Ovo je za sranje! — frkne, iskapljujući čašu, njegov voda Red Noland, mrzovoljan zbog izgubljenog šestog člana družine.

Tako je boca klizila šankom od jednog do drugog i praznila se. Svaki bi ponešto progundao, samo je Meksikanac šutio, iako ga je Darby više puta pokušavao uvući u razgovor.

— Razvedri se, Sanchez — dobaci voda opet Meksikanca. — Ta blizu si kući: meksička je granica samo dvadesetak do tridesetak koraka odavde.

Ne obazirući se na takve pokušaje duhovitosti, Sanchez je samo pijlio u Cobbsa, osjećajući kako mu se od viskija tijelom širi nekakva toplina, potiskujući bolove što ih je u utrobi odavno osjećao. Nešto nije bilo u redu s njim, a viski mu je, kao

lijek, sve više i više godio, iako ga prije nije mogao podnositi.

— Rede, kad ćeš od Cobbsa zatražiti da dovede neke žene? — upita iznenada Meier, plavokosi gorostas, lica zažarenog od pića.

— Imaš, čini se, previše energije, Švedanine! — odgovori mu voda. — Cobbs će dovesti žene kad za to dođe vrijeme.

Plavokosoga su, iako je bio Nijemac, svi zvali Švedaninom, jer se na to ljutio. Meier je, naime, nitko nije znao zašto, mrzio Švedane.

Meksikanac Sanchez i dalje je uporno zurio u Cobbsa, s nerazumljivim izražajem u očima.

Toga trenutka Cobbs prvi put postade svjestan toga da više neće dugo živjeti.

II

— Podi po nekog dječaka, da nam se pobrine za konje! — naredi Red Noland gostioničaru. — I da si se odmah vratio ovamo, da nam pripremiš nešto za jelo! Imaš li ovdje i... — zastade, pa doda — kakvih žena?

Cobbs htjede najprije odmahnuti glavom, ali se, gledajući u Nolandove zakrvavljene oči, predomisli te potvrdno kimne.

— I one, dakle, dolaze na red, čim pojedemo. Požuri, Cobbse!

Popili su dvije boce viskija, pojeli šest velikih govedih odrezaka — plavokosi je gorostas pojeo dva obroka — a smazali su i puna dva lonca graška te ogromne količine kukuruznih kolača.

Sanchez je potom pošao iza šanka, uzeo bocu viskija te izašao u dvorište i sjeo u hladovinu. Otpuhivao je muhe koje su mu sjedale na neobrijano znojno lice. Pijuckao je viski, iznova se čudeći njegovu blagotvornom učinku — toplini u svojim venama i ugodnom šumu u uši-

ma. Pogled mu odluta u smjeru iz kojega su bili dojahali. Kao da je naslućivao nekoga ili nešto, vrebajući oblačić prašine ili sićušnu točku — jahača u daljini.

Tko je taj što ih slijedi? Što želi? I kako je tako lako uspio ubiti Bolinga?

Te misli nisu mučile samo Sancheza nego i svu petoricu ovih očajnika.

Iza zgrade je uto dotrčao meksički dječak Joaquin da se pobrine za konje. Uhvati uzde dviju životinja, prestrašeno gledajući u Sancheza.

Sanchez se ne osvrne na njega. Zurio je i dalje u daljinu, potežući iz boce. Nije vidio ništa. Samo sjenu oblaka nad »gradom«. Strese se kao da mu je bilo hladno. Stresao se od jeze.

Dječak Joaquin ubrzo se vrati po preostala tri konja. Opet bljesne pogledom na Sancheza. Imao je isti osjećaj kao i Cobbs, samo što ga nije znao sebi objasniti. Dok je odvodio konje, činilo mu se da sjena oblaka ide za njim, samo za njim.

Ostali iz skupine imali su pune ruke posla u salunu. Doslovce pune ruke. Sa dvjema ženama, Cobbsovima »djevojkama«.

Meier je, držeći je na koljenima, svojim ogromnim ručetinama gnječio Evitu. Uplašenoj se djevojci od znoja po licu razmazala šminka. Ugrize se za usnu kad joj Meier zgrabi i stisne dojku. Kiselo se pokušava osmjehnuti, ali se namršti kad joj gorostas drugom ručetinom posegne među noge.

— Calmate, hombre! Dečko, ohladi se! — protisne kroz zube. — Smiri se, amigo! — doda malo blaže.

— Naravno, medena — naceri joj se Meier. — Bit će kako god ti kažeš.

Evita zatraži od Cobbsa piće. Bilo

joj je potrebno za hrabrost. Zamijetila je da je i Cobbs prestrašen, što je bilo neuobičajeno, te je to još više zabrine.

I Meier posegne za bocom. I njemu je trebalo hrabrosti, ali ne pred ženskom, nego pred opasnošću, pred onim koji ih je, svi su to znali, slijedio. Pokušavao je zatomiti strah, pomisao na ono što se dogodilo šestom članu njihove družine Bolingu. Možda će mu viski i ova jedra Evita u tome pomoći.

Prisili djevojku da otpije iz boce, potom i on opet popije, a zatim poljubi djevojku te je uštine za dojku. Dovraga, na njenom je ramenu vidio Bolingovu glavu! Zatvori oči, a djevojčinu je dojku stiskao, sve dok je nije nepodnošljivo zaboljelo.

— Polako, Švedanine! — krikne ona.

— Nisam ja, prokletnice, Švedanin, nego Nijemac!

Prestrašena djevojka počne sada stiskati njega, ne bi li ga udobrovoljila.

Meier zaboravi tu njihovu malu nesuglasicu, ali nikako nije zaboravljao da im je netko na tragu. Čak i toga trenutka, svakog trenutka! I to netko vrlo, vrlo opasan!

Za drugim stolom u salunu Bert Scarns i Darby Slack zajedno su, opijajući se, gnječili drugu djevojku, tustu Gloriju, debelo našminkanu,iskusnu u seksualnim stvarima tokom godina.

Bili su grubi. No Gloria je imala iskustva s takvim ljudima. Ovi su ipak bili nekako drukčiji. Kao da su se očajnički bojali nekoga ili nečega, pa se zbog toga izivljavali ovdje, kod Cobbsa. Udaljenost ovoga mjesta od svake civilizacije, svih zakona i šerifa, obično je na takve grubijane utjecala da se opuste. Bio je to salun sa svojim uslugama, nekakva oaza usred ničega. No ovi ljudi...

Gloria se nije opirala kao Evita. Znala je svoje lukavo žensko umijeće, znala je ugoditi i najvećem grubijanu: stisak ovdje, poljubac ondje i držala ga je pod nadzorom. Pa ipak, s ovim muškarcima ni njoj neće biti nimalo lako. Ovi su divlji i opasni. Prebučno i usiljeno su se smijali, odviše halapljivo jeli i pili, odviše željno navaljivali na nju, a sve je to zvučalo kao raštimani klavir u praznoj sobi, padne joj na um ta usporedba.

Bila je možda i sama previše zastrašena da bi sasvim razumjela situaciju. No to joj nije smetalo: ona nikada nije htjela znati previše o gostima. Zadovoljit će ove grubijane, pa će valjda odjahati odavde. Željela je da što prije odu. Nešto u njima podsjećalo ju je na zadah krvi na prljavim stražnjim, sporednim uličicama Tascosa i Abilenea.

— Hajdemo s tom mačkom gore u sobu! — odjednom pijano promrmlja Bert Scarns.

— Mislim, da na njoj napravimo redaljku, Berte? — upita Darby Slack.

— Zašto ne? Pa ima je dosta za obojicu!

— Gloria, djevojčice, hoćeš li nam prirediti tu igru? — pijano joj se unese u lice Darby.

— Naravno, momci — suglasi se Gloria, zastavši u razmišljanju samo koju sekundu. — Gloria vas može primiti obojicu. Ponesite bocu i dodite gore u moju sobu.

— Dodi, Darbe! Dodi, da joj pokažemo! — zaslini Bert.

Ustajući sa stolca, Darb sruši Gloriju na pod. Obojica su je, pijani, jedva podigli, iako nije bila previše teška, te je među sobom povukli uza stube.

Dok su je vukli kraj šanka, i Gloria, kao i Evita prije nje, zamijeti strah na Cobbsovu licu. Osjeti grč

ispod srca kao da ju je ubo trn. I ona kao da je predosjećala da će uskoro umrijeti.

U bijednom naselju, koje se trudilo da bude grad, provela su ova pe-torica cijelu tu noć.

Gloriju je, gore u sobi, Bert Scarns pretukao drškom revolvera, kad mu nije uspjela »podići kolac« da joj ga drugi put »zabode«. Darby joj je pak, na svoje ludačko zadovoljstvo, palio cigaretama dojke, a mnoga druga mjesta na tijelu opekao joj je, primičući im upaljenu žigicu. Kad bi žigica ugasnula, prelamao bi drvce na dva dijela te ih odbacivao, pripaljujući novu, urlajući od smijeha svaki put kad bi Gloria kriknula!

Evita je imala masnice ispod oba oka i po cijelom tijelu, jer ju je prestrašeni Meier gotovo cijelu noć udarao, jecajući usput kako mu je žao što je to boli.

Sanchez je uvečer prošetao naseljem, osluškujući glasove na meksi-kanskom. Prve je količine viskija povratio, ali je uporno nastavljao piti, sve dok se nije srušio u Cobbovom dvorištu.

Red Noland izade u dvorište. Nesvjesno je, pišajući, mlazom ispisivao u pijesku družinin zaštitni znak: »Hellfire«, to jest paklena vatra.

Zatekavši u dvorištu pijanog Sancheza, vođa družine uvuče ga u salun te naloži Cobbsu da ga odvede na kat u sobu i pobrine se da ga smjesti u krevet. Upozori gostioničara da bude pažljiv, jer bi ga Sanchez, probudi li se, mogao metkom iz revolvera »otpuhnuti na onaj svijet«.

Vrativši se u dvorište, Red Nolton nesvjesno je nekoliko puta povlačio revolver iz korica i vraćao ga u njih, vježbajući potezanje, zureći istodobno u daljinu iz koje su bili dojahali, ali iz koje je za njima jaha-

la i opasnost. Pokušavši se otresti tih misli, prisili se misliti na žene. Nije ih osobito volio. Sve koje je ikada upoznao bile su pijane i smrdljive. Nikada se ženama nije doživio ništa lijepo.

Cobbs se, za to vrijeme, u svom salunu mučio sa Sanchezom, vukući ga uz stubište. Čuo je Evitine jecaje iz jedne i Glorijine krikove iz druge sobe. Uz Evitu je plavi gorostas zbog nečega sve vrijeme plakao, a tamo kod Glorije ona su se dvojica smijala kao ludaci.

Imao je Cobbs već svakakvih gostiju, ali svi su ga uvlačili u svoje veselje, nikada nisu bili opasni kao ovi.

Strpavši Meksikanca u čist krevet, Cobbs stavi uz njega bocu, koju je Sanchez dotle čvrsto stiskao u šaci. Svjetiljku kraj njega nije palio, kako pijanac ne bi izazvao požar. Pogledavši u dugocijevni revolver o Sanchezovu pojasu, Cobbs na trenutak pomisli na mogućnost otpora ovim sumanutim očajnicima. Razborito, međutim, odustane od takvih pomisli.

— Odlazim na počinak, gospodine — reče Nolandu, koji se u međuvremenu opet vratio u salun. — Sve vam je ovdje na raspolaganju. Osjećajte se kao kod kuće — kiselo dodaje. — Za vas ima još jedna prazna soba na katu, kraj vašeg meksičkog prijatelja — zaključuje.

— Gledaj da se rano dignesh! — naredi mu bahati gost.

— Naravno, gospodine. I inače ustajem vrlo rano.

Cobbs još pođe da ugasi svjetiljku iza šanka, ali se predomisli te je ostavi gorjeti, jer je ugledao opasan pogled u Nolandovim očima. Nije se usudio ni pogledati u dvocijevnu sačmaricu pod šankom.

Gostioničar nije bio svjestan toga

zašto mu se Noland ceri: pušku pod šankom odavno je bio ispraznio.

Kad je Cobbs pošao na spavanje, Red Noland izade ponovno u noć, pred salun. Čizme su mu čudno odzvanjale po daščanim stubama. Gore, na katu, momci njegove družine kao da su se već bili umorili i primirili. On osjeti kako ga bole noge, otekale u čizmama. Bio je umoran, ali ne i pospan. Svjež noćni zrak kao da ga je rastrijeznio, iako nije bio pijan kao njegovi momci. Pogled duž ulice, pa lijevo i desno, niz ulicu i uz nju.

Svugdje je bilo tiho. Stupivši sa stuba u prašinu, te držeći se oprezno u sjeni, prošeta do kraja ulice, što nije bilo daleko. Osluškiavao je, zurio u noć u istom smjeru kao i Sanchez prije njega, u daljinu iz koje su dojahali. Bilo je kao da gleda u taman tunel.

— Boling! — reče odjednom.

Ali se odmah naljuti na samoga sebe što je to glasno izrekao. A morao je, jer su mu se u glavi neprestano rojile pomisli na Bolinga. Tom Boling bio je njegov najbolji čovjek. Nekog prijatelja Noland nikada nije imao, a Boling mu je gotovo bio prijatelj. No sada je dolje, u zemlji. Gnjevno šutne nogom po prašini. Ah, kako su mu otekale noge! Skinut će čizme gore u sobi.

Boling!

Kako je sve to prokleta glupo završilo!

Njih šestorica upravo su napuštali grad. Boling je, zapravo, htio da još ostanu. No već su bili načinili dosta buke i meteža, pa su se svako morali povući. Ah, taj Sanchez! Sve više loče! I Scarns i Slack uvijek potegnu previše, a Švedanin, taj gorostas, ionako uvijek blebeće kao tele. Ali Boling je bio među njima najbolji: i on se nalokao, ali je mogao dosta toga i podnijeti. Uvijek je

ostajao dovoljno trijezan da upotrijebi pušku ili revolver, kojima je rukovao izvrsno, najbolje od svih njih.

Baš zato je i bilo tako teško razumjeti ono što se Bolingu dogodilo.

Boling je, kad su pojahali iz grada, zbog nečega zaostao za njima. Netko je, zapravo, iz tmine doviknuo za njim, uzviknuo baš njegovo ime. Boling se vratio, da pogleda tko je to. Ostali su nastavili jahati, uvjereni da će ih Boling uskoro sustići.

Ah, strese se Noland, kamo sreće da je tada posumnjao, da je zastao, ostao s Tomom Bolingom!

Njih su petorica već dobrano odmaknuli, kadli su začuli dva revolverska pucnja. Zauzdali su konje. Zatim su začuli u noći gotovo neljudski krik.

— Kao da je Tom... — primijetio je Scarns.

— Ah, ne može biti Tom! — otklonio je tu pomisao Slack.

— Podimo vidjeti! — predložio je Meier.

Pojahali su natrag, galopom. Nisu morali jahati daleko, jer im se u tami približavao Bolingov konj. A preko konjskih leđa bio je prebačen — leš Toma Bolinga. Njihov najbrži revolveraš bio je pogođen metkom u slabine, a zatim mu je onaj tko ga je ubio, prerezao grlo. Grozna posjekotina protezala se od uha do uha.

Tada je Red Noland shvatio — i otada zna — da ih netko slijedi. Netko opasan! Nisu još ugledali nikoga, ali taj ih prokletnik sigurno slijedi, ne odustaje od toga.

Red Noland odjednom se, u sjeni drvenih kuća, strese od jeze. Neće, pomisli, smjeti ostati dugo ovdje. Morat će odmah ujutro odjahati, otresti se toga progonitelja.

Vraćajući se u salun, upita se hoće li uopće moći zaspiti te noći.

Ispod dašćane stube nešto šušne.

Na rubu živaca, Noland isprazni cijeli revolver u — zmiju. Oblije ga hladan znoj.

Ponovo napuni oružje.

U naselju se, usprkos pucnjima, nigdje ništa nije ni pomaknulo.

Upita se nije li njihov progonitelj možda već tako blizu da je mogao čuti pucnje. Još se jednom, prije ulaska u salun, osvrne u mrak.

Sutra će odjahati odavde, ne ostavljajući progonitelju nikakav trag koji bi mogao slijediti.

Ali mu neće ostaviti nikoga u ovom »gradu«: pretvorit će ga u grobnicu.

III

Rosita je čula pucnjeve, vrisku, a zatim i krikove. Dolazili su, činilo se, iz Cobbsovog saluna.

— Životinje! Zvijeri! — promrmlja djevojka, hraneći kukuruzom kokoši u pojati svojih roditelja, shvatila je da se to izivljavaju oni sumanuti došljaci.

Djevojka je bila zabrinuta za Pabla, koji se prošle noći nije vratio kući. Znala je da ponekad izostane cijele noći, da zanoći u prirodi, ispeče zeca uz vatru. Jednom je, pošavši na pecanje, otplutao na nekom debelu niz rijeku i nije ga bilo dva dana. No sada odluči poći k »ujaku« Nandu i upitati ga nije li se Pablo možda ipak vratio kasno, noću.

Rosita je još bila djevojka u razvoju. Njene su male čvrste grudi još rasle, te su je ponekad boljele. Boljele su je i kad bi joj ih Pablo, kao nekoliko puta dotad, dotakao ili kad bi joj se, onim svojim čudnim pogledom, malo dulje zagledao duboko u oči. Djevojka je, zapravo, kao bol tumačila seksualne nadražaje, što ih je počela osjećati. I sada je osjećala kako joj se dojke ukrućuju kao u trenucima kad je njezin Pablo ljubi. Osjećala je, međutim, i nekakav grč

u želucu te šumove od navale krvi u glavi.

Toliko ju je to uplašilo da ispusti mali kablič iz kojega je hranila perad. Kokoši su, naravno, navalile na dodatnu količinu hrane.

* * *

Stari Hernandez protrlja oči i sjedne na svom skromnom sirotinjskom krevetu. Probudili su ga pucnji i krici. Zatresavši glavom, proviri kroz prozor te shvati da je dugo spavao: sunce je već bilo odskočilo na nebu.

— Conchita! — dozove ženu.

— Molim? — javi se ona iz susjedne sobe. Njihova je koliba imala samo tri prostorije. Soba u kojoj su spavali Hernandez i Conchita bila je od ostalih odvojena samo zavjesom na dovratku.

— Kakva je to buka, Conchita?

— Pucaju oni u Cobbsovom salunu. Životinje!

— Banditi! — progunda Hernandez, protežući se.

Odmah je znao da ovo neće biti dobar dan. Počeo je s mnogo buke u rano jutro, a to nije bilo dobro, razmišljao je, nespretno navlačeći sandale.

* * *

Blanchett je pak začuo pucnje pri jutarnjoj muži kozâ.

— Smiri se, nesrećo! — ljutio se na kozu Nanny, koja je nogom zakoračila u kablič s mlijekom.

Koza se uplaši, uznemiri, te ju je starac jedva muzao, a bojao se da će se zbog toga poslije još i grušati mlijeko.

— Vrag ih odnio, proklete odmetnike! — gundao je starac, a koza je uznemireno meketala.

Starac je jedva čekao da mlijeko, koje mu je bilo jedini »luksuz«, spremi u svoj podrumčić, da se hladi. Taj podrumčić bio je njegova

mala tajna — imao je čak vode, koja je kapala kroz zidove, možda čak iz iste žile iz koje se napajao i Cobbsov zdenac.

* * *

Udovica Morris je, zbog nestalnog jutarnjeg povjetarca, istom u drugom pokušaju uspjela vezati rubac na glavi. Poskakivala je na svaki pucanj što bi ga začula iz Cobbsovog saluna.

— Manuele! — dozove svojega Meksikanca. — Što se to događa tamo kod Cobbsa?

— Borrachos! Pistoleros borrachos. Que malos son! — odgovori Manuel na španjolskom, provirivši iza kuće, gdje je motikom u vrtu zakapao u zemlju kokošji izmet.

— Prestani s tim svojim meksičkim, čuješ li me! Čini se da pucaju, zar ne?

— Si, senjora, pucaju. Pijani hombres! Revolveraši! — odgovori sada Manuel mješavinom španjolskog i engleskog.

Meksikanac doista nije dobro govorio engleski, a udovica Morris razumjela je španjolski više nego što je to htjela priznati. Engleski je, međutim, smatrala otmjenijim, te zahtijevala da i njen Manuel njime govori. Umišljala je da je Manuel uljudeniji nego što je doista bio, a da bi to uvjerenje zadržala, rijetko je kada gledala u njega kad bi mu se obraćala. Često je Manuelu govorila i noću, kada ga, naravno, kraj nje nije bilo, razgovarala je s njim, a zapravo sama sa sobom, pričala mu što je uradila toga dana, povjeravala što će raditi slijedećega, napominjala kakvo će ime dati gradu. Začuvši takve njene razgovore kroz prozor jedne noći, Manuel je počeo pomišljati da je udovica malo čaknuta.

— Vrlo loše! — suglasi se sada s

njom na engleskom, naslonivši se na motiku.

— U tome sam potpuno suglasna s tobom, Manuele. — zabrza udovica. — Ovo je dovoljno da se čovjek spremi i pođe na sjever, gdje je još ostalo barem malo civilizacije. Čini mi se da jutros neću poći u grad. Divan je dan, pa ću ostati kod kuće i ispeći kruha. Oslušni samo taj divan povjetarac. I kako samo miriše kadulja i ostalo divlje cvijeće.

Manuelu se učini da je udovica toga jutra zacijelo uzela malo svojega lijeka, dobrog viskija s češnjakom. Nije shvatio sve što mu je govorila, ali je način na koji je to činila kazivao da bi mogla biti malo pripita. U tom se uvjerenju Meksikanac vrati svom poslu u vrtu.

Udovica Morris bila je, međutim, sasvim trijezna. A brbljala je toliko samo zato da sebi ulije hrabrosti, jer taj dan svojim početkom ni njoj nije slutio na dobro.

* * *

»Ujaka« Nanda probudilo je Rositino kucanje na vratima. Loše je bio spavao, više umišljajući kostonobolju nego što ga je doista mučila.

— Tko je to? Tako rano ujutro... pretjerana buka... Gdje je moj mali Pablito? — mrmljao je na španjolskom.

— Je li Pablo kod kuće? — upita, također na španjolskom, Rosita, stojeći pred vratima.

— Nije — odgovori starac. — Nije se vratio prošle noći. A sada je još tako rano! Trebalo bi da još spavam. Bole me kosti. Bio sam ukočen cijelu noć.

Žao mi je, ujače Nando. Nadala sam se da je Pablo stigao.

— Rekao sam ti da nije. Podi sada, ostavi me samoga da patim...

— Recite Pablu da sam bila tu. Žao mi je što vam nije dobro, ujače Nando.

— Reći ću svom nećaku da si ga tražila — trgne se starac, začuvši nove pucnje. — A ti, Rosita, podi tamo i reci onima kod Cobbsa da prestanu s tom pucnjavom i dernjavom.

— Da, ujače Nando — smirivala ga je djevojka.

Ali joj nije padalo ni na pamet da pođe onamo. Nije joj se vraćalo čak ni k svojoj kući. Najradije bi, pomisli kad se starac već vratio u kuću, zatvorivši za sobom vrata, tu pričekala svojega Pabla. Obilazeći oko pojate, čekala je u nedoumici. Možda će Pablo uskoro stići. A ujak Nando mogao bi mu zaboraviti reći da ga je tražila. Čekat će...

* * *

Cobbs više nije mogao podnositi divljanje pijanih došljaka.

Započeo ga je toga jutra Scarns, prebivši revolverom Gloriju zato što nije htjela piti s njim. Scarns se bio napio još u sobi, čim je ustao. Kad je Gloria, odbijajući piće, vrišnula, Scarns joj pod noge isprazni revolver. Vrištala je još jače, te poskakivala, što je Scarnsa očito zabavljalo.

— Je li te ozlijedio? — priskoči Gloriji u pomoć Meksikanka Evita.

— Neee — otegne pijano Scarns.

— Nisam je ozlijedio. Samo sam joj revolverom malo zasivrao, da pleše! Hoćeš li i ti malo plesati, meksikanska kurvice? — naceri se, puneći revolver.

— Ne, sada je na meni red! — odgurne Scarnsa Darby, izvlačeći oružje. — Zapleši nam fandango, Evita! — zapuca joj koltom pod noge.

Evita je poskakivala od straha, a potom i od boli kad su joj noge ozlijedile treščice s podne daske, te iz njih počela teći krv.

Odlučio se napiti i Meier. Zatraži od Cobbsa bocu viskija.

Bit će lijepo jutro, razmišljao je Red Noland za stolom u kutu, obli-
zujući usne, dok je promatrao kako
mu se drugovi zabavljaju i opuštaju.
Dobro je to za njih. Tā bili su napeti
kao lukovi za strijele. Što se njega
tice, on je s time odavno prestao.
Gotovo je i sada čuo svog oca, pro-
povjednika, kako grmi s propovje-
daonice o kaznama za pijanstvo i
općenje sa ženama. I ne samo s pro-
povjedaonice, grmio je to njegov
otac i za stolom za objedom, veče-
rom, doručkom, u pojati, na dvori-
štu, iz dana u dan, iz sata u sat. »Pe-
ći ćeš se na paklenoj vatri!« vikao je
na njega. »Plaća za grijeh je smrt!
Pokaj se!« Red se kajao i danas, još
osjećajući očevu »plaću« na leđima,
često »isplaćivanu« i volovskom ži-
lom.

Red Noland zatvori oči, ne bi li se
otresao tih uspomena. Majka mu
nije, vjerovao je, umrla od bolesti
nego zbog uvijek gnjevnog i mrzo-
voljnog oca, a on je potom pobjegao
od oca i od kuće, kako ne bi doživio
istu sudbinu. Družio se otada s raz-
nim probisvjetima, divljacima, go-
milajući grijeh, što su ga odavno
tištali poput olova. Gurao ih je, kao
Sizif kamen, vječno na nekakvo br-
do, ne bi li ih se otarasio, ali su mu
se uvijek vraćali, pritiskali ga.

I sada su ga pritiskali, mučili.
Ustane od stola, brišući oči.

— Ubijte ih! — poviče, pokazavši
na djevojke. — Pobijte te griješne
kurvinske svinje!

Bert i Darby prestali su se cere-
kati. Pogledali su se međusobno, a
zatim u svojega vođu.

Meier se, ispijajući viski, zagrcne.

Samo su nekoliko puta dotada vi-
djeli svojega vođu u takvom raspo-
loženju. I svaki bi put, u takvim tre-
nucima uslijedio — užas.

Teturajući niz stube iz sobe s ka-

ta, i Sanchez se na trenutak ukoči,
uhvativši se za ogradu.

— Ubijte ih! — ponovno vrisne
Noland, izvlačeći već svoj revolver.
— Pošaljite ih u pakao, kamo i spa-
daju!

Glas što je grmio iz njegova grla
nije bio njegov — bio je to glas nje-
gova pokojnog strogog oca.

Red Noland pogodi Gloriju u tr-
buh. Izraz zaprepaštenja pojavi se
na djevojčinu licu dok je gledala kr-
vavu mrlju kako joj se širi na laga-
noj haljini.

U Cobbsu, vidjevši na djevojčinu
licu kako je napušta život, sve uzav-
ri. Posegne za sačmaricom ispod
šanka, uperi dvocijevku prema No-
landu i povuče okidač. Dva puta! Ali
se oba puta začuo samo šuplji zvuk
kad je igla udarila — Noland je
odavno pušku bio ispraznio.

— Ah, Cobbse, kućkin sine! — ce-
reka mu se voda bande. — I ti ćeš
poći u pakao, zajedno sa svojim na-
šminkanim kurvama!

Metak iz kolta pogodi Cobbsa
pravo među oči.

Ajiiiiiii! — vrisne nato Meksika-
nac, stuštivši se niz stube.

Kad je Sanchez pošao iza šanka,
gdje je pao mrtvi Cobbs, Red No-
land znao je što će uraditi: Meksi-
kanac je svim muškim žrtvama od-
sjecao testise, pa uštavivši kožice
na samo njemu znani način, pravio
od njih vrećice za metke i duhan!
Sanchez je bio užasna životinja. To
je shvaćao čak Red Noland.

Zapravo, svi u bandi bili su životi-
nje, skloni mučenju i ubijanju, ali
svaki na svoj način.

Darby Slack izvuče iz korica
oštar nož, pa pogladivši oštricu,
značajno pogleda vođu bande.

Dobivši Nolandov mig, krene pre-
ma Eviti.

— Neeeee! — krikne djevojka.

Slack joj prekine krik, presjekav-
ši joj grlo.

Jesi li pokupio svoje kože, Sanchez? — upita Red Noland Meksikanca. — Dodi sada! Idemo ih pobiti! Sve!

— Zar sve? — upita Meier.

— Sve proklete grešnike u ovom prokletom mjestu! — zavrišti voda bande. — Sve ćemo ih poslati u pakao! U paklenu vatru! — krvožedno krikne.

I podoše po naselju, temeljito tražeći i ubijajući svakog njegovog stanovnika.

Hernandeza i Conchitu ubili su kad su pred njima poput svojih kokoši potrčali dvorištem. Juan je prestao vrištati kad je pogoden s dva metka u leđa. Blanchett je dobio metak pravo u prsa i skljojao se u svoj podrum. Manuela su prošetali kad je, u obrani, podigao motiku. Udovicu Morris ubili su na vratima njezine kuće, dok se spremala peći kruh.

A onda su pronašli »ujaka« Nanda i Rositu.

Sanchez nasrne na djevojku prvi. Strgavši s nje odjeću, povali je na tlo. Za njim ju je silovao Darby Slack, a ovoga je odgurnuo, da što prije dode na red, nestrpljivi Meier. Na Berta Scarnsa došao je red kad se izmučena djevojka već onesvijestila. U takvim orgijama Red Noland nije sudjelovao nikad, pa ni sada. Promatrao ih je, oblizujući usne, sve dok Darby nije ubo djevojku nožem, te je ostavili.

»Ujaka« Nanda Meier je, pokazavši svoju »specijalnost«, okrutno bičevao, dovikujući mu da je to zato što je »spavao s mladom djevojkom«. Jadnome starcu Darby je napokon prekratio muke nožem, a Sanchez mu je odsjekao testise, stavivši ih u papirnatu vrećicu zajedno s Cobbsovim.

Počinivši sva ta strašna ubojstva, banditi su se vratili u Cobbsov sa-

lun. Nolandu je ondje bila prva briga da pronade boju i četku, pa je, s ulice, na pročelju zgrade, ostavio svoj potpis, ispisavši na zidu riječ »Hellfire«.

Pokupivši zatim iz saluna sve boce s viskijem, banditi su pojahali na jug, ostavivši za sobom naselje, zapravo grobnicu.

IV

Pablo je stigao sat kasnije. Zaprepastio se, vidjevši tragove pokolja. Tražio je po cijelom naselju Rositu. Napokon ju je zatekao kod svoje kuće. Još je bila živa, ali je jedva disala.

— Pomozi mi, Pablo! — hripala je.

— Da, Rosita... — bespomoćno Pablo zajeca. — Što se dogodilo? Tko je sve to počinio?

— Rosita je umrla, ne odgovorivši mu.

Držeći u naručju njezino mlado tijelo, Pablo zarida. Plakao je dugo, nije znao koliko dugo, a trgne se tek kada je osjetio nečiju ruku na ramenu.

— Ustani, sinko, tu više nema pomoći — mirmo mu je govorio visok stranac hladnih sivih očiju.

U rukama je držao vinčesterku, a u koricama o bedru bio mu je kolt. Bio je neobično širokih ramena, a preplanulo lice zasjenjivao mu je crn kaubojski šešir široka oboda.

— Tko ste vi? — zapita ga Pablo, još uvijek jecajući.

— Wes Hawke — odgovori stranac.

— Ubili su je — reče Pablo, spuštajući na tlo Rositino tijelo. — A prije toga su je i...

— Znam, sinko, i žao mi je — prekine ga stranac. — Pomoći ću ti je pokopati. Je li ti to bila žena?

— Nije. Namjeravali smo se vjenčati, jednoga dana...

— Izvrsno govoriš engleski...

— Mislite, dobro za jednoga Mek-

sikanca? — s gorčinom upita mladić.

— Mislim za svakoga — prekine ga Wes Hawke. — Naglasak ti, međutim, nije španjolski. Ni meksi-kanski. Izgledaš ipak kao Španjolac. Tamna kosa, no plave oči? Zar si mješanac?

— Jesam. Majka mi je bila Meksikanka, a otac Amerikanac. Oboje su mrtvi.

— I kako se zoveš?

— Pablo.

— A prezime?

— Zovem se Pablo O'Riley.

Wes Hawke se u tom tužnom času gotovo osmijehne: imao je pred sobom bistrog mješanca — napola Irca. Srdačno mladiću stisne ruku i potapša ga po ramenu.

— Primlo se lopata i posla, Pablo O'Riley! — reče mladiću. — Moramo mnogo toga uraditi, a želim te mnogo toga i pitati u vezi sa svime što se ovdje dogodilo.

Zajedno su pokopali Rositu i »ujaka« Nanda, a potom pošli pogledati tužne prizore u naselju.

Dok su stigli do Cobbsovog saluna, Pablo je Wesu već ispričao kako nije bio u naselju kad se dogodio taj užasan zločin.

— Što ovo znači? — upita mladić kad je na pročelju saluna ugledao natpis »Hellfire«.

— Nešto važno za čovjeka koji je to napisao...

— s primjesom gorčine odgovori Wes Hawke.

— Poznajete li te ljude? — upita Pablo.

— Dosta dobro. Ne toliko po imenima, koliko po nedjelima. Da, poznajem ih!

Wesu se, dok je to govorio, stegnuše vilice, a zategne mu se i koža na jagodicama.

Wes uđe u Cobbsov salon, a Pablo krene za njim.

— Ne ulazi, Pablo! — dovikne mu Wes, ugledavši iznakažene leševe dviju djevojaka.

— Hoću i moram sve vidjeti! — progura se u salon Pablo. — Želim vidjeti sva nedjela tih ljudi, a želim i saznati tko su.

Pogledavši Evitin leš, Wes Hawke se uvjeri da je i tu bio na poslu jedan od ljudi koje je slijedio. Zatrese glavom, promatrajući Glorijin leš. Vidjevši sačmaricu na šanku, pođe iza njega i ugleda iznakaženo Cobbsovo tijelo.

Izašavši iza šanka, počeo pažljivo pretraživati pod saluna. Pronašao je ostatke slomljenih palidrvaca, također poznat »potpis« jednoga od članova bande.

Dok su iz saluna izlazili u dvorište, Pablo se čudio svim tim strančevim postupcima.

— Mjehur mu se ispraznio — mirno Wes Hawke pokaže mladiću na nedovršen »potpis« »Hellfi.« u pijesku.

Kraj staje se Wes pažljivo zagleda u tragove konja na tlu. Pronađe tragove ureza u potkovi jednoga od konja, uvjerivši se i po tome da je nedjela počinila banda koju slijedi. Jedan od konja zavlacio je jednu stražnju nogu, što je također Wes već znao.

Da, to je ta ista banda!

Wes Hawke je, stigavši u naselje, ostavio jednoga svoga konja kod Blanchettove ograde. Pođoše onamo, a Wes je sve vrijeme vodio za sobom drugog konja.

— Ostaješ li ovdje? — upita mladića. — Imaš li igdje nekakve rodbine?

— Nemam. Ni »ujak« Nando nije mi bio pravi ujak. Nemam nikoga. Pošao bih s vama — odgovori Pablo.

— Ja nastavljam vrlo opasnim putem! — upozori ga Wes.

— Znam to.

– Znaš li pucati? Imaš li pušku? Ili revolver?

– Da, u svojoj sobici kod Nanda. Nije mi ih dopuštao nositi, ali sam redovito vježbao gađanje. I puška i revolver ostali su mi od oca.

– Moramo ti nabaviti sedlo, a ja-hat ćeš ovoga mojeg konja – poka-že Wes na svoju tovarnu životinju. Uzet ćemo i hrane iz saluna, ionako tamo više nikome ne treba. Pođi po svoje oružje, naći ćemo se pred sa-lunom.

Poslije četvrt sata pred salunom je Wesu prišao sasvim drukčiji mladić: Pablo je odbacio svoje bije-lo odijelo meksikanskog »peona«, a obukao farmerice i flanelsku košu-lju. Opasao je revolver, ponio i re-denik s mecima, a u rukama držao vinčesterku. Izgledao je kao pravi mladi revolveraš. Nije imao samo šešir, pa mu se crna kosa presijava-la na suncu.

Wes mu pronade kod Cobbsa se-dlo s navlakom za pušku, te je i ose-dlao mladiću namijenjenog konja.

– Uzjaši, pa da krenemo – pozo-ve mladića.

Krene na jug, onamo kamo su, kako je već prije otkrio, vodili tra-govi bandita. Pablo pođe za njim. Uskoro su, odmaknuvši malo od na-selja, zaustavili konje i osvrnuli se za sobom.

– Čudno... – promrmlja Pablo.

– A što to?

– Nije to bilo nikakvo osobito naselje. Bilo je čak bez imena. Nazi-vali smo ga, međutim, među sobom Cobbsov kutić: Cobbs je i poginuo, a da to nikada nije znao.

– Netko je imao i drukčije ime za nj... – promrmlja Wes.

– Kakvo?

– Hellfire! – ogorčeno protisne kroz zube Wes Hawke, pa ponovno potjera konja.

Ljudi koje su slijedili nisu ni po-kušavali prikrivati svoje tragove. Stoga Wes i mladi Pablo nisu imali nikakvih poteškoća, prateći ih sve do sumraka. Wes je znao da banditi jašu ubrzano, kako bi što dalje od-maknuli od Cobbsova kutića. Bri-nulo ga je jedino što nije poznavao taj kraj, pa bi mogao imati poteško-ća s vodom. Morat će stoga dobro promatrati krajolik, škrto raslinje, položaj stijena, kako bi otkrio vodu, kad im ponestanu zalihe.

Odlučio je da zanoće u osušenom koritu potoka. Dok su mu prilazili, iz grma iskoči zec. Wes zazviždi, a zec zastane, dovoljno dugo da ga Wes obori metkom iz revolvera. Mladi se Pablo divio Wesovoj sna-lažljivosti i vještini. Koliko je puta sanjario da tako i on ulovi zeca! A Wes zaključi u sebi kako im je ova pečenka dobrodošla za večeru – morat će i ubuduće uloviti ponešto, kako bi im što dulje potrajale pone-sene skromne zalihe hrane.

Wesovo vješto rukovanje revolve-rom podsjetilo je Pabla na njegova oca. I Patrick O'Riley bio je vješt u rukovanju puškom i revolverom, pa i nožem. Pablo ga je, međutim, rijet-ko vidio. Kad mu je bio najpotrebni-ji, jer je njegov otac neprestano tr-čao za nečim nedosežnim: bio je dr-vosječa, bavio se stokom, tragao za zlatom. Bilo ga je posvuda, a pona-jamnije kod kuće. Pablo je u svojoj dječjoj mašti stvorio od njega diva. Koliko i njemu, Patrick O'Riley je isto tako, ako ne i više, nedostajao i njegovoj materi Inez, napola Meksi-kanki, a napola Indijanki. Bila je skromna, mirna, strpljiva. Takva je i umrla, od groznice, kad je Pablu bilo dvanaest godina. Otac je tada počeo piti, još više nego prije, sve dok nije jednoga dana, prije nepune dvije godine, umro. Pablo nikada nije saznao kako mu je otac umro. Neki je čovjek donio obavijest o

njegovoj smrti u selo, negdje u pokrajini Sonora, ne saopćivši ni njemu ni »ujaku« Nandu ništa podrobije. Odlazak na sjever bio je zamišao »ujaka« Nanda, koji je pričao o nekakvim Pablovim bogatim rodacima ondje. Stigli su samo do Cobsova kutića, jer nikakvih bogatih rodaka, naravno, nije bilo.

— Rekli ste da znate te ljude što ih slijedimo? — upita odjednom Pablo Wesa, prenuvši se iz svojih uspomena.

— Nikada ih nisam vidio — odgovori mu, sjedeći kraj vatre, Wes.

Pablo zamijeti kako taj čovjek izbjegava gledati izravno u vatru, očito stoga da ga ne zaslijepi, jer je uvijek nastojao biti pripravan za svako iznenađenje. Moći će, pomisli Pablo, još mnogo naučiti od ovog čovjeka.

— A tko su oni? I zašto ih slijedite? Zašto su onako zvjerski pobili sve naše, ondje u naselju?

— Znam im, otprilike, samo imena, Pablo. Imam svoje razloge zašto ih slijedim. Ispričat ću ti ih jednom, kad mine tvoja sadašnja žalost. A zašto čine to što čine, ne znam. Valjda ne mogu drukčije. To su otpaci ljudskog roda.

— Želim znati njihova imena, sve što i vi znate o njima.

— Mislim da im se voda zove Red. Jedan je od njih Meksikanac. Visokoga, što voli bičevati, nazivaju, ne znam zašto, Švedaninom. Jednom od njih ime je Barby ili Darby ili nekako slično. To je otprilike sve što znam o njima.

— Nije osobito mnogo...

— Ne, Pablo. Nije mnogo. No mislim da ih dobro poznajem po njihovim postupcima. Ti su ljudi nekada prekoračili crtu, udaljili se od ljudskog roda, postali zvijeri. Sada su očajnici. A to ih sili da čine greške. Počinili su već mnogo grešaka.

— Niste Teksašanin? — primijeti odjednom Pablo.

Wes Hawke se zagleda u njega, začuden mladićevim zapažanjem.

— Ne, nisam iz Teksasa, ako si to mislio reći. Nadao sam se, međutim, da ću sebi u Teksasu stvoriti dom. Tamo su mi živjeli roditelji, a ja sam bio na Istoku, na školovanju. Odgojen sam, međutim, kao Teksašanin, te mi stoka nije strana.

— Nije vam, čini se, stran ni revolver?

— Nije — osmijehne se Wes. — Vježbam njime otkako znam za sebe. Učio sam i od oca i od drugih.

— Ubit ćete te ljude kad ih pronađemo?

— Hoću, Pablo. Ubit ću ih.

— Već sam umoran i pospan — prestade napokon ispitiyati Pablo.

— Zaspao ću razmišljajući o tome što ćemo uraditi. Nadam se da ćemo ih pronaći.

— Hoćemo, naći ćemo ih — mirno završi Wes Hawke.

Prostrli su pokrivače, spremivši se za počinak. Wes nije smatrao potrebnim da stražare. Oni koje progone još se ne osvrću za sobom. Sutra će to možda već učiniti. Noćas se, međutim, zacijelo još opijaju, proslavljajući svoja posljednja nedjela.

— I ti imaš nekakvo obrazovanje, Pablo? — upita još mladića.

— Pa, čitao sam očeve knjige i pisao pisma za njega. Naučio me pisati jedan njegov prijatelj, bio je učitelj. A ja sam pomalo učio Rositu — zadrhti mladiću glas. — Majka mi je — doda još — bila nepismena.

Wes je, gledajući u zvijezde nad sobom, čuo mladića kako jeca. Znao je kako mu je.

Znao je, jer je i sm nosio sa sobom svoju žalost, nesreću. Osveta za kojom žeda, koju će konačno izvršiti, neće mu vratiti mrtvoga

oca, niti izliječiti poludjelu sestru, niti utješiti jadnu majku. Želi vidjeti te bandite, te zvijeri kako umiru: visokog, plavokosog Švedanina, koji mu je pred materinim očima bičevao oca; Barbya, Derbya ili Darba, koji je Jeromeu Hawkeu napokon prerezao grlo; prokletog Meksikanca, koji je, također pred materinim očima, još sramotno oskrnavio očev leš, dok se voda bande Red smijao.

Majka je morala gledati kad su joj, Boling prvi, počeli silovati kćerku, zlostavljajući je sve dok nije poludjela. Silovali su je svi osim Reda. Petorica! A i majku su mu zlostavljali, pretukli je, slomili joj nogu i ruku. Bila je, međutim, dovoljno jaka da to preživi, da i sama ne poludi, čak da njemu, sinu, opiše i bandite i sve što su uradili. Njenoj se mržnji pridružila njegova, još žešća, beskrajna.

Samo njegova sestra Marie nikoga ne mrzi. Poludjela, prestrašena, trza se na svaki šušanj, uzmiče i kad joj se on, brat, želi približiti.

Da, znao je Wes Hawke kako se osjeća mladi Pablo, jer se odavno osjećao mnogo gore. Njegovu tugu i žalost neće lako sprati ni osveta, koliko god okrutna bila.

Već je prolio njihovu, Bolingovu krv. Prolit će je još više, pobit će ih sve! Bolinga, je, prvoga, likvidirao samo za opomenu. Htio je da znaju da je za njima, da ih slijedi i da će ih, ustreba li, slijediti do kraja, tu paklenu bandu.

Kad već to ne može zakon, izvršit će on pravdu.

Pravdu svoju, oca Jeromea, svoje majke, Rositinu. I pravdu Pabla O'Rileya.

V

Slijedećeg su dana, poslije četiri sata jahanja na jug, Wes i Pablo pronašli bandin noćni logor. Našli

su praznu bocu od viskija, pepeo od vatre, slomljena palidrvca žigica, tragove prosutog duhana.

Wes je sve tragove pažljivo ispiti-vao, a osobito je bio zadovoljan ugledavši praznu bocu: to je značilo da su banditi ponijeli sa sobom iz Cobbsovog saluna zalihe viskija, a to je bilo dobro za njega. Duboko je prezirao ljude koji su pili na poslu. Ili na ovakvom opasnom putu.

Po starosti tragova Wes zaključi da su banditi napustili svoje noćno logorište prije zore.

— Hajdmo, Pablo — pozove mladića. — Moramo još dosta dugo jahati za njima.

Redova družina jahala je širokim starim kolskim putem, pa tragove doista nije bilo teško pratiti. Stoga su Wes i Pablo jahali mnogo brže. Kad ih uskoro pritisne dnevna žega, Wes je održavao vlagu u ustima zvačući duhan. Ponudi duhana i mladiću, ali je Pablo koristio drugo sredstvo: žvakao je pupoljke nekakve vrste kaktusa. Obojica su bili svjesni toga kako, ne poznavajući ovaj kraj, moraju štedjeti vodu.

Rano poslije podne Wesu se učini da je spazio oblačić prašine u daljini. Shvatio je da razbojnici nisu sebi priuštili nikakav podnevni odmor. Nisu stoga zastali ni on ni Pablo, znajući da bandite polako sustižu. Samo su se povremeno podizali u stremenima, kako bi ispružili kralješnice. Osobito je to, primijeti Wes, bilo potrebno Pablu, koji, čini se, nije bio osobito vičan sedlu.

Uskoro je kolski put nestao, pretvorivši se u stazu.

— Morat ćemo odsada češće zastajati, radi provjere tragova — upozori Wes mladića na tu okolnost. — Ovi pred nama mogli bi doći na pomisao da promijene smjer ili da se razdvoje. Misliš li da bi mogao sâm slijediti njihove tragove? — upita Pabla.

Osvrne se unaokolo na dosta bujno raslinje polupustinjskog krajolika: bilo je tu grmova juke, kaktusa, divlje kruške, većih površina kadulje.

– Ne bi mi to bilo osobito teško – odgovori Pablo, doista vičan praćenju tragova, ali tragova divljači.

– To je dobro – ocijeni Wes – jer ćemo sada morati biti znatno oprezniji. Uskoro će shvatiti da smo im za petama.

– I što će onda učiniti?

– Pokušat će nas nekako zaustaviti, ubiti.

Mladić se strese, shvativši, čini se, tek sada u kakav se opasan pothvat upusito. Nesvjesno odmah provjeri i pušku i revolver, na što se iskusniji Wes s razumijevanjem osmijehne.

Nastavili su, dakle, jahati opreznije, pažljivo prateći tragove pred sobom, zvačući sušenu govedinu, takozvani ručak u sedlu.

– Sustižemo ih – primijeti uskoro Wes. – Tragovi su sve svježiji.

– A zašto nikako ne zastanu?

– Žele dospjeti što dalje od granice. Što dublje u Meksiko, gdje će se osjećati sigurniji. No uskoro će se svakako pokušati uvjeriti prati li ih netko ili ne. Zli su, ali nisu glupi.

Wesovo iskusno predviđanje potvrdilo se nepun sat poslije toga.

– Stani! – obrati se mladiću, naglo zauzdavši konja.

– Što je?

– Jedan se od njih izdvojio iz skupine. Vjerojatno će se, pojahavši u polukrugu, vratiti, kako bi se uvjerio da li im je tko na tragu.

– A što ćemo mi?

– Napustiti njihov trag, te pojahati također u polukrugu, ali suprotnom stranom.

Rekavši to, Wes odmah skrene konja u smjeru okomitom na trag koji su dotad slijedili. Tražio je malo viši teren s ponekom skupinom

stijena. Poslije nekog vremena zastali su među stijenjem i grmovima kaktusa.

– Hoćete li ubiti toga jahača kad naide? – zainteresiralo je Pabla.

– Neću – odgovori Wes poslije kraćeg razmišljanja. – Otkrit će naš trag i pohrliti k ostalima. Kad im to javi, svi će biti nervozni, a to će biti dobro za nas.

Pablo se opet divio ovom starijem čovjeku, učeći od njega.

– Rekli ste, Hawke – prekine on šutnju, dok su čekali – da ste, tamo na Istoku, išli u školu. Gdje je to bilo?

– Nije to, Pablo, bila škola na kakvu ti misliš: bio sam u ratu.

– U građanskom ratu?

– Neki ga tako nazivaju. No, nije u njemu bilo mnogo toga civiliziranog. Susreo sam mnogo ljudi. Slušao što pričaju, gledao što i kako rade, učio od njih. A čitao sam i knjige, kao i ti, nastojao se obrazovati. Oduvijek sam bio živahan mladić. Odrastao sam, zapravo, na farmi u Arkanzasu. Bio je tamo težak život, osim što je bilo u izobilju divljači.

– Borili ste se za Jug?

– Ne, sinko. Krenuo sam na sjever, pa na istok. Borio sam se na strani Sjevera.

– Nije bio dobar izbor, zar ne?

– Neki bi rekli i tako. Sav taj rat nije bio dobar. Ni mojima nije bilo pravo što sam se borio za Sjever, ali me ipak nisu razbaštinili. A kada sam se vratio kući, ustanovio sam da rat još nije završio.

– Kako to mislite?

– Zar nisi vidio? Borio sam se protiv bandi, sličnih ovoj što je progonimo, jer sam dobro poznao kraj. Protiv Quantrilla i njemu sličnih. I da znaš, nije mi žao, jer su ti i takvi ljudi htjeli izvući ogromne koristi iz rata i nesreće nakon nje-

ga. Rat ionako upropasti ljude: ne mogu povjerovati da je gotov i nastavljaju s nasiljem.

– Jesu li i ovi, Redovi ljudi, bili u ratu?

– Ne znam, Pablo. Možda i jesu. No to nije važno. U ovim krajevima ionako nema mnogo zakona. Ljudi poput ovih pred nama jednostavno lutaju uokolo, ubijajući koga stignu, krađući i otimajući čega se domognu. Sve dok ih ne stigne pravda.

– Što je pravda? – upita mladić.

– Bojim se da to ni sâm ne znam. Svaki je čovjek shvaća drukčije.

– Razumijete li španjolski?

– Prilično...

– Ima izreka: »No hay justicia en el mundo«.

– Da. »Nema pravde na svijetu«. Mislim da je to prilično točno. Vjeruješ li ti da je ta izreka točna?

– Pa, nikad nisam vidio pravdu, Hawke. Ne znam ni što je to.

– Pravda je često spora, Pablo. Ali je dostižna. Treba biti strpljiv i dati joj prigodu da pobijedi.

Pablo zausti da na to nešto odgovori, ali obojica zastadoše u razgovoru, ugledavši u tom trenutku jahača koji je očito ispitivao njihov trag.

– Može li nas opaziti? -- šaptom upita Pablo.

– Ne, čak ni dalekozorom. Dobro smo skriveni, ne smijemo se samo micati.

Nepoznati se jahač zagleda baš u njihovom smjeru, a zatim se osvrne unaokolo. Napokon, podbovši konja, galopom odjaše.

– Krenuo je udesno, prema Orlovskom prolazu – ustanovi Wes.

– Sutra vjerojatno namjeravaju prijeći Rio Gradne.

– Znate li tko je bio taj jahač?

– Čini se da je bio onaj njihov Meksikanac.

– Tako i ja mislim.

– Odjahat ćemo – ustane iz zaklona Wes – na Orlovski prolaz. Mogli bismo im ondje presjeći put.

– Jeste li odavde mogli ubiti onoga Meksikanca?

– Ne, nisam. Čuo sam kako se mnogi hvališu da mogu ubiti bizona na devet stotina metara, no ne vjerujem u te priče. Moja vinčesterka ima ubojiti domet na jedva četiri stotine metara, poslije toga gubi snagu.

Pablo je slušao i učio.

VI

Ugledavši Saancheza kako se vraća s izviđanja, banditi su pozvali Reda Noland, prekinuvši ga u pišanju. Vođa bande stigao je, prazneći mjehur, ovaj put u pijesku ispisati »Hellfir...«. Nije uspio »ispisati« još i završno »e«, koliko god se bio žurio.

– Jaše vrlo brzo... – primijeti Darby Slack, gledajući prema Sanchezu iz daljine i oštreći svoj nož.

– Zaista brzo – suglasi se i Meier. – Sigurno je nešto otkrio.

– Pa? – upre vođa bande pogled u pristiglog, uznojenog Sancheza. – Slijedi li nas tko?

– Dvojica – odgovori Meksikanac. – Skrenuli su oko tri kilometra s našeg traga i sakrili se.

– Jesi li ih vidio? – upita Bert Scarns.

– Nisam. Vjerojatno su vidjeli oni mene.

– Dobro si obavio posao – smatrao je Red Noland. – Misliš li da nas prate još od onoga naselja, od Cobbsa?

– Da. Tako se čini.

– Ali, otkud dvojica? Zar smo u naselju ostavili nekoga preživjelog?

– Nismo, Rede – ustvrdi Darby Slack.

– Tko je onda taj drugi? – upita se vođa bande. – Ili možda od sa-

moga početka imamo na našem tragu dva vruga?

— Pobjimo te prokletnike! — izlaze Scarns.

— Otpuhavimo ih u pakao! — zabusa se u prsa Meier.

— Saberite se, momci — pozove ih Red. — Dajte mi malo vremena da razmislim — počese se po bradi i pljune u pijesak. — Dobro... — nastavi — na tragu su nam, dakle, dvojica. Nema smisla da svi zastajemo zbog njih, kad ih možemo zaustaviti sa dva dobro naciljana metka. Poznajete li one stijene prije Orlovskog prolaza? Tamo se jedan od nas može prikriti, sačekati ih u zasjedi i poskidati iz sedala mecima iz svoje vinčesterke.

— Tko će od nas ostati, Rede? — upita Scarns, s primjetnim strahom u glasu.

— Zašto ne bi baš ti, Berte? — upita voda.

— Ne, ne ja, Rede! Nisam dobar strijelac. I sâm znaš da je moje oružje nož...

— Da, nož u leđa! — prezrivo Scarnsu dobaci Meier.

— Prokletstvo, zar nijedan neće? — uzbuđi se Red Noland. — Najradije bih to sâm učinio! Znate, međutim, da ne mogu, jer je kod mene sav opljačkani novac.

— Tko, dakle, ostaje? — ustrajao je Darby Slack.

— Hoćeš li ti, Darby? — upita Red, gotovo prijetećim glasom.

— Dovraga, ne!

— A ti, Sanchez?

Meksikanac samo slegne ramenima.

— Ti, Švedanine?

— Ne gadam dobro iz puške — ispriča se gorostas. — Zašto — odjednom predloži — ne bi ostala dvojica? Da jedan drugoga pokriva?

— Ne. Mora biti samo jedan. Tako će biti neprimjetnije. Riješit ćemo to srećom — odluči voda bande. — Daj mi donesi pet štapica, Berte!

— To je pošteno — odmah ocijeni Darby Slack.

Scarns donese pet štapica podjednake dužine.

— Jedan sam štapic znatno skratio — obavijesti ih Red Noland, držeći štapic iza leđa. — Izvlačit ćemo. Onaj tko izvuče najkraći štapic, polazi u tu zasjedu.

— Kreći, izvlači ti prvi, Rede, ti si voda! — predloži Darby.

— Ti si slijedeći, Švedanine — reče Red.

Vukli su svi, Darby posljednji. Usporedili su štapice. Darbyjev je bio najkraći.

Sav zajapuren, Darby Slack ipak se sada pomiri sa sudbinom.

— Hajde sada, krećimo — naredi Red. — Stići ćemo do tih stijena za manje od dva sata, pa da vidimo hoće li se te dvije ptičice provući kraj našeg Darbya! Je li, Darby?

— Jest, Rede — počese, polaskan, oduševljavati Darby. — To je doista dobro mjesto za zasjedu. Ispred stijena je pregledno, nisko zemljište. A iza stijena oni me neće zapaziti.

— Poskidat ćeš ih, Darby, znam da hoćeš! — hrabrio ga je Scarns, sretan što njega nije zapala ta zadaća.

Ostali su jahali šutke, nadajući se da će ih Darby Slacks doista osloboditi opasnih progonitelja.

Kad su stigli do stijena, Darby sakrije i sapne svojega konja te sjedne u zasjedu. Ostali, ne osvrćući se, nastaviliše jahati prema Orlovskom prolazu.

VII

Ovdje su stajali i razgovarali, nešto su se dogovarali — tumačio je Wes Pablu, kad su opet zastali na tragu bandita.

— Možda su se samo odmarali?
— pretpostavi mladić.

— Ne. Nešto su, očito, raspravljali, jer su mnogo uzbuđeno hodali uokolo — pročitao Wes iz tragova. — A pogledaj ovih pet štapića: četiri jednake dužine, jedan kraći. Pet štapića — pet ljudi. Vukli su ih, ovdje se o nečemu odlučivalo, Pablo! Vjerojatno o tome da nam onaj koji je izvuкао najkraći štapić postavi zasjedu...

— Zar će pucati u nas?

— Svakako će pokušati, ako ne budemo pucali prije mi u njega.

Pablo se opet divio visokom, preplanulom muškarcu. Mogao je biti u svojim kasnim dvadesetim ili ranim tridesetim godinama. Naglasak mu je bio čudan, kakav Pablo još nije zamijetio ni kod jednog gringa. Očaravao je i mišićavim tijelom, težine od stotinjak kilograma na više od metar i osamdeset visine. Nos mu je samo podsjećao na orlovski, a oči boje tamnog jantara djelovale su čvrsto, gotovo hladno. Iako se često osmjeheivao, u očima mu je ostajao izraz i boli i opasnosti, prijetnje, zapravo iskustva koje je daleko nadmašivalo njegovu dob.

Wes je za to vrijeme i dalje pažljivo ispitivao tragove. Činilo se da banditi na tom sastanku nisu ništa jeli. Žvakali su, dakle, u sedlima suhu govedinu ili tvrde dvopeke, ne htijući logorovati dok ne budu što dalje od opasnosti. Malo dalje zamijeti po tragovima da su odjahali svi zajedno, sva petorica.

To ga uznemiri.

Sada su znali da ih slijedi. Kako to da jašu dalje tako mirno? Zacijelo imaju plan o zasjedi. Neće dopustiti da im dva progonitelja neprestano budu za petama. Možda će za sobom ostaviti dvojicu, da njega i Pabla ukliješte? No nisu ti ljudi str-

pljivi Apaši. Nemaju oni strpljenja za dugotrajno vrebanje neprijatelja. Oni vole udariti i pobjeći.

Gledao je u nepoznat mu krajolik. Pred njima su se pružali samo omanji brežuljci, tu i tamo poneka zaravan, korita isušenih potočića, nakupine sijena koje su mogle pružiti kakav-takav zaklon za zasjedu. Poslije će zemljište biti još niže, spuštajući se prema rijeci Rio Grande, te neće biti toliko mogućnosti za zasjedu s one strane Orlovskog prolaza. Banditi će im, dakle, pokušati postaviti zasjedu negdje prije tog prolaza.

No, hoće li ih sačekati svi? Ili dvojica? Ili samo jedan?

Možda dvojica? Kako bi njega i Pabla dočekali unakrsnom vatrom? Da, morat će računati s tom mogućnošću.

— Jesi li štogod odlučio? — upita Pablo.

Mladić ga je već oslovljavao s »ti«, na Wesov prijedlog.

— Jesam. Stajat će nas to dosta jahanja, no možda će nam baš to spasiti život.

— Dobro. Bilo kakva odluka bolja je nego nikakva.

— Pametno si to rekao, sinko. Čak se nadam da mi je ova odluka i pametna.

Wes odmakne, a mladić potjera svojega konja za njim, ne strepeći više kao prije. A i u sedlu se već držao mnogo bolje, premda su ga noge boljele kao da mu ih je netko okrutno savijao. Osjećao je svaki mišić u njima.

Wes je zamjećivao sve mladićeve nevolje, ali se nije osvrstao na njih. Mladić se nijednom nije na njih potužio. Očvrstnut će, u pothvatu kakav je njihov neće ostati mlakonja, a takav nije ni bio. I Pablu je otac, kao i njemu njegov, stigao objasniti koji kraj revolverске cijevi čemu

služi, objasnio mu je barem neke životne nevolje i pravila.

A neke su se stvari morale vrlo dobro znati u zemlji poput ove. Nije još bila naseljena. Civilizacija se ni u Sjedinjenim Državama nije proširila zapadnije od rijeke Mississippi, a ovdje, u Meksiku, nepoznata je bila čak i ta riječ.

— Ne jašeš više njihovim tragom!
— iznenadi se Pablo. — Pobjeći će nam! — smatrao je.

— Smiri se, Pablo. O toj i takvoj odluci maloprije sam ti govorio. Objahat ćemo njihov trag te se poslije vratiti na nj. Bude li i tada trag pokazivao da su sva petorica zajedno, ne moramo brinuti. Bude li se, međutim, netko od njih izdvojio...

— Ah, tako, dakle? Nisam znao!

— Učiš, mladiću.

Odmićući se od traga, Wes je ipak bio oprezan. Morao je uzeti u obzir i mogućnost da su se razbojnici raširili poput lepeze te češljaju područje untrag, svojim tragom. bili su nepredvidljivi u svemu, osim u olakom ubijanju i drskim kradama.

Područje se činilo beskrajnim. A Wes je morao zagledati u svaki procijep, iza svake stijene, u svaku sjenu. Pablo se takvoj preciznosti divio, ali mu je bila i dosadna. Ni mladić, međutim, nije bio nepažljiv. Znao je ono što je traganje, a vidio je da je Wes izrazito sposoban i strpljiv tragač.

— Vrijeme je da im se vratimo na trag — upozori ga odjednom Wes.

— Budi pripravan na svako iznenađenje, drži pušku u rukama preko sedla. Ako nas zaskoče, pucaj!

— Pripravan sam — uzbuđeno odgovori mladić.

Wes skrene konja ulijevo. Još je produžavao polukrug. Htio je dati razbojnicima vremena da se odluče na svoj potez i načine ga. Ako je pogrešno ocijenio, morat će on i Pablo

još više zaobilaziti, a to će ih stajati i puta i vremena.

Znalački je birao put, dok su se vraćali k tragu, zalazio u korita presušenih potočića, skrivao se iza grmlja i stijena, izbjegavao opasnost da im se likovi vide na obzoru. Sporo su stoga napredovali, te se Wes čak pitao nije li možda izgubio trag odmetnika. A možda su se, pomisli, i razdvojili u međuvremenu u dvije skupine. Što ako su baš to učinili? Odjednom naglo reče:

— Evo njihova traga, Pablo. Prepoznajem trag jednoga od njihovih konja što zavlaci nogu. Poći ću naprijed, a ti se osvrni uokolo i iza nas. Neka ti je puška spremna.

Pablo je držao prst na obaraču.

A Wes je pošao da pažljivo ispita trag. Saginjao se, klečao, puzao. Končno se, zadovoljan, vrati k Pablo.

— Tako je kako sam i mislio — obavijesti ga. — Ovuda su projahala samo četvorica.

— Što to znači?

— Jedan se od njih odvojio.

— Da nas potraži?

— Da nas dočeka — ispravi Wes mladića. — Vratit ćemo se pješice, vodeći konje. Negdje ćemo ih sakriti i sapeti. Drži pušku u ruci i osvrći se oko sebe, pazi na sve.

Uzbuđeno se osvrćući uokolo, mladić je slijedio starijeg muškarca.

— Hodaj pognut — upozori Wes Pabla, kad su malo dalje ostavili sapete konje te pošli u opasan pot-hvat da otkriju razbojnika u zasjedi.

Dvostruku stijenu prvi zamijeti Wes.

— Lezi! — odgurne mladića, spuštajući se i on na tlo. — Pogledaj one stijene! — pokaže mu. — Kladio bih se da nas čeka iza njih. Hajde da mu zademo za leđa! Povede opet Pabla zaobilaznim polukrugom.

— Vidim ga! — šapne uskoro Pa-

blo, kad su doista banditu bili iza leđa.

– Vidjet će i on nas, budemo li se spuštali s ove uzvisine.

– Zlo po nas? – upita mladić.

– Zlo.

– A ne bi li ga odavde mogao puškom ubiti?

– Ovoga ne želim ubiti. Bit će nam glasnik.

– Kako to, Wese?

– Želim da se vrati k drugima. Da budu još nervozniji. Pazi, međutim, da nas možda ne čekaju i ostali tu negdje. I to je moguće.

Pablo obližne suhe usne. Ruka kojom je držao pušku toliko mu se odjednom znojila da se uplašio da će ispustiti oružje. Je li to strah? To ga podsjeti kako je s ocem lovio svojega prvog jelena: kad mu se životinja našla na nišanu, drhtao je. Pogleda sada u svoje ruke: nisu drhtale. Oči su mu govorile jedno, ali je osjećao drugo, osjećao je da drhti.

– Čekaj ovdje, Pablo – uputi ga Wes. – Sâm ću se spustiti k njemu.

Budi oprezan! – nehotice reče Pablo na španjolskom.

– Pogodi li prvi on mene, Pablo, želim da nešto učiniš – ozbiljno se osvrne Wes.

– Što?

– Raznesi mu metkom glavu.

Uputivši tako mladića što mu je činiti, Wes se počeo spuštati, pazeći da mu čizme ne odrone nijedan kamenčić. Stigao je Darby Slacku iza leđa, na samo desetak metara od njega.

– Očekuješ nekoga? – mirnim, ali opasnim glasom upita bandita.

– Ne bi, valjda, pucao čovjeku u leđa, strance? upita Slack, sav se ukočivši.

– Još kako! Ispusti tu pušku i okreni se, ali sasvim, sasvim polako.

Darby Slack prisloni pušku na

stijenu, a zatim se polako okrene prema Wesu.

– Ne poznajem te, strance...

– A koji si ti?

– Ne razumije.

– Iz Arenasa sam. Razumiješ li sada?

Darby Slack problijedi. Ruka mu sama posegne za revolverom. No tek što je on dotaknuo dršku oružja, Wes je već zapucao, pogodivši ga u desnicu. Darby osjeti kako mu je pukla kost, kako mu je prsnula vena. Krikne. A Wes zapuca ponovo, razmrskavši Slacku ovaj put na već pogodenoj ruci zglob.

– A-jooooj! – drečao je razbojnik.

– Sjećaš se Arenasa, zar ne? – upita Wes, približavajući mu se.

– S-s-slomio si mi ruku! – jakukao je Slack.

– Tvoje ime? Brzo!

– D-d-darby S-slack.

– Još ćem malo poživjeti, Slack. A poživjet će još malo i tvoja banda: pozdravit ćeš od mene Reda Nolandu, Švedanina, Meksikanca i Scarlsa – odjednom se sjeti Wes gotovo svih njihovim imena. – Prenijet ćeš im poruku.

– P-p-poruku? Kakvu poruku?

– uspaniči se Darby Slack, ugledavši kako mu na čizme kaplje krv iz ranjene ruke.

– Poruku da vas sve namjeravam pobiti. Oni koje ste uništili u Arenasu bili su moja obitelj. Reci, dakle, svojim ortacima da vas slijedi i da će vas sve posmicati Hawke, Wes Hawke.

Izrekavši tu poruku, Wes oduzme Slacku i revolver, te mu migom da-de znak da uzjaše.

– Pojaši, Slack, prije nego što se predomislim! – zagrmi na njega.

Slack je jedva uzjahao. Prestrašeno pogleda u visokog, razvijenog muškarca što ga je čak dvaput ranio u ruku.

Pabla razbojnik uopće nije ugledao. A mladić ga je, s prstom na okidaču vinčesterke, pratio pogledom, sve dok razbojnik nije nestao u daljini.

VIII

— Pozna je nas, sve nas poznaje, kad vam kažem! — uzbuđeno je ranjeni Slack prenosio Wesovu poruku ortacima. — Sve je spomenuo po imenima ili nadimcima, osim Sancheza.

Meksikanac ničim nije pokazao koliko ga se ta činjenica dojmila.

Voda bande Red u nedoumici se češao po bradi. Bert Scarns previjao je Slacku ranjenu ruku, Meier se prezrivo zagledao u Slacka.

— Oduzeo ti je sve oružje! — predbacivao mu je gorostas ponavljajući to neprestano otkako se Slack vratio.

— Zaveži već jednom! — prekipi Slacku.

— Pozna je nas, dakle, je li? — mrmljao je Red.

— A tko je on uopće? I gdje je bio drugi naš progonitelj?

— Vidio sam samo ovoga jednoga — odgovori Slack. Mislim da je on ubio Bolinga. A zove se Wes Hawke.

— Ne sjećam ga se... — mrmljao je Red Noland.

— U svakom slučaju, on nas dobro poznaje. Rekao je još nešto...

— Što?

— Arenas...

Red probijedi. Opsovavši, čak poskoči.

— Tako, dakle! — uzvikne. — Slijedi nas zbog onoga što se dogodilo u Arenasu...

— Misliš zbog one obitelji što smo je rasturili? — zapita.

— Vjerojatno... — odgovori mu Slack. — Rekao je — zadrhti ranjeni razbojnik — da će nas posmicati sve do jednoga!

— Hajde, završi s time, Scarnse! — pokaže voda bande na Slackovu ranjenu ruku. — Jašemo dalje!

— Kamo? — htjede znati Darby Slack.

— U Guerrero.

— Hoćeš li moći s tom ranom, Darby? — upita Scarns, svezavši posljednji uzao na zavoju.

— Moći ću. Moram! A taj za nama, kažem vam, pravi je otrov. Nikada još nisam vidio nikoga opasnijeg ili hladnokrvnijeg.

— I on je samo čovjek... — primijeti Sanchez.

— Onda se ti suoči s njim, prijavljuje Meksikanče! — plane Slack.

Sanchez spusti šaku na dršku revolvera.

— Bez pucanja! — drekne Red Noland. — Uzjahujte i zavežite gubice! Nećemo se sada još i svađati...

Sanchez se smiri, ali je njegov zamagljeni pogled obećavao Slacku da mu uvredu neće zaboraviti.

— Noćas ćemo — obavijesti ih voda bande — prijeći Rio Grande. A na onoj ćemo se obali razići.

— Razići se? — iznenadi se Scarns. — Tek tada će nas taj prokletnik lakše posmicati, jednoga po jednog.

— Bolje je za nas, ako nismo na okupu — uvjeravao ih je Red. — Darby i Sanchez mogu se pritajiti u Guerrero. Svi ćemo se poslije ponovo okupiti u gradiću Navi.

— Nava? — ponovi Scarns. — To se čak čini razborito. A gdje ćeš do tada biti ti sa svim našim napljačkanim novcem?

— Podijelit ću vam ga u Navi, ne brini, Berte!

— Ako uopće stignemo onamo! — javi se Slack.

— Ja ću poći s tobom, Rede — tupo se javi Meier, najviše ovisan o vodi bande, bez koga nije mogao načiniti ni koraka.

— Ne, nećeš! — obrecne se na njega Red Noland. — Učinit ćete svi što vam kažem: poći svaki na svoju stranu!

Meier je bio povrijeđen. Zatvori oči, ne bi li pred vodom prikrrio kako se osjeća. Prstima se nervozno u džepu na hlačama poigravao zlatnim privjeskom u obliku srca, što ga je bio strgnuo u Arenasu sestra Wesa Hawkea, kad ju je silovao. Privjesak mu se sada činio užaren, opasan.

Red odjaše dalje, a Meier za njim. Slijedili su ih Slack i Scarns, a u crno odjeveni Sanchez bio je na kraju ove preplašene povorke, jašući na vrancu. Slacka je opasno, bolno žigalo u ranjenoj ruci. Razmrskani zglobovi osjećao je kao strano tijelo, kao da mu je bio otrgnut pa zalijepljen. Borio se protiv nesvjestice. Znao je da bi ga njegovi ortaci, ako se onesvijesti, jednostavno ostavili. Ne bi se za njim osvrnuo čak ni Bert Scarns, a Red bi ga možda čak dokrajčio metkom.

Red Noland je, iako je znao da su im konji umorni, nametnuo žestoku brzinu. Proklinjao je njihova progonitelja, pitajući se je li doista sâm, budući da Slack uz njega nikoga nije vidio. A kako je onda Sanchez mogao tvrditi da je vidio tragove dvojice? Gdje je bio onaj drugi? Je li imao vremena da odjaše ispred njih, te ih sada možda negdje čeka? Svašta se moglo očekivati, jer je ovaj iz Arenasa za njima već dokazao kako je opasan.

Što je to tada, pokušava se prisjetiti, bilo u tom Arenasu? Ah, da, malo su se zabavili poslije pljačke banke u Uvaldeu. Iznenadili su te ljude, braćni par i njihovu kćer, tamo na ranču. Bila je zgodna mala, kao stvorena za zabavu momcima. I prije su imali takve zabave, barem desetak puta, a jednom su imali re-

daljku i poslije toga. I nikada ih nitko nije slijedio. Ljudi su ih se bojali. Poslije takvih događaja građani su se bojali vlastitih sjena.

— Ha, baš svašta! — naglas se nasmije.

— Čemu se smiješ, Rede? — udvorno upita Meier, sretan što je voda u boljem raspoloženju.

— Ah, sjetio sam se kako smo onomad na liniji za St. Joe napali onu kočiju. Svi u njoj bili su manji od makova zrna, htjeli su se pokriti ušima. A usrali su se i počeli poslušno izlaziti nakon jednog jedinog pucnja.

— Zaista smiješno! — ulagivao se dalje Meier. — Kako to da si se baš toga sjetio?

— Nikako! — odbrusi mu, međutim, Red.

Meier se upita u čemu je opet pogriješio. Red se uvijek odnosio prema njemu kao prema maloumniku. Ako je visok, velik, ne znači da je i glup. Pametan je koliko i bilo koji od njih, kao bilo tko. Red ne bi s njim smio postupati kao s kakvim glupanom. A osim toga, zašto ga zovu Švedaninom? Tisuću im je puta rekao da je Nijemac, a uporno ga zovu Švedaninom. No, bolje je i tako nego da ga zovu Heinie. Tako su ga zvala djeca iz susjedstva. Zvao se, zapravo Heinrich Meier, ali je ime Heinrich tako rijetko i sâm upotrebljavao da ga je gotovo zaboravio. Nije volio razmišljati o prošlosti. A što se, napokon, tako naročito dogodilo u tom Arenasu? Nije to bio nekakav osobiti grad. A onaj rančer dobio je što je zaslužio: odakle mu pravo da ima tako lijepu kćer? A što je tim ljudima taj Wes Hawke? Darby im to nije rekao. Meier se upita kako li taj Hawke izgleda, priznavajući ipak samome sebi kako to baš ne priželjkuje otkriti, sve dok taj čovjek, taj prokletnik ne bu-

de mrtav. Dovraga, pa mogao bi ga i on likvidirati! To bi zacijelo poboljšalo Redovo raspoloženje prema njemu.

Bert Scarns se upita o čemu li su to razgovarali Red i Švedanin. Nikako nije vjerovao vodi bande, sve dok su kod njega bile one bisage sa svim njihovim novcem. Tako su se bili dogovorili, da novac bude kod vode, ali im to baš svima nije bilo pravo. Red je govorio kako je bolje da je novac kod njega, sve dok se ne stišaju i smire potjere. Morali su, dovraga, taj novac podijeliti već poslije Arenasa. Ipak je ispalo bolje što nisu: Boling je poginuo, a ostao je za diobu i njegov dio. Scarns je računao da Red u tim bisagama nosi sa sobom barem dvadeset tisuća dolara. Lijepa svotica za svakoga, kad to podijele!

Scarns je, naime, razmišljao kako je došlo vrijeme da se odvoji od družine i da se više ne bavi tim poslom, pogotovu poslije onoga što se dogodilo Bolingu i Slacku. Trebalo je, zapravo, odavno prestati s time. Zemlja se sve više naseljava i izgrađuje, sve je više reda i zakona u njoj. Neprestano prelaženje granice, skakanje preko nje, već mu je dodijalo. Ni Meksikancima se nije moglo vjerovati. Čak mu je i njihov Sanchez sumnjiv. Taj nikada ne govori, a u posljednje vrijeme i previše loče. Nepredvidiv je i opasan kao dinamit. Mogao bi eksplodirati bilo kada. A Švedanin je pak primitivac, koji bi uradio bilo kada bilo što, sve što bi mu Red naredio. Zapravo su Red i Švedanin čak opasniji od Sancheza.

Da, Bert Scarns povući će se, čim dobije svoj dio novca od posljednje pljačke banke, one u Uvaldeu. Odjahat će dalje na Zapad i ondje se negdje smiriti. Taj Hawke, što ih slijedi, počinje mu ići na živce. A mo-

žda su i dvojica? Ne, vjerojatno nisu dvojica, nego to Hawke vuče tovarnog konja za sobom. Ako je, međutim, tako, to znači da im se ozbiljno prilijepio, te neće odustati od svoje osvete. Još jednom će upitati Sancheza o tim tragovima.

— Je li moguće — upita, dojahavši do Meksikanca — da taj Hawke ima uza se tovarnog konja?

— Moguće je — pogleda ga Sanchez. — Pomislio sam, prema tragovima, da su dvojica. Možda, međutim, vuče tovarnog konja, ali to onda čini na vrlo kratkom užetu. A zašto pitaš?

— Pa, mislim, ako je sâm s tovarnim konjem, onda je spreman dugo ostati za nama.

— U pravu si, Scarnse — suglasi se Sanchez. — I ja mislim da je taj čovjek vrlo ozbiljan i vrlo opasan.

Od načina na koji je Sanchez to rekao Scarns se sav naježi. Odjaše do Darbya Slacka, te poravna svojega konja s njegovim.

Sanchez je, gledajući za Scarnsom, također počeo razmišljati. Nešto ždere, izjeda toga čovjeka. Oduvijek je Scarns nekako nervozan, nemiran. Ponekad se vlada kao zec. Uglavnom, međutim, postupa poput mačke: šulja se, udari, pa odskoči. Izbjegava opasnost. Ne, Sanchez nimalo ne vjeruje Bertu Scarnsu! Od svih u družini vjeruje, zapravo, najmanje njemu. Običan je to tvor. Odviše miran, ali kad treba, prebrz, nepouzdan. No, nisu li svi oni takvi? Nije li i on takav? Možda i jest. Ali, taj Scarns nekako je lji-gav. Čovjek se, kad mu se Scarns približi ili razgovara s njim, osjeća kao da se uprljao.

No i to će uskoro proći: jedva čeka da stigne u Navu, da se do mile volje napije, nađe kakvu žensku i legne s njom, te ostane u krevetu, sve dok oni ostali ne odjašu i negdje

poginu, što ih svakako čeka. Sve ih nekako pritišće u posljednje vrijeme. Ne mogu više ni jahati kada i kamo žele. Skupo je danas biti razbojnik: u pljačke se mora jahati sve dalje, a bježati pred potjerama sve dulje, i to također daleko. Zemlja se naseljava, ljudi više nisu, kao nekada, odvojeni na osamljenim farmama ili rančevima. Vijesti se brzo šire. Taj što ih sada slijedi je li predstavnik zakona ili lovac na nagrade? Ili nešto drugo? Muy³ peligroso hombre! Da, vrlo opasan čovjek! Scarns je, raspitujući se kod njega o tragovima, bio smrtno preplašen. Strahuje kao zec otkako je vidio što se dogodilo Bolingu. Boling je nožem ubijao, od noža je i poginuo. A i Scarnsovo je oružje nož. Pa i on, Sanchez, rado poseže za nožem. Ali ne na način kao Scarns: Bert Scarns noževe voli, obožava. Možda će se Scarns uskoro također maći pred tim čovjekom što ih slijedi, tim Hawkeom? Možda će mu Hawke baš nožem načiniti još jedan osmijeh na tom njegovom zečjem licu – od uha do uha!

Sanchez se osmijehne na tu pomisao. Osjeti, međutim, i strah, te se nelagodno osvrne za sobom. Zamislilo se previše, pa je, razgovarajući sa samim sobom, dobrano zaostao za družinom. Među plečkama kao da je osjetio oštricu noža. Što ako ga taj progonitelj, ovako izdvojenog, likvidira?

Darby Slack nije bio osobito sretan, kad je Bert Scarns svojega konja poravnao s njegovim. Nije mu se više razgovaralo s Bertom: vjerovao mu je sve manje i manje. Darby se, zapravo, upita zašto mu je Bert uopće bio previo ranu, te zašto sada želi s njim razgovarati. Taj je kopljan bio sve sličniji strvinaru. Njegovo mu se rošavo lice sve više gadilo. Bilo je u Bertu Scarnsu nečega zmijskog. Uvijek se, s tim svojim no-

žem, nekako šuljao za čovjekom. Ne, neće njega Bert prevariti tom svojom hinjenom ljubaznošću u posljednje vrijeme. Pred njim je ljubazan, a iza leđa... Scarns ne brine ni o kome, samo o sebi. Sada je, naravno, prestrašen, otkako se ono dogodilo Bolingu. Ah, doista, taj što je onako udesio Bolinga sigurno je opasan čovjek. Ta Bolinga su smatrali najopasnijim među sobom.

Darby je, uostalom, vidio toga Hawkea. Gotovo se i njemu dogodilo isto što i Bolingu. Još bi se i moglo dogoditi. Na tu se pomisao opipa po vratu. Taj Hawke zna što hoće, zna svoj posao. Šulja se za njima kao Indijanac, mirno i pažljivo. Možda im je već sasvim, sasvim blizu? Darby Slack bio je sretan što ih Red Noland vodi dalje, preko Rio Grande. Nije lako jahati noću, ali je bolje i to nego čekati Hawkea.

Sunce je već zalazilo. Oblačić prašine, što su ga podizali banditi, mogao se vidjeti kilometrima daleko.

Scarns malo zaostane za ostalima: konj mu je vukao nogu u koju ga je jednom ugrizla zmija. Red je Scarnsu odavno rekao da promijeni toga konja, ali je Scarns bio više tvrdoglav nego privržen životinji, pa konja nije promijenio. Nekada mu je taj konj, uostalom, bio vrlo brz i pouzdan. Sada je Red nametnuo odviše brzi tempo.

O zalasku sunca razbojnička družina prode kroz Orlovski prolaz, te se počne spuštati k rijeci. Red Noland, zadovoljan, sada uspori, ali su konji, osjetivši blizinu vode, sami pohitali k rijeci. Moglo je to u sumraku biti opasno.

Hawke!

Red Noland stalno je razmišljao o tom prezimenu. Nastojao se u potankosti prisjetiti svega što su onomad doživjeli u Arenasu. Gradić nije bio ništa osobito. Nije se još sa-

svim razvio, pa je podsjećao na Meksiko koliko i na Teksas. Oko Arenasa bilo je malih farmi i rančeva. U gradu: salun ili dva, hotel, trgovina. Lažna pročelja zgrada, kuće od nepečene gline ili poluoblika, po ulicama korov.

Da, pili su tada u salunu. Pickovom ili Pikeovom? Da, Pikeovom! Zvao se »Pike's Place«! Na lakim kolima provezla se kraj saluna više puta zgodna djevojka. Pojahali su napokon za njom. Izvan grada, na ranč. Pojahali bi bilo kamo. Sanchez se tada nalijevao viskijem kao nikada prije. Scarns je njuškao uokolo. Meier je, kao i uvijek, gundao da mu je dosadno. A Darby Slack je počeo razbacivati novac. Bolingu je jedinom bilo svejedno hoće li poći za onom djevojkom ili neće.

Pojahali su, dakle, za kočijom u kojoj su, uz djevojku, bili i muškarac i žena. Slijedili su je i kroz velika ulazna vrata, na ranč. Ah, da, sada se sjetio: pogledao je žigove na stoci. Ranč je bio: »Box H«, žig »H«, znači: Hawke!

Da, sigurno je bilo tako. Ovome Hawkeu, što ih progoni, ona je djevojka bila sestra. A možda i žena?

Red Noland odjednom gnjevno ostrugama podbode konja.

Kad su prešli Rio Grande, na nebu se pojaviše prve blijede zvijezde. Odlučili su zanoćiti kraj rijeke. Neće paliti vatru. Gundali su i mrmljali. Scarns preuzme prvu dvosatnu stražu. Poslije njega će bdjeti Meier, Sanchezu je pripala treća straža, a Red preuzima posljednju, onu pred zoru.

Meier je na straži zaspao. Sanchez se, dobro odspavavši četiri sata, sâm probudio. Odmah zatim probudi Meiera, a trebalo je da Meier probudi njega. Meksikanac, ljutit zbog Meierovog zanemarivanja dužnosti, probudi gorostasa nimalo nježno: udarcem nogom u rebra.

— Ah, samo sam malo zadrijemao — prene se Meier.

— Možda. Mogao si i poginuti u snu!

Sanchezu se njegova smjena na straži činila vrlo dugom. Noć se nekako razvukla. Na vrijeme probudi Reda, te se opet zavuče pod svoje pokrivače.

Red ih probudi u cik zore.

Sve osim Darbya Slcka. Njega više nitko nikada neće probuditi. Darby Slack je ležao na leđima, grla prerezanog nožem od uha do uha! Onaj tko ga je ubio ostavio mu je spuštene hlače i gaće: tako da se vide unakaženi spolni organi.

— Unakažen točno onako kako smo mi unakazili onoga muškarca u Arenasu — promrmlja prestrašeni Scarns.

Odjahali su dalje, ostavivši Darbya Slcka lešinarima.

Opet su jahali brzo, nastojeći što prije stići na više zemljište, sa ravnicama, stijenama, ne bi li bili što sigurniji od progonitelja. Bili su gladni, a i konjima su, žele li zadržati prednost pred progoniteljem i otresti ga se, morali dati nekakvu zrnatu hranu.

Sunce je već odskočilo na obzoru, pijući i ono malo rose što ju je donijelo jutro. Red zauzda konja na početku visoravni, razgledavajući krajolik uokolo. Nigdje nikakve kretnje. Krajolik je, kao izumro, djelovao gotovo sablasno tiho.

— Vrijeme je da se raspršimo — reče voda bande. — Jedan progonitelj, ili dvojica, neće nas tako moći sve slijediti.

— Ja sam — javi se Meier — za to da ovdje zastanemo, dočekamo ga i ubijemo. Inače će poubijati on nas, jednoga po jednoga.

— Razmišljaš zaista izvanredno! — obrecne se na njega Red. — Razi-lazimo se, i to odmah!

Meier, nervozan, zašuti. Scarns se

plašljivo osvrtao uokolo. A Sanchez se nasloni na vrat svoga vranca.

— Dobro... — izmijeni donekle odluku vođa bande. — Još ćemo, prije nego što se razidemo, zajedno nabaviti hrane u Guerrerou, i za sebe i za konje. A onda — počese se po bradi — svatko za sebe. Za tjedan dana, računajući od danas, okupit ćemo se u Navi. Toga Hawkea dotada će spržiti sunce ili bi ga mogao odnijeti kakav drugi vrug. Ili će ga, možda, smaknuti netko od nas. Ako ostanemo zajedno, mogao bi posmicati on nas. Netko, naprimjer, nije dobro pazio prošle noći značajno pogleda Meiera.

Plavi gorostas odvrati pogled.

U selo Guerrero ušli su pojedinačno, s raznih strana. Tamošnji stanovnici, pospani Meksikanci, nisu pokazivali osobito zanimanje za došljake. Kupili su kukuruza za konje, plativši srebrnim novcem. Zadržavši se u selu manje od pola sata, raspršili su se i odjahali na jug.

Sanchez krene izravno prema Navi, zbog žedi, kako je sâm rekao.

Red usmjeri svojega konja na jugozapad, prema oniskim brdima. Meier ga je pažljivo pratio pogledom, kako bi upamtio smjer.

Bert Scarns odjaše u smjeru Diabla Forka, staroga skrovišta, poznatog mu iz prijašnjih prijelazaka preko granice.

IX

Wes Hawke i Pablo O'Riley ujahali su u Guerrero samo dva satta poslije toga. Mladić se uzrujavao što Wes ne žuri za razbojnicima koje su, po njegovom mišljenju, već davno mogli stići.

— Mogli smo ih stići još prije jednog sata — i sada Pablo spočitne Wesu, dok su jahali prema trgu nasred sela.

— U pravu si, Pablo — mirno odgovori Wes.

— To zašto nismo to učinili? Ti bi prokletnici sada već bili mrtvi.

— Možda oni, a možda i mi — slegne ramenima iskusniji prognitelj.

— Ah, Wese, ponekad te ne razumijem! — ljutio se mladić.

— Očito, Pablo. Ionako je premalo razumijevanja na svijetu. Stat ćemo ovdje, dobro nahraniti konje, a vidjet ćemo hoće li se nešto naći i za nas.

Pruži mladiću novac, da pođe kupiti zrnatu hranu za životinje.

Prečku za vezivanje konja ugleдали su pred neuglednom trgovinom.

— Cerveza, senjor? — upita trgovac, čim je Wes ušao. — Žestoka pića ne držimo — doda.

— Pivo, molim. I obavijest. Četiri muškarca, vrlo rano jutros. Jesu li prošli ovuda? — upita Wes na španjolskom.

Prosijedi muškarac, s bijelim brkovima, donese mlačno pivo u glinenom vrču bez ručke.

— Zar tražite te ljude? — nastavi razgovor na španjolskom.

— Da. Zli su to ljudi. Ubojice.

— Tako, dakle? Da, bili su ovdje. Hranu za sebe i kukuruz za konje platili su srebrom. Četvorica, kažete? Ne znam, vidio sam samo trojicu. Jedan je bio vrlo velik, visok, plavokos. Drugi je bio ridokos i ridobrad. A treći je bio u crno odjeven Meksikanac.

— Jesu li odavde odjahali na jug?

— Jesu. Bili su vrlo tihi. Nisu mnogo govorili.

— Onda si ti sretan čovjek.

— Valjda jesam. Činili su mi se vrlo opasni.

Uto je, nabavivši hranu za konje, u trgovini stigao i Pablo. Wes mu ponudi pivo. Razgovarali su na engleskom. Pablo, oamahnuvši glavom, odbio je pivo.

— Konji zoblju kukuruz — izvije-

sti ori. — Kupio sam dvije vrećice i za put.

— Dobro si učinio, Pablo. A našim ćemo »prijateljima« dati malo vremena. Da odluče: hoće li se raspršiti ili će nas dočekati zajedno. Poznaješ li ovaj kraj, južnije odavde?

— Poznajem.

— Ne nose sa sobom mnogo zaliha. Uskoro će morati ponovno ujahati u neko naselje. Kamo bi mogli poći?

— Postoje brda na istoku, a više ih je zapadnije — razmišljao je mladić. — Ujak Nando pričao mi je o jednom mjestu kamo odlaze razbojnici.

— Kojem?

— Diablo Forku, jugozapadno odavde. Ima tamo i rječica. U dubokom kanjonu.

— Dobro. A od naselja na jugu? Kamo bi tamo mogli pojahati?

— Možda u Navu...

— Pa, već ćemo im pronaći tragove — mirno otegne Wes.

Nevoljko je srkao mlako pivo. Uzevši vrč sa šanka, prenese ga k stolu.

— Ali, oni nam odmiču! — uzrujavao se Pablo.

— To i oni tako misle, ali pogrešno. Smiri se sjedni, sinko. Poželjet ćeš još stolac. Zamijetio sam da nisi vičan sedlu.

— Osjećam se sasvim dobro — pocrveni mladić.

— Naravno, Pablo — promrmlja Wes.

Zavladvši se na stolcu, spusti šešir na oči.

Pablo je shvatio da Wes spava. Nemirno je pocupkivao kraj stola. Konačno i on sjedne za stol. Zabavi ga stari Meksikanac razgovorom o vremenu, muhama, zvečarkama i slaboj ljetini.

Odmorivši se malo, Wes se, zadi-

gavši šešir na potiljak, nagne nad stol, prolivši po njemu malo piva. Umočivši prst u pivo, risao je po stolu nekakve crte i kružnice.

— Što to radiš? — iznenadi se Pablo.

— Pravim sebi kartu. Da mi se sve razbistri sinko. Ova ovdje lokvica je, vidiš, Nava — objašnjavao je mladiću. — A ova crta je put na istok. Ovo ovdje je Diablo Fork.

— Vidim. I što iz svega toga zaključuješ?

— Da možemo pojahati pravo u Navu i tamo ih pričekati. Ili ih možemo pratiti i uništavati jednoga po jednoga, ako su se na dulje razišli. Kladim se da su se poslije prošle noći razišli. Inače bi nas pričekali još tamo ili ovdje u Guerrerou.

— Previše držiš do tih ljudi, čini mi se.

— Dobro ih poznajem — pogleda Wes mladića. — Već toliko dugo o njima razmišljam da mi se čini kako ih sve osobno poznajem.

— Koliko uopće znaš o njima, Wese? Dosad mi nisi mnogo toga ispričao.

— Pa, gadove poput njih progonio sam i za građanskog rata. Duž granice Missouria, pa u Kansasu, Oklahomi. Neke sam progonio i po Teksasu. Sve su to otpadnici. Bili bi otpadnici u svakom ratu, jer se ne drže nikakvih propisa. Ti ljudi žele zaraditi na tuđim žalostima, strahu, nesreći. Takvi mijenjaju strane kad god im to odgovara. Bilo ih je i kod Južnjaka i kod Sjevernjaka, a mnogi su se od njih borili na objema stranama, ali gledajući samo svoju korist. Vjerujem da su i Red Noland i njegova banda takvi otpadnici. Bili su odmetnici još za rata ili su to postali nakon njega. No to ništa ne mijenja na stvari. Sve je poremećeno još 1865. i ne može se srediti ni danas. Pogotvu na Jugu, gdje i dru-

štvena klima pogoduje takvim bandama. Čini mi se čak da je Noland ponešto naučio i kod poznatog bandita Quantrilla. Taj Red Noland i njegovi ljudi od onog su soja koji ne zna kad treba stati. Rat je prošao. A odzvonilo je, ili barem treba da odzvoni, i bezakonju. Pa ipak će uvijek biti ovakvih otpadnika od zakona.

— Koja je onda korist boriti se protiv njih?

— Otrov...

— Otrov? Kako to misliš?

— Tako što se to njihovo bezakonje širi poput otrova u tkivu. U zemlji bezakonja svatko se opušta, ne mari za zakon, za red. Ljudi se počinju bezrazložno ubijati. Pljačkati svoje susjede. Vidio sam i kako se to događa. Poštene ljude oni drugi zlostavljaju. Neki od njih mogu podići na zlo pušku ili revolver, većina se, međutim, toga kloni. No i takvi, međutim, konačno posegne za oružjem jer moraju braniti svoje obitelji ili svoja uvjerenja. Svaki put kad je uništen barem jedan odmetnik, to znači jedan manje od toga soja što širi otrov ovom zemljom.

— Mnogo si razmišljao o svemu tome, zar ne?

— Jesam. Još otkako su ubili Lincolna. Kažu da ga je ubio glumac. Nije. Ubila ga je skupina ljudi. Taj glumac, John Wilkes Booth, bio je samo oruđe, izvršilac. Mnogi su ljudi mrzili Lincolna. Ljudi koji ne vole red i zakon. Oni su zarazili toga Bootha. Oni su ga odgojili, izvježbali da ubije predsjednika.

— Nisam siguran da shvaćam baš sve to... — primijeti mladić.

— Nisam ni ja, Pablo. Ne progovrim, međutim, Reda Nolanda i njegove bandite samo zato što su mi ubili oca, silovali sestru kao i tebi Rositu, te zlostavljali majku, nego i zato da ne bi trovali i uništavali i druge ljude. Njih valja pohvatati i

posmicati kao bijesne pse! Inače će širiti svoj soj, sijući bezakonje s obiju strana granice.

— Neki ljudi vjeruju da takve zle ljude kažnjava Bog. Rosita bi, na primjer, tako rekla.

— Bog ih nije stvorio takvima. Zašto bi ih onda i kažnjavao? Ne, Pablo, nisu to božja stvorenja. Ljudi su to, proizvod ljudskog roda. A onda ih i kazniti moraju drugi ljudi. Ne preuzimam ja zadaću Boga, ni tvog, ni Rositinog. Ne mogu suditi ni o sebi. Presuđujući takvima svojom rukom, možda ja izivljam svoj jad i duševnu osakaćenost, svoju mržnju...

— Ne vjerujem da je tako...

— Ali ja vjerujem, Pablo, jer znam da sam i gnjevan i povrijeđen i osakaćen. I mrzim te ljude što ih slijedim. Želim ih ubiti i ubit ću ih, i to što okrutnije budem mogao.

— Kažu da osveta pripada Bogu.

— Tako piše u knjizi. Ovo će, međutim, biti osveta moje sestre Marie, tvoje Rosite, mogega oca i majke...

— I tvoja, Wese?

— Da, Pablo! I moja!

Wes prekine razgovor. Pošavši k starom Meksikancu, plati mu za pivo, te još kupi i graha, brašna i slanine.

— Tisuću vam puta hvala — zahvali Meksikanac. — A mogu li vam sada još nešto reći? — upita.

— Molim?

— Tamo na jugu, kad odjašete, ne treba da previše brinete o tim gringosima što ih slijedite...

— Nego?

— Veća će vam opasnost biti ovdašnje meksičke bande. Ima ih kao muha. Najopasnija je banda Ramona Mendoze.

— Zalijeću li se ovamo?

— Da. A zalijeću se i u Navu. To su životinje!

— Pazit ću.

— Bilo bi pametno da to učinite.
— Hvala ti, stari! — pozdravi Wes na španjolski.

— Nema na čemu — odgovori starac.

Wes i Pablo pošli su s kupljenim stvarima u staju gdje su im jeli konji. Spremili su hranu u bisage, vezali vrećice s kukuruzom za konje za sedla. Wes objema životinjama pažljivo pregleda noge. Zadovoljan, pričekava da konji završe obrok.

Odjahali su na jug, slijedeći tragove četvrocije razbojnika.

— Evo, ovdje su se počeli razilaziti! — objasni uskoro Wes Pablo, kad je, sjahavši, istražio tragove. Poda malo dalje, vrati se, razmišljajući koji je bandit mogao poći na koju stranu. Zadovoljan, vine se u sedlo.

— Čini mi se da je Meksikanac odjahao pravo prema Navi — objasni Pablo. — A onaj što mu konj vuče nogu pošao je prema Diablo Forku.

— A druga dvojica?

— Za njih mi još nije jasno. Jedan je, vjerojatno ridokosi voda, usmjerio konja prema niskim brdima na istoku. Četvrti, očito Švedanin, kao da je bio neodlučan, pa je oklijevao. Poći ćemo za njegovim tragom, a onda ćemo se vratiti ovamo.

— Zašto?

— Zato što najprije želim poći za onim što mu konj vuče nogu.

Slijedeći tragove dvaju konja, Wes uskoro zamijeti kako je jedan skrenuo lijevo. Ne obazirući se više na taj trag, još je slijedio onaj što je produživao ravno.

— Što si zaključio? —animalo je mladića, kad se Wes vratio.

— Mislim da im je voda svakako htio odjahati sâm, za svoj račun. Ostale je rastjerao, odredivši kada će se i gdje ponovno sastati. Jedan od njih ipak je pošao za njim, nastojeći da to Red Noland ne zamijeti.

— A koji je taj?

Znat ćemo kad otkrijemo koji jaše konja s ozlijeđenom nogom. Meksikančev i vodni trag već smo točno ustanovili.

Odjahali su, dakle, tragom onoga kome konj vuče nogu. Tragom Berta Scarnsa.

X

Red Noland odmarao se u hladovini stijene. Ispisujući prstom u mekom tlu riječ: »Hellfire«, gledao je u krajolik oko sebe. U zraku je treperila jara. Nolandu je kapao znoj s čela preko gustih obrva u oči. A znoji se koliko od nepodnošljive vrućine toliko i od briga. Već je neko vrijeme, odvojivši se od družine i odjahavši sâm, imao osjećaj da ga netko slijedi. Doduše, kad god se osvrnuo, nije vidio ništa osim stijena, ponekog kaktusa i jasnog neba. Pa ipak se nije mogao osloboditi osjećaja da netko jaše njegovim tragovima.

Ah, možda je to samo nerzvozan? Zbog onoga što se dogodilo Bolingu i Slacku? Što se to uopće događa s njima?

Nastavivši razmišljati o takvim pitanjima, gotovo smetne s uma osjećaj da netko i sada jaše za njim. Misli su, sine mu na trenutak, loš drug, pogotovu ovakve misli i pogotovu kad je čovjek sâm. Osjeća se tako malen i bespomoćan u tom prostranstvu gdje čovjek vidi pred sobom krajolik na dva dana jahanja, gdje se revolver čini igračkom, a ni puška nije osobita utjeha. Nema obrane protiv ništavila, ne može se otresti osjećaja da ga guše vruć zrak i pijesak, a ne pruža mu olakšanje škrto i najčudnije raslinje. Ugleda na vrućoj stijeni guštera. Čudna životinja podigne i nakrivi glavu, gledajući zlim okom, činilo se, pravo u njega. Red Noland na-

gonski posegne za revolverom. Mogao je dotući to odvratno stvorenje! Oko, koje ga je gledalo, nije bilo gušterovo. Bilo je to oko njegova oca.

Zatresavši glavom, htjede se osloboditi takvih misli. Ipak je ono tamo samo gušter. Niti je ono tamo oko njegova oca, niti su ona usta davolska.

Je li mu otac doista dospio tamo gore, na mjesto što ga je nazivao nebom? Za Heberta Marshalla Noland postojala su u drugom životu, poslije smrti, samo dva mjesta: nebo i pakao. Nebo je bilo gore, iznad oblaka, visoko, a pakao u dubinama, u užarenom središtu zemlje. Tamo gdje je neprestano paklena vatra.

Prokleti propovjednički kopilan!

Odbacivši uspomenu na oca, Red Noland skine rubac s vrata, da obriše znoj.

Pogledavši pritom u daljinu, zapazi nekakvu kretnju. Oči su mu suzile, boljele ga, bile upaljene od sunca i znoja. Obrisavši ih i zasjenivši, ponovno pogleda u daljinu: da, nema sumnje, tamo netko jaše!

Spodobe konja i jahača bile su samo neznatne mrlje među grmljem i kaktusima. Bile su, međutim, već raspoznatljive. I bile su na njegovom tragu.

Red Noland izvuče pušku iz navlake na sedlu. Stajao je i promatrao točke u daljini, kako se uporno, iako sporo, približavaju. Znojio se, mišići su mu se kočili.

Je li ono tamo Wes Hawke?

Užalerni valovi vrućeg zraka kao da su se na trenutke pretvarali u jezike paklene vatre što su lizali prema njemu. Košulja mu je bila natopljena znojem. Dlanovi su mu se znojili, te ih obirše o hlače. Usta su mu bila suha, kao da u njima ima užaren kamenčić poput onih što su mu s usijanog tla kroz čizme pekli stopala. Buljio je u konja i jahača.

Još ih nije prepoznao, pa je shvatio da su još predaleko da bi na njih već uspješno pucao.

Spusti pušku. Pričekat će još. Ubaci ipak metak u cijev, zapitavši se na trenutak ne čuje li onaj jahač u toj sablasnoj tišini čak to daleko škljocanje pušcanog varača.

Činilo mu se da čeka već satima. Jahaču na njegovu tragu nimalo se nije žurilo. A da se onaj tamo nije izgubio? Nije! Uporno se drži njegova traga, a znalački koristi svaki i najmanji zaklon, stoga je i napredovao tako sporo.

Vodi bande učini se da će mu oči izgorjeti u glavi od jare ili iskočiti iz duplje od naporna promatranja. Použurivao je progonitelja, na trenutke čak nesvjesno i glasno psujući.

Nakon, ponovno prinijevši pušku k ramenu, nanišani u progonitelja i zapuca, iako udaljenost još nije bila dovoljno smanjena. Metak završi u pijesku, desetak metara ispred jahača. Jahač se trgne, konj se propne.

— Ne pucaj, Redeee! To sam ja, Meier! — začuje Noland poznati glas.

— Švedanine, kopile jedno! — dovikne mu Red. — Spustivši pušku, izbac i čahuru. Gledao je kako mu se priglupi gorostas brže približava.

— Što ti, dovraga, tražiš ovdje? — obrecne se na njega kad je stigao.

— Ne ljuti se, Rede! — gotovo jakne Meier. — Ne poznajem ovu zemlju. Ne mogu jahati sâm!

— Ti, glupa svinjo! Mogao si ovako dovesti k meni Wesa Hawkea, da te je slijedio. Možda si ga i doveo.

— Nisam, Rede. Zaista nisam. Nitko me nije slijedio. Pazio sam na to.

— Trebalo te je ubiti!

Gorostas se tupavo naceri, ne bi li smanjio napetost među njima, ali se Red Noland i dalje ozbiljno ljutio.

– Hajdmo ubiti toga Hawkea! Možemo to učiniti, nas dvojica zajedno – predloži Meier, dajući tako na znanja vodi da bi mu mogao biti koristan.

– Želim samo to da odjašeš odavde u pakao. Ubij ga sâm, ako to tako žarko želiš! A ja polazim odavde, i to sâm!

– Zašto? – tupo upitao Meier, djelujući i obeshrabreno i uvrijedeno.

– Zato što je tako kažem! Gubimo ovdje vrijeme, a Hawke nas možda već promatra.

– Nije on na našem tragu. Da jest, bio bih ga ugledao...

Red napokon bijesno podigne pušku i uperi cijev Meieru u glavu, držeći prst na obaraču.

– Naći ćemo se u Navi. Za tjedan dana, kako sam vam svima i rekao. Odjaši sada, Švedanine! Ili ću ti prosvirati metak kroz glavu!

Gorostas nije očekivao da će Redova ljutnja dotle doći. Suzi zjenice, a u očima mu se ogleda mržnja.

– To se ti – reče – samo nastojiš otarasiti svih nas. Zašto, Rede? Zar želiš zadržati sav naš novac samo za sebe?

– Pokušaj mi ga oduzeti, Švedanine! – prosikće voda bande.

Meier, međutim, shvati da je opasno blizu smrti. Poče se znojiti, pomišljajući bi li imao ikakvih izgleda ako potegne revolver. Ne, ne bi! Bio je brz, ali je bio siguran da je Red brži. Bojao se vode, jer je bio okrutniji od svih njih. To ga je, među ostalim, i privlačilo Redu Nolandu. To je i držalo na okupu njihovu bandu.

Ne, neće Heinrich Meier potegnuti revolver! Ne na Reda Nolanda! Pogleda u vodu bande: pa on je još jedini koga ima na svijetu, jedini na koga se još može osloniti.

– Polazim... – opusti se, sleg-

nuvši ramenima. – Vidimo se za tjedan dana u Navi, je li, Rede?

Red, iako još uvijek ljutit, napokon spusti pušku.

– Naravno, Švedanine. Tamo ću se naći sa svima vama – promrm-lja.

Meier se naceri, glupavo poput kakvog nedoraslog dječaka, što je uostalom i bio.

– Dovidjenja, Rede! – pozdravi ga, uzjahujući.

Jašući, dugo se još osvrtao na vodu bande, sve dok nije nestao s vida.

Red Noland pojaše i sâm, još uvijek gnjevan na tupavog gorostasa koji mu se tako nametnuo, lijepio se za njega. Bio je Meier dobar čovjek. Poslušan, nije se libio ubiti, spreman izvršiti svaku Redovu zapovijest. U opasnosti, u borbi, bio je odlučan, pouzdan, nikada nije uzmicao. A sada je odjahao poput pretučenog psa. Tako ogroman čovjek, a tako prazan, glupav!

Ne, voda bande ipak nije žalio Meiera. Zar nije, upita se, i život sve prazniji, svima njima. Stari, dobri dani nepovratno su prošli. Najbolje je, zapravo, bilo dok je trajao rat. Bilo je tada i opasnosti i uzbuđenja, ali i zbrke. Mogao je čovjek raditi što ga je bila volja, uzimati što mu se prohtjelo, a da za to nikome nije odgovarao. A sada? Ljudi se nase-ljavaju, puštaju korijenje, uvode se zakoni i propisi, red.

Ah, mrzio ih je! Sve ljude, sve te brojne obitelji! Pri pogledu na neku obitelj uzavrela bi u njemu mržnja. Sjetio bi se svojega strogog oca i jadne majke. Da, obitelj je korijen svakog zla. Pogledaj Meiera: izopćen iz obitelji, razbaštinjen, odbačen. A Meksikanac Sanchez nikada nije ni spomenuo obitelj, nikada nije htio razgovarati o svojoj prošlosti. Boling je pak bio kopile, bez oca. Darby Slack takoder nije spomi-

njaio obitelj, ako ju je ikada uopće imao. Svi su oni žrtve obitelji, svi. Pa i on! Njegov otac, prokleti propovjednik, grmio je samo o paklenoj vatri: »Nagrada za grijehe je smrt! Pokaj se!«

Gotovo je maloprije ubio Meiera. Možda je i trebalo? Ionako će svi umrijeti. Ne, on ne želi umrijeti! Ne na ovakav način! Ni na kakav način! On nije kukavica! Ali ne želi umrijeti! Nikada nije razmišljao o zagrobnom životu. Htio je vjerovati da je čovjek, kad umre, sasvim mrtav! Nema više ničega! No, njegov ga je otac zastrašio onim što dolazi poslije smrti: paklom. Propovjednik je svojem sinu ostavio doživotne muke.

A te su muke sve gore u posljednje vrijeme, otkako im je na tragu onaj prokleti Hawke.

Pri pomisli na Wesa Hawkea zastane na zaravni kojom je jahao, te se osvrne uokolo: nije ugledao ni Hawkea ni Meiera.

Zadovoljan, odjaše dalje: prema svom tajnom skrovištu, svom pribježištu, svom asu u rukavu za ovakve prigode, prema špilji u kojoj je imao i hrane i vode, drva za ogrjev, novaca. Za to skrovište znao je samo on. Bila je to njegova tajna. On je volio tajne.

Bio je sretan što se otarasio Meiera. A bio bi, pomisli, još sretniji kad ga više nikada ne bi ugledao. Ah, bio je, zapravo, sit svih njih. A najviše Meiera. Pa taj je gledao u njega kao da mu je otac. I sve je više ovisio o njemu. To mu je najviše i smetalo: što je Meier htio da mu on bude otac.

A Red Noland je mrzio svojega oca. Mrzio je sve očeve.

U takvim mučenjima jahao je vođa bande dalje, ne znajući da se nije otarasio Meiera: gorostas je zastao u koritu nekoga isušenog potoka, te

ga promatrao iz daljine. Nije htio, niti je mogao jahati sâm. Pogotovu u ovoj zemlji. Red će se, nadao se, ohladiti. Pogotovu kad spozna da mu on doista nije doveo Hawkea na trag. Shvatit će njegov vođa da mu je on, Heinrich Meier, potreban. Dobro rukuje revolverom, može mu biti koristan. A neće mu smetati.

Red nekamo jaše, znajući točno kamo. Poznaje ovu zemlju, taj Meksiko, pribježište svakojakih razbojnika. Koliko li su već puta skakali preko granice u Meksiko, da se sakriju, napiju, nađu žene! Nikada, međutim, nije još bilo ovako. Tako opasno. S progoniteljem za petama, opasnim ubojicom koji ne zna za strah, koji ih slijedi strpljivo kao Indijanac.

Da, ovaj je put bilo drukčije. Meiera je spopao strah. Vidio je kako su završili Boling i Slack. Nije volio ni pomišljati na to. Pa on je te ljude poznavao. Bilo je lako ubijati nepoznate. Bilo je to čak zabavno, pogotovu kad ih je vodio Red. A Red je bio najbolji čovjek koga je on ikada sreo. Red se mogao brinuti za njega.

Meier nije imao kamo poći bez Reda Nolanda. Nije shvaćao kako se to zemlja mijenja, a Red i zakon sve više pritišću bande poput njihove.

Bio je izgubljen bez Reda Nolanda. Zato se ponovno priljepio za njegov trag.

XI

Sanchez se skloni u napuštenu kolibu od nepečene gline, uz put kojim je jahao u Navu. Morao se sakriti od vrućeg sunca, predahnuti. A mučila ga i žed.

Sve je više žedao u posljednje vrijeme. Naravno, ne za vodom, već za alkoholom. Nije to ni tako strašno, ako čovjek nešto radi, ako stalno ne misli na to.

On, Ruben Valerio de Sanchez y Rojas, nije želio postati jedan od onih viejos borrachos – starih pijanaca – što sjede, zaklonjeni sombrerom, po ulicama i opijaju se do besvijesti. Prije bi pristao da mu nečiji metak prosvira glavu. Sada bi mu, međutim, viski pomogao stišati i zaboraviti bolove što ga izjedaju, poput kakve podmukle zvijeri.

Nije volio misliti na te bolove. Imali su zube. Proždirali su ga, iznutra, kad nije imao viskija. Imao je, kako su to rekli liječnici, »krvi u stolici«. Ah, kako ga je ponekad boljelo! Tako da je poželio uzeti nož i izrezati sebi utrobu, tamo dolje.

Bio je kod liječnika, davno, a medico mu je rekao kako u njemu »raste nešto zloćudno«. Moglo bi se, rekao je, izrezati, ali bi onda ubrzo umro. Savjetovao mu je da jede što više češnjaka, da grize metak! Sanchez je, dakle, jeo ajo – češnjak – kad god je stigao, grizao metke, štapiće, cigare. No ništa mu od toga nije pomagalo. Samo alkohol! Pa ni alkohol nije bio najbolji lijek u posljednje vrijeme: morao ga je piti u sve većim količinama, opijati se, da bi bolove stišao i zaboravio, da bi ukrotio tu zvijer u sebi.

Nije bilo nijednog oblačka na nebu, da barem malo ublaži nesnosnu vrućinu. Koliba je bila poput peći, ali je ipak bilo hladovine u njoj barem na jednoj njezinoj strani. Sanchez savije cigaretu i zadovoljno uvuče dim u pluća. Da, i nikotin mu je ponekad barem malo ublažavao bolove.

Vjerojatno više nije daleko od Nave. Svi ti gradići uz granicu bili su, čini se, kao po pravilu udaljeni jedan od drugoga po dan jahanja. Ne očekuje mnogo od Nave: pica u izobilju, viskija ili tekile, nekakvu guapitu – ljepoticu i kurvicu – s čvrstim grudima i dobrim nogama,

mjesto gdje će prespavati i zadovoljiti, eto, te potrebe.

Ili možda mjesto gdje bi poživio do smrti? Gdje bi umro!

Sanchez se već odavno ne boji smrti. Nekada su ga bolovi u utrobi toliko izjedali, mučili, da bi pozdravio brzu, bezbolnu smrt. Za takvih je dana bio osobito opasan: kao nedavno u onom Cobbsovom naselju. Bolovi su tada bili vatreni, užasni. A viski je samo malo smirio, udobrovoljio tu zloćudnu zvijer u njemu, tek toliko da postane još razdražljiviji, da poželi da mu iz puške i revolvera sukne plamen u meso drugih, da se iz cijevi izvija barutni dim.

Pa i pobili su ih, tamo u tom naselju. Sve! A nožem je izmrcvario Cobbsa, ondje gdje njega, Sancheza, najviše boli.

Zagrizavši u cigaretu, Sanchez izvuče nož i pogladi ga. Bio je to osobit nož, uske i duge oštrice, s pozlaćenom orlovskom glavom na dršci. Na opasnoj oštrici bilo je ugravirano: »Ne me saques sin razon – no me guardes sin honor«. To jest. »Ne poteži me bez razloga – ne nosi me bez časti«.

Gorko se osmijehne, vrati nož u korice, a petom zgazi opušak cigarete. Izade iz kolibe te uzajaše vranca. Uz kolski put, a ne njime, jahao je dalje prema Navi, tražeći iz navike svaki zaklon, izbjegavajući da mu se lik ocrta na obzoru.

Sanchez se odmetnuo u bandite, kad su ga sve jače počeli nagrizati ti njegovi bolovi. Htio se osvetiti nekome zbog nečega, zbog tih bolova. Vidjevši jednom što su Red i njegova družina načinili od nekoga sela, pridružio im se, iskoristivši prigodu da im pomogne kad su, opljačkavši neku trgovinu, bježali, krčeći sebi put revolverima. Tada su ga, tamo u Novom Meksiku, primili u

družinu. Prije šest mjeseci. Podnosili su ga otada među sobom, ali je dobro znao kako ga nitko od njih ne voli, niti ga poštuje. Nitko od njih nije mu vjerovao. Možda samo Boling, no Bolinga više nije bilo. Red mu nikada nije vjerovao. Red Noland nije, međutim, vjerovao nikome: taj je čovjek bio osamljenik, koji im je samo dopuštao da se vuku za njim kao čopor vukova. Scarns je bio slab i nepouzdan. Slack je bio samo neznatno bolji. Meier je bio tupav, previše otvoren, ulagivao se vodi.

Odvratno!

Iako zanesen u razmišljanje, Sanchez na vrijeme začuje kako se približava skupina jahača. Bilo ih je više od deset. Skloni se u plitko korito isušenog potoka. Ili su pijani ili ludi, kad tako galame.

Privezavši konja uz stijenu, Sanchez otpuza na nekadašnju obalu potoka, kako bi, pritajivši se u grmlju, vidio tko mu se tko tako bučno približava.

Banditi!

Bilo ih je, dobro je pretpostavio, više od deset. Nije ih nikako mogao točno prebrojiti, budući da su jahali zgusnuto, u gomili, očito pijani, jer bi inače shvatili koliko je takvo jahanje u čoporu opasno. Gotovo svaki je u rukama držao bocu! Jedan je u pravo svoju odbacio u grmlje. Sanchez upamti mjesto gdje je pala, kako bi je poslije pokupio.

Neki među banditima imali su puške. Većina je bila naoružana samo revolverima i noževima. Svi redom bili su prljavi i neobrijani. Gledajući ih, Sanchez je bio sretan što se s njima nije otvoreno susreo. Bila je to opasna banda!

Promatrao ih je, sve dok jedan među njima, viši i deblji od ostalih, očito voda, nije povikao:

— Vamanos, muchachos!

Udaljili su se s vriskom, neki i pucajući u zrak iz pušaka ili revolvera.

Sanchez se nije usudio ni pomaknuti, sve dok se za banditima nije slegnuo i posljednji oblačić prašine. Tek tada ustane i pohita k mjestu kamo je onaj bandit odbacio bocu; ostao je u njoj samo jedan gutljaj, dovoljan da pruži Sanchezu samo navještaj onoga što će sebi priuštiti čim stigne u Navu.

Krene dalje, a bolovi su se javljali sve jače, bubnjajući mu u glavi, u ušima, grizući mu utrobu.

Još iz daljine ugleda svjetlo u prvoj kolibi od nepečene gline. Malo kasnije već je jahao kraj nje, ulazeći u ulicu, na kojoj su kopita njegova konja upadala u duboku prašinu. Grad je bio tih, činio se miran, nigdje nije bilo nikakvih konja. No do Sancheza su ubrzo iz središta naselja doprli zvuci gitare i otužan glas koji je pjevao neku starinsku pjesmu što je odavno nije čuo.

Sjaše pred neuglednom krčmom iz koje se čula pjesma. Privezavši vranca za prečku pred njom, pođe prema ulazu u krčmu, ne zaboravivši ponijeti sa sobom pušku. Uđe upravo u trenutku kada su se u krčmi začuli smijeh, toptanje sandala i pljesak pjevaču koji je završio svoju otužnu pjesmu. Zapahne ga zadah znojnih, prljavih tijela, smrad dima iz petrolejki i vonj lošega pića.

Ljudima u krčmi Sanchez je, onako s puškom u jednoj ruci, a sa šakom druge opasno blizu drške revolvera, očito izgledao vrlo opasan, jer su svi utihnuli. On se zagleda u svakoga od njih posebice, provjeravajući nema li koji od njih oružje, uživajući u strahu što im ga je ulijevao.

— Buenas tardes, hombres! — prekine neugodnu tišinu. — Jedan gutljaj, molim!

— Si, pronto! — požuri ga poslužiti neobično zubati gostioničar, donijevši mu najbolju tekilu što ju je imao.

Sanchez sjedne za prazan stol, na koji, nadohvat ruci, postavi pušku.

— Uživajte — dodvorno mu se iskesi krčmar zečjeg lica. — Ovdje smo sve sami prijatelji.

— Kad je tako, neka zapjeva još koju pjesmu — mahne Sanchez rukom prema pjevaču. — A kako se ti zoveš? — upita krčmara.

— Miguelito! Zovu me Miguelito — ušeprtlji se krčmar pred opasnim gostom, ne usudjući se zatražiti novac za tekilu, nadajući se da će pridošlica valjda platiti poslije.

— Dobro, Miguelito, razgovarat ću još s tobom poslije. A sada zapjevajte neku od dobrih starih pjesama.

Gitarist, preplanuo mršav muškarac isturenih jagodičnih kosti, u svojim radim tridesetim godinama, zdušno se lati posla, prebirući po žicama izlizane gitare, pjevajući stare pjesme po želji nepoznatog opasnog pistolera.

A pistolero Sanchez dohvati bocu. Nastojao je piti polako, kako ne bi izazvao pretjeranu pažnju, no ipak se razina tekile u boci sve više i sve brže snižavala. Promatrajući šesticu prestrašenih ljudi u krčmi, opet se prisjeti svoje nedavne prošlosti. Da nije bilo tih njegovih bolova, da se nije odmetnuo u razbojнике, sada bi i on mogao ovako sjediti u kakvom selu ili gradiću poput ovoga, mirno piti, razgovarati ili pjevati. Pjevati kao onaj prestrašeni jadnik tamo, o žalostima krvlju natopljenog Meksika, o žalostima čiji su se korijeni vukli još tamo od Tolteka, pa Španjolaca, te Maura s kojima su se Španjolci tako izmiješali, pa najnovijih mješanaca Španjolaca s Indijancima — od prvih

španjolskih konkvistadora do danas.

Da, mogao je živjeti mirno i jednostavno kao ovi ljudi ovdje. Pa ipak, morao je, zbog tih bolova, te zvijeri u sebi, otići od kuće, jer ne bi mogao podnijeti da ga njegova obitelj i rođaci gledaju kako, oboren u krevet, kopni i raspada se. Bio je nekada mnogo jači, deblji. U posljednje je vrijeme brzo gubio na težini, što je nastojao prikriti, odijevajući se u crno. Ne, nije mogao ostati tamo u svom Juarezu, venuti naočigled svih, nije mogao dopustiti da ga sažaljevaju. Ukrao je zato pištolj, pušku, municiju i konja te — pobjegao. Ukrao je od bijelca, Amerikanca, što ga je u očima mještana činilo junakom. Neka tako i ostane. Neka ga pamte kao junaka. Ne može se vratiti kući i leći u krevet te u njemu, krhkih kostiju i providna mesa, venuti do tužnog kraja. Ne, radije će poginuti od metka u kakvom okršaju. Njegova je majka umrla od bolesti kakva je i njegova, sjećao se kako je to tužno izgledalo. Bolest ju je izjela iznutra kao crv drvo. A liječnik u selu blizu Juareza rekao joj je da je to u njoj zao duh, da je uništava zao duh.

Ispivši prvu bocu tekile, Sanchez, svejednako zaokupljen takvim razmišljanjima, poruči od krčmara drugu bocu.

— Trebam smještaj i nekoga tko će mi se pobrinuti za konja — reče krčmaru, zazveckavši zlatnicima u džepu. — A trebam i nekakvu djevojku! — značajno šapne.

— Ovo je malo naselje. Nema tu djevojaka. Barem ne od takvoga soja... — ušeprtlji se Miguelito.

Sanchez ga samo mrko pogleda.

— Pa... — promijeni Miguelito izjavu — ima jedna. Pitat ću je. Odnedavno je sirotica i još je u crnini. Roditelje joj je odnijela iznenadna

bujica kad su u dotle suhom koritu potoka sakupljali drva. Bilo je to tek prije mjesec dana...

— Ponijet ću sa sobom dvije boce tekile. Jest ću s tom djevojkom... — određivao je Sanchez. — Kako se zove?

— Caridad Villaneuvo.

— Dovedi mi je, Miguelito. Ovamo! Odmah!

— Zar ovamo? — zaprepasti se krčmar. — Na ovo mjesto? Što bi ljudi pričali?

— Neka pričaju što hoće! Nego, reci mi, jesi li imao kakvih poteškoća s banditima?

— Pa, dodu, uzmu što im treba, ne plaćaju. Trpimo ih, kako nas ne bi zlostavljali.

— Smatraj se sretnim, amigo! Ja nisam tako velikodušan kao oni.

— Odmah ću vam dovesti tu djevojku! — shvati posredno izrečenu prijetnju Miguelito.

Caridad Villaneuvo nije bila domaća djevojka. Bila je prekrasna devetnaestogodišnjakinja. U velikim tamnim očima zjenice su joj se sjajile poput zrnaca kave. Imala je puna, sočna usta, velike jedre grudi, široka ramena. U struku je pak bila tanka, a na gležnjevima bi joj poza-vidjela svaka srna. Riječju, bila je vitka gdje treba, zaobljena gdje treba.

Baš zbog njezina divnog izgleda djevojku nije nitko u naselju volio: svi su je muškarci željeli, a sve su žene bile ljubomorne na nju. Mnogi je muškarac ili bio krvavo ogreban ili imao žestokih svada u kući samo ako je malo dulje gledao u Caridad. Tako su djevojku napokon zamrzili i mnogi muškarci.

Caridad je, dakle, bila nevolja u toj društvenoj zajednici. Zato ju je Miguelito i ponudio strancu, Sanchezu. Možda je taj odmetnik i odvede odavde, pa će muškarci Nave prestati misliti na nju čak onda

kad polaze u krevet s vlastitim ženama.

Miguelito je djevojci, došavši po nju, debelo lagao.

— Mislim da je to neki rodak tvoga oca — govorio joj je. — Želi te odmah vidjeti. Upravo je dojahao, te je vrlo umoran i gladan.

— Tko bi to mogao biti? — razmišljala je djevojka. — Je li rekao odakle je? — upita Miguelita.

— Umoran je, pa nije mnogo pričao. Samo je rekao da ste u rodu. Dodi, brzo! On jedva čeka da te vidi.

Djevojka se, razgovarajući s Miguelitom, već brižljivo češljala za susret s tobožnjim rođakom. Onda se još poškropi ružinom vodicom, što ju je donijela sa sobom kad je s roditeljima stigla u Navu. Živjela je u napuštenoj kući. Ljudi su je, kad je ostala sama, isprva sažaljevali. No kada se počela lijepo odijevati, u haljine, suknje i bluze što ih je donijela sa sobom u kovčezima, pozavidjeli su joj, pa su je zamrzili. Zašto nije i ona nastradala u onoj bujici, zajedno s roditeljima! A i kakvi su to ljudi bili? Zar nisu čuli grmljavinu? Kako nisu shvatili da će suho korito potoka začas biti puno, prepuno? Caridad bi, čuvši takva predbacivanja i sebi i pokojnim roditeljima, vrisnula, te bi je mještani napokon ostavili na miru. Zašto je toliko mrze? Zašto je izbjegavaju kao kugu? Ima još samo malo novca, a oni joj ne daju posla. Kao da je žele otjerati iz Nave.

Pošla je, dakle, s Miguelitom u njegovu krčmu, na sastanak sa svojim tobožnjim rođakom, nadajući se, gotovo kao i Miguelito, da bi je taj rođak mogao odvesti odavde.

Sanchez nije ustao od stola, kad je djevojka ušla u krčmu. Miguelito ju je, zapravo, ostavio na vratima, a onda pride Sanchezu i došapne mu nešto.

— Dodi, mala! — pozove Sanchez lijepu djevojku.

Caridad mu plaho pride.

— Ja sam — predstavi se Sanchez onako kako mu je Miguelito bio šapnuo — Ruben Villaneuvo, rođak tvojeg oca.

— Niste slični nikome iz njegove obitelji — napomene djevojka.

— To je zato što sam u cijeloj obitelji crna ovca — snade se, nacerivši se, Sanchez.

— Jesi li gladan, Rubene? — oslovi Caridad svojega tobožnjeg rođaka s »ti«.

— Jesam, Caridad. Gladan sam. Podimo k tvojoj kući.

Ustane, začudo, sasvim čvrsto. Doda djevojci boce s tekilom, a sam uzme pušku u ruke.

— Da, Caridad, vrlo sam gladan...

— reče, izlazeći za djevojkom u noć.

XII

Wes se čudio: čovjek koga su slijedili uopće nije prikrivao trag. Wes je tek otprilike znao gdje je Diablo Fork, jer nikada tamo nije bio. Znao je da je to pribježište odmetnika. Zbunjivalo ga je što progonjenik tako jasno ostavlja trag, a svi nagoni morali su ga upozoravati na oprez.

— Poznaješ li ovaj kraj, Pablo? — upita mladića.

Mladić odmahne glavom.

— Jednom smo — reče prošli ovuda, te su mi samo pokazali u kojem je smjeru Diablo Fork. Ima — doda — svakojakih priča o tom mjestu.

— Priča?

— Da. Naprimjer, kako ondje ima mnogo zlata, mnogo neobilježenih grobova, mnogo odmetnika...

— To je, znači, vrlo veliko mjesto, kad ih tamo toliko stane! — nasmije se Wes.

— Uvijek sam se — pitao — osmijehne se Pablo — kakvo je to mjesto i želio ga vidjeti. Sada više nisam siguran da to žarko želim.

Tragovi konja s ozlijeđenom nogom bili su jasni. Suviše jasni. A možda ih odmetnik, namjerno ostavljajući jasan trag, vodi u klopku? Kojega od četvorice bandita oni uopće slijede?

Wes je samo za bandita pred sobom znao da je to onaj što lomi palidrvca, dakle nervozan čovjek. I nasilan. A ima i drugih slabosti. Okrutan je, naprimjer, prema konju. Zašto nije zamijenio tu životinju? Opasna nepažnja. Ili je, možda, toga konja toliko volio da se nije htio rastati s njim? A možda je konju povlačenje noge bila samo navika? Možda je, inače, sasvim dobro trčao i skakao? Vidio je on već i takvih konja. Odgovore na sva ta pitanja nikako nije mogao pročitati iz traga. Činilo se, međutim, da je konj ipak ozlijeđen: trag mu je, što dalje, bivao sve širi i dublji, životinja je, dakle, išla sve teže.

Slijedili su, dakle, opasnog, nervoznog, nastranog čovjeka. Vjerojatno i vrlo lukavog. Ti banditi, uostalom, moraju imati izoštrene nagone, inače ne bi dugo živjeli. Ne, ovoga kojega slijede neće biti lako dokrajčiti! A mora ga dokrajčiti, i to što brže, kako mu se ostali ne bi razbježali.

Uskoro su, približivši se Diablo Forku, ugledali mnoštvo tragova. No s mjesta što je vodilo ravno prema klancu među brdima bilo je tragova i prema Diablo Forku, ali i prema Navi, te prema Guerrerou. Svima je bilo zajedničko to da su oni koji su ih ostavili ili jahali u Diablo Fork ili se vraćali iz njega.

— Ondje u onom klancu ili postoji kakva riječica ili voda teče podzemno — zaključio Wes.

— Možda je baš ono Diablo Fork — smatrao je Pablo.

— Možda. U svakom slučaju, opasno usko mjesto. Čovjek bi ondje mogao mirno sjediti na stijeni i posmicati sve svoje neprijatelje.

— Što ćeš učiniti, Wese?

— Ne ulazi mi se onamo, ali možda možemo postići da bandit koga gonimo izade i dode k nama.

Mladić ga u nedoumici pogleda, nabravši obrve, jer nije mogao dokućiti svrhu takve zamisli.

— Morat ću — objasni Wes — poći i provjeriti kako taj klanac izgleda s druge strane. Možda je zatvoren, kao kakva kutija. Ako je tako, to bi nam pomoglo, jer bi onaj tko je ujahao u nj morao i izjahati na istom mjestu. Znaš li možda je li klanac prolazan?

— Ne znam. O tome nisam ništa čuo.

— Onda ću pojahati vrhom onoga brda i uvjeriti se.

— Čini se da su strane klanca prilično strme.

— Baš nam to i odgovara. Zato sam i pomislio da je taj bandit možda sam ujahao u klopku, ako na drugom kraju nema izlaza, te ako zbog strmina ne može izaći ni na jednoj strani. No ako je u klanecu dosta trave i vode, bit će i divljači, a to bi značilo da bi bandit ondje mogao ostati davijeka.

— Ti zaista zaključuješ na dugi rok, Wese!

— Pokušavam, Pablo. Hajde, pojašimo onamo!

Dan se već blizio kraju kad su dojahali na vrh klanca. Bio je zaista prilično uzak. Pogledavši s vrha brda u nj, vidjeli su da klanac oštro skreće na jug. Pojahavši dalje hrptom brda, Wes se uvjeri da je klanac neprohodno strm, te da iz njega nema izlaza, osim dosta daleko, ondje gdje je počinjao oblik zemljišta po kojem je Diablo Fork i nazvan:

gdje su se, poput krakova viljuške, iz jednoga pružala tri klanca račva-jući se još dalje čak u šest. U ovom je klanecu kako se mogao uvjeriti, zaista bilo dovoljno i trave i vode. Nije, međutim, smio previše viriti, morao je biti oprezan, da ga odmetnik ne zamijeti. Nije ga smio spaziti. Još ne!

— Dodi, Pablo — pozove mladića.

— Moramo se, dok se još malo vidi, spustiti niže, do dna klanca. Ovdje gore bit će noćas previše hladno.

— Što si vidio? Je li klanac zatvoren kao kutija?

— Nije baš kao kutija, ali je najlakše izaći na onom ulazu na koji je razbojnik i ujahao. Dakle, imamo ga!

— Zar ćemo poći za njim u klanac?

— Ne, gospodine O'Rileyu — po- ući mladića — nego će naš čovjek izaći onamo gdje ga želimo dobiti.

— Kada?

— Ujutro. Dodi, imat ćemo dosta posla noćas. Malo ćeš noćas spavati, moj prijatelju!

— A zašto se ne bismo noćas ušuljali u klanac, te bandita ujutro dokrajčili?

— Bilo bi previše opasno, mladi prijatelju! Možda on baš takvo što očekuje. Možda sjedi, s puškom na koljenima, nedaleko od ulaza i očekuje baš takve neoprezne progonitelje. Osim toga, ako se mi ušuljamo, on bi nam se, na isti način, mogao išuljati! Ne, učinit ćemo nešto što on zacijelo ne očekuje.

— Nešto neočekivano? — iznenadi se Pablo.

— Da. Razradiš li dobro napad, neprijatelja je uvijek najbolje zbiti nečim neočekivanim.

Poslije tog razgovora, u kojem je Wes mladiću zvučao vrlo zagonetno, šutke su sjahali na dno klanca. Već se smračivalo kad su našli mjesto za konje, privezali ih za kolčiće i

sapeli, ostavivši im, međutim, dovoljno prostora za kretanje, kako bi se mogli napasti trave. Wes je za životinje pronašao i vodu, izdubivši jamu duboku manje od pola metra; dobro je bio pretpostavio da ovuda teče nekakav podzemni potok.

— Teče u Rio Grande — objasni mladiću. — Znao sam da se voda s tih brda mora nekamo slijevati.

— Možda postoji i podzemno jezero? — pretpostavljao je Pablo.

— Možda. No pogledajmo sada u nebo. Već je suton. Prije nego što se potpuno smrači i podemo na posao, osedlat ćemo konje. Dobro pritegni kolan konju, Pablo, jer bi se moglo dogoditi da moramo brzo odjahati odavde.

Kimnuvši, mladić pođe do konja. Bio je gladan, ali Wes nikako nije spominjao večeru, nego samo nekakav posao. Kao da mu pogada misli, Wes mu uto pruži komad suhe govedine. Jeli su sve dok se nebo počelo kititi zvijezdama. Wes je čekao potpun mrak.

— Izvadi nož, Pablo — reče uskoro Wes. — Moramo nasjeći i prikupiti mnogo suhoga granja.

Naporno su radili veći dio noći, skupljajući suho granje i travu. Uski ulaz u klanac Diablo Forka gotovo su sasvim zatvorili zidom od granja i trave, ostavivši samo uzak prolaz za odmetnika. Radili su brzo, ali tiho, osluškujući s vremena na vrijeme nije li ih razbojnik otkrio. Wes je slagao granje tako da je doprlo i do suhe trave u klancu, kako bi se vatra, kad zapale granje, prenijela i na nju.

Završili su težak posao pred zoru. Iscrpljen, Pablo legne u travu i pogleda u veliki zid od granja, što su ga naslagali, a Wes pođe još jednom provjeriti jesu li posao obavili kako je bio zamislio. Zadovoljan, vrati se k mladiću.

— Čekat ćemo zoru — reče. —

Odspavaj malo, Pablo, ako možeš.

— Ne. Ne mogu.

— Ne boj se, ne može sada izaći, a da ga ne zamijetimo.

— Svejedno, ne mogu zaspati — uvjeravao ga je mladić.

Trenutak poslije toga, međutim, Pablo je već slatko spavao.

Gledajući mladića, Wes se osmijehne. Pablo O'Riley izgledao je još kao dječak, ali je već bio muškarac. Ili će to uskoro sasvim postati. Njegovo dječastvo umrlo je tamo u naselju gdje su njegovu Rositu pokopali uz Nanda. Bile su to njegove jedine veze s prošlošću, s djetinjstvom. Sada ih više nema. A kamo će put odvesti toga mladića, to nitko ne zna. Ne može se znati. Pablo je na novom putu, kome će vrijeme odrediti smjer i kraj.

Iako je žarko poželio cigaretu, Wes je nije pripalio. Umjesto nje odsječe, duhana za žvakanje. Zamišljeno žvučući, provjeri revolver. Ocijeni da će mu revolver biti dovoljan za borbu protiv odmetnika: ostavio mu je, između zida od granja i stijene klanca, samo izlaz širine jedva dvadesetak metara.

U cik zore probudi Pabla.

— Podi po puške, Pablo. Hodaj tiho i pognuto. Požuri!

Protrljavši oči, iznenađen što je zaspao, mladić pođe do konja, po puške. Vrativši se, donese i Wesove metke, pogodne kako za njihove puške tako i za revolvere.

— Ovamo — šapne mu Wes, povvši ga nekih tridesetak metara dalje od granja. — Čekaj ovdje i ne pucaj, osim ako razbojnik naleti baš na tebe. Jesi li shvatio?

— Jesam — kimne mladić.

— Ja ću poći onamo, sasvim blizu. Mora me vidjeti i shvatiti da će umrijeti.

Wes pođe natrag prema granju.

— Sretno! — šapne za njim Pablo.

Wes Hawke pogleda u nebo.

Osvrne se na posljednje sjene noći. Kad su obližnji kaktusi postali sasvim vidljivi, posegne u džep za žigicama.

Zapalivši zid od granja i suhe trave s jedne strane, pohita da to isto učini i s druge. Vatra je odmah planula. Wes se odmakne, držeći na oku uski izlaz što ga je namjerno bio ostavio za razbojnika.

Po navici, izbjegavao je gledati pravo u vatru, u plamen. Promatrao je izlaz ostavljen za odmetnika. Pušku spusti na travu kraj sebe, smatrajući da mu neće zatrebati. Metak je ipak već ubacio u cijev. Osvrne se još jednom na Pablov položaj: mlađić se dobro prikrio.

Vatra je već buknila s obiju strana klanca. Digao se visok stup dima. U klancu će uskoro biti vruće kao u peći. A i dim će učiniti svoje. Ako je razbojnik u klancu, morat će izaći.

Iz klanca se uto začuje njištanje konja, popraćeno žestokim odmetnikovim kletvama.

Malo poslije toga Scarns izade, baš ondje gdje je Wes bio predvidio. Izbezumljeno je gasio upaljenu odjeću na sebi. Onda se baci na tlo i poče valjati, ne bi li ugasio plamen. Pritom mu iz korica ispadne revolver. Bio je sav crn po licu i po rukama od plamena i čađe.

— Bert? — zovne ga Wes.

— Da — protisne razbojnik. — Bert Scarns. A ti si Hawke?

— Jesam. Iz Arenasa.

Opsovavši, Scarns potegne nož iz korica. Nasrne na Wesa. No Wes je već posegnuo za svojim revolverom. Izvuče ga u trenutku kad mu je Scarns već htio zadati prvi ubod u ruku. Podigavši, nagonski, ruku u obranu, Wes uspije zglibom odbiti udarac, ali je od boli ispustio revolver. Čak je od Scarnsova nasrtaja posrnuo i gotovo pao. Posegne i on za nožem.

Scarns je, crn od čađe, s mržnjom na licu, stajao pred njim.

Wes, stisnuvši nož u šanci, krene u okršaj kakav nije očekivao.

Pablo, napustivši svoj položaj, približio im se, nastojeći naći kut iz kojega bi mogao pucati u razbojnika. Skačući oko njih, nije mogao pucati, jer bi mogao pogoditi Wesa.

Scarns je dobro izmicao, a još bolje napadao. Njegova oštrica sijevne opasno blizu Wesovih slabina, zapravši mu odjeću.

Wes shvati da se namjerio na opasnog, vrlo opasnog, brzog i lukavog protivnika. Scarns mu je izmicao, zavaravao ga, mijenjao u posljednji čas smjer oštrice noža, pokušavajući ga ubosti s boka, odozgo, odozdo. Wes ga nije mogao privući blizu.

Sunce je već grijalo, a vrućinu je, naravno, znatno pojačavala vatru koja je još plamtjela.

Scarns upravo nasrne na Wesa, spuštenog noža, ali s oštricom usmjerenom uvis. Sijevne njome prema Wesovu grlu. Wes taj udarac jedva izbjegne, ali usput ranio Scarnsa u ruku. Razjareni bandit još jače nasrne.

Iz klanca se uto začuje njištanje Scarnsova konja. Trenutak zatim izbezumljena životinja dotrči na izlaz, do mjesta gdje su se razbojnik i Wes borili.

Kad se Scarns na trenutak uplašeno osvrnuo, Wes iskoristi prigodu: zario je razbojniku nož s lijeve strane ispog grudnog koša, a zatim ga povuče naviše, u srce.

Ranjeni razbojnik više se nije mogao braniti. —

— Ovo je za moju sestru! I za mog oca! — dahtao je Wes, pritišćući crsku noža, zarivajući razbojniku oštricu u srce. — I za Rositu i sve druge! — dobaci Scarnsu, kad se ovaj već beživotno skljkao na tlo.

— Zaboga! — vrisne Pablo nad tim prizorom.

— Idi po konje, Pablo! — dobaci mu Wes. — Ovoga ćemo prokletnika otpremiti u Navu.

— Zašto? — zaprepasti se mladić.

— Da ga vide ostali, čim ujašu onamo. Da znaju da smo ondje i da ih čekamo.

Pablo pohita po konje. Osvrnuvši se na mrtvoga razbojnika, strese se kao da mu je hladno.

XIII

Probudivši se, Ramon Mendoza podigne glavu i u daljini ugleda stup dima. Protrlja upaljene oči. Dim je još bio tamo, dapače sve gušći. Dim nad Diablo Forkom!

— Probudi se, čovječe! — prodrma bandita na ležaju blizu svojega.

— Ustaj, Julio!

— Što je, brate? — trljao je oči Julio, brat vode bande.

— Dim. Mnogo dima, tako kod Diablo Forka!

— Vidim. Ali, nema tamo ništa, osim... Ah, da nisu gringos! Da nisu neka njihova kola napali Apaši?

— Ne, brate, nema tamo ni kola gringosa ni Apaša. Probudi sve ostale glupane!

— Ajooo, kako me boli glava! — vrisne, ustajući, mamurni Julio.

— Požuri, Julio! — opomene ga voda bande.

Ostali banditi iz družine Ramona Mendoza, svi redom mamurni od jučerašnjeg pijančevanja, ustajali su psujući, prijeteci i Juliu i svojem vodi najstrašnijim mukama što ih tako rano bude. No ugledavši dim, polako su se otrežnjavali, a vidjevši Mendozu već na konju, pohitali su i sami po svoja sedla.

— Raširite se poput lepeze — naredi Mendoza, kad su već svi uzjahali. — Jašemo u Diablo Fork! Pođimo!

Okrutne meksičke ostruge zarile su se u slabine konja, sedla su zaškripala, kopita zatoptala. Banda je krenula. Galopom.

Banda Ramona Mendoza bila je slabo opremljena i naoružana. Razbojnici su imali kakve-takve revolvere, ali vrlo stare puške. Većina je imala zastarjele jednometke, s punjenjem kroz cijev. Imali su samo dvije-tri šarperice, Julio je imao henrijevku, a samo se Ramon dičio vinčesterkom, ali je za nju, međutim, imao premalo metaka. Bandi je, dakle, odavno nedostajalo oružja i municije, pa ga se željela dočepati više nego zlata ili srebra. Nekada ih je bilo pedesetorica, ali su, prije dva mjeseca, razbijeni i raspršeni, većina je ubijena, zbog vlastitog slabog naoružanja. Bez novih pušaka i revolvera ni ova okrnjena banda, znali su to, nema izgleda na dulji opstanak.

Možda su ono tamo, nadao se stoga Ramon Mendoza, jašuci prema dimu, banditi gringos, bijeli američki banditi. Od jednog je prolaznika, onoga što su ga jučer ubili, čuo kako su takvi banditi projahali kroz Guerrero za Navu, a bili su vrlo dobro naoružani.

Oko tri kilometra daleko od dima i zgarišta, Ramon Mendoza zaustavi svoju bandu, podigavši ruku.

— Što je? — upita ga brat Julio, izražavajući čuđenje svih.

— Tamo ima nekoga! Pogledaj!

— Ne vidim ništa... — reče Julio, piljeći u smjeru u kojem mu je brat pokazivao prstom.

— Ah, slab ti je vid! Eno, tamo, tri konja i dva čovjeka! Onamo, gledaj!

— Da, vidim sada. Samo su dvojica. A jedan kao da je mrtav. Ili ranjen...

— Gdje li su drugi? — upita se voda bande. — Pogledaj dobro uokolo! — reče bratu.

— Ah, eno još jednoga! Dvojica ih je, dakle, zdravih, a na jednom je konju onaj treći, mrtav ili ranjen. Nikoga više ne vidim — izvijesti Julio.

— Sjevernoameričke svinje. Napast ćemo ih! — vrisne voda.

Banditi su se zbili kao u jato, pa izvukavši puške i revolvare, pojurili su napad na gringose. Da su ostali u formaciji lepeze, lako bi uništili Wesa i Pabla.

Počeli su vrištati te zapucali već s nekih pola kilometara. Iz lošeg oružja, u galopu, nisu naravno pogadali. Očekivali su, zapravo, da će ona dvojica, čim ih ugledaju, nagnuti u bijeg. Banda je uvijek računala na strah koji sije. Nje su se ljudi plašili, bježali od nje. No sada se to nije dogodilo.

— Ostani iza Scarnsova konja — mirno Wes, čim je ugledao bandu, uputi Pabla. — Ostani pognut, a njih skidaj polako jednoga po jednoga. Svaki put samo mirno nanišani.

Pablo je učinio kako mu je Wes rekao. I pokazao da gađa sasvim dobro.

Još je bolje gađao Wes. A nije im to bilo ni teško, jer su banditi navaљivali glupo, u skupini, kao krdo.

Wes među prvima pogodi Julia. Zatim su skidali iz sedala bandita po bandita, precizno, hladnokrvno.

Ramon Mendoza shvati da je nalletio na opasne protivnike. Bilo je, međutim, prekasno za povlačenje. Vidio je kako mu je pao brat, kako ljudi oko njega padaju kao pokošeni.

A kad je ipak htio dreknuti ljudima da se udalje, Wesov metak iz vinčesterke pogodio ga pravo u usta. Bandit, začudo, nije pao iz sedla. Njegov je konj nastavio trčati, tako da su preostali odmetnici mogli vidjeti kako se u sedlu jezovito klata tijelo njihovog vođe razmrskana

ne glave. Počeli su, naravno, bježati glavom bez obzira, pomišljajući kako će se poslije vratiti po stvari i oružje svojih poginulih ortaka.

Poslije bitke u klancu nastade samrtna tišina.

Konj Berta Scarnsa ležao je na padini mrtav, pogođen u prsa. Kraj njega je ležao Scarnsov leš. Poginuo od noža, Scarns je još pogođen sa pet-šest metaka.

— Slabo ćemo napredovati s ovakvim teretom — ustanovi Wes, dok je, uz Pablovu pomoć, vezivao Scarnsov leš na svojega konja — ali ćemo, računam, sutra poslije podne ipak stići u Navu.

— Ovaj bismo leš ipak morali ostaviti ovdje s ostalima — smatrao je Pablo.

— Ne. Mora poslužiti svojoj svrsi, sve ih prestrašiti kad stignu u Navu.

Pablo ušuti. Scarnsov je leš i prije, a pogotovu sada, prorešetan mecima, bio grozan, dok je izgorjela odjeća na njemu bila sva natopljena krvlju. Kakav je taj Wes, kad za volju nekog svojeg plana može vući među ljude takvu krvavu hrpu? Pa ipak je znao da Wes Hawke ništa ne čini bez plana. Znao je da taj čovjek mnogo dulje nego on vuče sa sobom svoj jad i žarku želju za osvetom. Po njegovu govoru i naglasku ne bi se reklo da je Wes potekao od nekih grubijana, niti da je živio teško. Kad je on govorio, Pablu se činilo da to govori kakav mladi bankar ili profesor. A i vladao se i postupao je kao čovjek koji je naviknut da brzo razmišlja, odlučuje i djeluje. Ako ta kombinacija nije bila zagonetna, bila je barem čudna. Pabla je, zapravo, Wes Hawke uveliko podsjećao na njegova vlastitog oca: i Patrick O'Riley imao je stano­vito obrazovanje, ali je bio i čovjek čvrsta kova, naviknut na opasnosti, pripravan da im se suprotstavi.

Pablo je uspoređivao oba ta čovjeka: svojega oca i Wesa Hawkea. Uspoređivao ih je i divio im se. Ali ih nije sasvim razumijevao. Tā ne kažu Indijanci uzalud: »Ne sudi o čovjeku, dok nisi hodao u njegovim mokasinama!«

* * *

U Navu su ujahali sutradan, sredinom poslijepodneva.

Wes se oprezno zagleda u sve kuće, krovove, pripravan na svako iznenađenje. Jahao je s Pablom kraj sebe pravo u središte grada.

Sjahavši, odveze i Scarnsov leš i ostavi ga nasred trga. Leš je već zaduvarao. Uskoro će se, znao je, početi iraspadati, a okomit će se na njega i lešinari. Takvoga baš takvoga zateći će ga njegovi ortaci kad dojašu ovamo.

Na ulicama nije bilo ni žive duše. Wes na trenutak spazi kako se iz krčme pred kojom su sjahali pomolila neka znatiželjna glava, no odmah se, međutim, povukla.

Poveli su konje s trga u hladovinu, podalje od leša, pred samu krčmu.

— Vrlo je mirno ovdje — primijeti mladić.

— Promatraju nas i odmjeravaju — šapne mu iskusniji Wes.

Naslani se na stup u hladovini pod krovom, na maloj mjesnoj tržnici, te poče mirno savijati cigaretu. Priušti se sebi za to dovoljno vremena. Kad je napokon cigaretu pripalio, zadovoljno poče otpuhivati dimove.

Negdje opet kroz pritvorena vrata izviri znatiželjna glava.

Wes se nije na to osvrtao a isto se tako mirno vladao i Pablo. Poče ga to čak zabavljati: to je isto, pomisli, kao kad čekaš jelena na nišan ili kad vrebaš divljeg purana. Moraš se primiriti, postati dio okoliša.

Tako su obojica šutke stajala,

osjećajući na sebi brojne znatiželjne poglede.

Konačno se na ulici, tko zna odakle, pojavi neki dječak. Prilazio je pravo k njima. Išao je zastajkujući od vrata do vrata, pošao preko trga. Približi se na samo nekoliko metara mjestu gdje su u sjeni stajali stranci.

Wes iz svojega redenika izvadi metak. Držeći ga među prstima, izade iz sjene i pusti da metak obasja sunce, na čijem se svjetlu presijavao kao da je od zlata. Dječakove se oči zadivljeno raširiše.

Prišavši polako k dječaku i čučnuvši kraj njega, Wes mu pruži metak.

— Uzmi — reče mu na španjolskom. — To je za tebe. Tvoj je.

Pablu se učini da dječak oklijeva satima.

— Hvala, senjor! — zgrabi mališan odjednom metak, kao da se plašio da se stranac ne predomisli.

Tada su, kao da je sklopljeno nekakvo prijateljstvo, ljudi počeli izlaziti iz krčme i iz kuća i približavati se strancima.

— Dobra večer, senjors — pozdravi Wesa i Pabla, proguravši se do njih, snishodljivi krčmar Miguelito. — Vrlo je vruće. Kod mene u krčmi lijepa je hladovina. Izvolite ući. Imam za vas jakih pića. Vrlo dobrih. Čistih.

Okrenuvši se k njemu, Wes u znak pozdrava samo dodirne obod svojega šešira.

— Pozovi sve ljude ovamo! — mirno reče.

— Ovamo, ljudi! Brzo! Senjor želi govoriti! — pozove sugradane krčmar.

Prilazili su polako, opet opreznije, kao da se boje onoga što će sada, poslije trenutačnog olakšanja, čuti. Znatiželja je ipak bila jača od straha, te su se konačno svi okupili.

— Poslušajte me, ljudi — obrati im se Wes Hawke na španjolskom. — Dopremio sam ovamo leš, onaj tamo, vidjeli ste ga, na trgu. Smrdjet će i nikome od nas neće biti nimalo ugodno. No, to je leš jednoga ubojice. On i njegovi prijatelji meni su ubili oca, a ovome mladiću zaručnicu. Ubili su i mnogo drugih nevinih ljudi. Ja ću poubijati njih, kad dojašu u Navu. Nikome od vas ne želim nikakvo zlo. Odjahat ću odavde kad pobijem te ubojice. A onaj tamo leš ne smijete micati. Neka ga ključaju lešinari, sve do kostiju. Želim da ga takvoga zateknu ostali, kad dojašu ovamo. Neki od njih možda su već i stigli — reče i pogleda u ljude, ne bi li dobio kakvu obavijest. — Dobro — nastavi kad se nitko nije javio. —

Né morate mi ništa reći. Vrlo sam strpljiv, a te ljude progonim odavno. Nemojte se samo, upozoravam vas, usuditi maknuti onaj leš odande.

Čekam ih još trojicu. Kad ih poređam, tamo kraj onoga na trgu, bit će to kraj i odjahat ću odavde. Jeste li razumjeli?

Neki oko njega šutke kimnuše.

— Vjerujem da je jedan od tih ljudi već ovdje — napokon značajno doda Wes, pogledavši oko sebe. — To je Meksikanac Sanchez. Recite mu da sam tu i da ga čekam.

Okrenuvši se, Wes uđe u hladovitu krčmu, a Pablo pođe za njim.

— Pričekaj dvije minute, Pablo — zadrži ga Wes, a zatim podi po naše puške i bisage. Kušat ćemo tvoje pivo, krčmaru — obrati se zatim Miguelitu. — A donesi nam i graha i »tortillas«. Pobrini se također za naše konje.

— Da, senjor! — požuri Miguelito.

Na licu mu više nije bilo čak ni udvornog osmijeha. Na licu mu se sada ogledao strah.

XIV

Red Noland je jaukao u snu.

Bio je to opet onaj isti san. Pakleni san.

Njegov je otac grmio s propovjedaonice pravo u njega, gledajući u njega, vičući na njega, samo njemu, prijeteci mu, optužujući ga, a svi ostali ljudi prestrašeno su zurili u njega. Prijetnje su grmjale, sjekle, bubnjale. Paklena vatra, paklena vatra! Hellfire, hellfire, hellfire! Riječi su mu prodirale u mozak, bubnjale u njemu, sve dok više nije mogao podnijeti zastrašujući prikaz plamenova pakla, kako mu ližu prema tijelu, pale kožu, peku meso. Hellfire! Hellfire! Hellfire! Njegov se otac naginjao iz propovjedaonice, kao s odsajjem paklene vatre na licu. Red je mogao namirisati dim i tu paklenu vatru!

— Ne! — vrisne i probudi se.

Užareno sunce udaralo mu je ravno u lice. Sjedne i osvrne se uokolo. U daljini se u nebo dizao stup dima. Ustane i snade se prema suncu koje je doba dana. Zaspao je i predugo spavao. Moglo je to biti vrlo opasno, ovdje, u toj proklesnoj zemlji. Mogao je biti zaklan kao Darby. Ali što, dovraga, znači onaj tamo dim? Kao da je negdje kod Diablo Forka? A Bert Scarns je ondje!

— Ah, prokleti kurvin sin! — promrsi kroz zube, pomislivši na Hawkea.

Nije mu se nimalo svidio osjećaj što ga je obuzimao. San je bio vrlo upečatljiv. A sada taj dim! Kao da ga podsjeća na vatru, paklenu vatru. Zar to nije jezovito? Predznak onoga što slijedi? Navještaj? Što je to, dovraga, taj Hawke opet počinio? Nije valjda svezao Scarnsa o stup i spalio? Ah, taj je čovjek vrug!

A možda se to nije dogodilo. Možda se samo zapalila suha trava. Suše su grozne u ovo doba godine.

Možda neki glupi stokokradica nije ugasio logorsku vatru. Stokokradica? Tko bi pametan tjerao stoku u ovoj zabiti? Ne, nije stokokradica! Možda je vatru zapalio i sâm Scarns?

Bilo je previše dima. Stajao je u zraku bez vjetra i stvarao oblačiće. Visjeli su u zraku, na sve strane. Kao kakav znak. Znak? »I pojavit će se znaci na nebu!« Gdje je to čuo? Od koga?

Želudac mu se grčio dok je gledao te oblačiće. Posegne za duhanom za žvakanje. Mora se opustiti, otresti te napetosti. Možda je krajnje vrijeme da krene pravo u Navu. Sutra bi već mogao stići onamo. Možda je počinio grešku, otjeravši ih sve od sebe. Možda su morali ostati svi zajedno i obračunati s tim ludakom Hawkeom.

Osedla konja i povadi iz tla kolčiće za koje je životinja bila privezana. Krenut će u Navu, pogledati je li Sanchez još tamo. Možda je tamo već i Meier. Ako nije, svakako već jaše onamo. A možda je u Navi već i Bert Scarns? Bilo je dovoljno vremena da svi stignu onamo. Prošlo je već pola tjedna otkako su se rastali.

Htjede odjahati u svoje tajno skrovište. Ali čemu? Ima tamo hrane, ali konzervirane. A dosta mu je konzervi: graha iz konzervi, lošeg mesa iz konzervi. Bolje će se oporaviti od dobrog objeda u Navi. Ondje će kupiti dosta zaliha, te odjahati dublje u Meksiko. Mora se otresti toga ludog prokletnika Hawkea.

Uzjahavši, još jednom provjeri opremu na konju. Onaj grč u želucu još ga nije napuštao. Je li to bila samo glad ili i nešto drugo? Zar strah? Oni oblaci dima na nebu već su se razilazili. Pogledavši u daljinu prema njima, zapazi nekakvu kretanju, na manje od kilometra udaljenosti. Želudac mu se još jače zgrči.

Tko bi to, dovraga, tamo bio?

Odjednom je znao: Meier, ono tamo je Švedanin!

Gnjevno zarine konju ostruge u slabine. Životinja se propne, tako da je jedva smiri. A onda se smiri i sâm. Neće sada otjerati Meiera. Onaj bi mu tupavac mogao dobro doći. Morat će samo postupati s njim obazrivije, ne otresati se na njega.

— Švedanine! Hej, stani, Švedanine! — poviče i potjera konja k njemu.

Gorostas je bio zbunjen što ga je voda opet otkrio.

— Još me slijediš? Zašto? — upita ga Red.

— Pa, nisam te baš slijedio... — zamuca Meier.

— Dobro, ne mari, Švedanine. Ionako je vrijeme da se opet okupimo. Jesi li vidio onaj dim?

— Jesam. Ne znam što bi mogao značiti.

— Ne znam ni ja. Svakako nešto loše. Bit će najbolje da odjašemo u Navu i ondje se sastanemo s ostalima.

— Zar i ja s tobom? — obradova se, još uvijek zbunjen, gorostas.

— Naravno, Švedanine. Opet ćemo biti svi zajedno. Samo ćemo ujahati u grad svatko iz drugog smjera. Ti možeš odjahati na trg i raspitati se za Sancheza i Scarnsa. A ja ću te naći ondje, u krčmi. Možeš ondje kupiti sebi bocu dobra pića.

Pojahali su, dakle, prema Navi, Meier opet sretan što jaše sa svojim vodom. A voda je već planirao: pustit će Švedanina da jaše u Navu izravno, a on će zaobići grad, ujahati u nj s druge strane, ući u neku kuću i zarobiti taoce. Tako će biti sigurniji, sve dok se ne pokaže kako je ondje u Navi. Pojest će nešto kod tih talaca, a svojim će ljudima dati vremena da se dobro napiju u krč-

mi. Ne bude li ondje gužve, moći će svi odjahati dublje u Meksiko. A ako gužve bude... pa, saznat će o njoj na vrijeme, a bit će u mnogo boljem položaju od ostalih. Lako će umaknuti. Ako ih Hawke čeka u Navi, ugledat će samo Meira kad ovaj bude ujahao u grad. Jedan će od njih dvojice poginuti. Ili obojica.

Meier je jahao iza Reda Nolanda. Bio je još dug put do Nave, no Red se sada, pošto su odlučili da odjašu izravno onamo, više nije žurio. Dovoljno je da onamo stignu sutra. Tu vani, u ovom prostranstvu, njih su dvojica sigurni. Mogu vidjeti okoliš kilometrima uokolo, a nitko im nije na tragu.

U podne su našli malo vode za konje u inače presušenom potoku. Napojivši konje, privezali su životinje za kolčice, a sami sjeli za hladan obrok graha i sušene govedine.

— Jedeš kao svinja, Švedanine! — nije mogao Red odoljeti, a da ne primijeti.

— Znam, Rede — blesavo se osmijehne gorostas. — No, ne mogu sebi pomoći. Moje ogromno tijelo treba mnogo hrane. Uvijek sam gladan.

— Raspuknut ćeš se od tolike hrane.

— Neću. Još ću i smršaviti, bude mo li i dalje stalno ovako bježali.

— Bježali? — smrkne se Red Noland. — Nećemo više zadugo Švedanine! Ako taj Hawke nije u Navi, odjahat ćemo dublje u Meksiko. A ako jest, zbrisat ćemo ga jednom zauvijek. — Naravno, Rede! — opet se dodvorno, glupavo osmijehne Meier. — Mogli bismo ga smaknuti nas dvojica. Samo ti i ja.

Kad su opet pojahali, Red se pozabavi mislju da jače potjeraju konje i stignu u Navu negdje oko ponoći. Onda odbaci tu pomisao. To ne bi bilo dobro. Mogao bi ih netko zaskočiti u noći. Bolje je da u grad

ujašu odmorni, svježi, ujutro ili u podne.

Nebom je, ispred njih, kružio sokol u lovu. Kružio je mirno, koristeći zračne struje, tih, poput sjene, spreman da se sruši na plijen na zemlji. Red Noland strese se od potajne zebnje, ugledavši tu sliku strpljivog progona.

Iz grma pred njima iskoči zec. Red posegne za revolverom, ali ne dovoljno brzo: zec je umakao. Obojica su se, i Red i Meier obilato znojili, što od vrućine što od zebnje.

Meier, neprestano promatrajući potajno Reda, upita se što je njegovog vođu navelo a promijeni mišljenje, te mu dopusti jahati s njim. Obožavani mu je vođa izgledao zabrinut i prestrašen. Zar je doista bio prestrašen? Red Noland i strah? Da, vidio je u vođinim očima izraz kakvoga u njima prije nikada nije bilo: izraz straha! Bio je nervozan, šaka mu je neprestano lebdjela nadomak dršci revolvera. Bio je užasno napet, očito zbog toga Hawkea!

U travi zazveči zvečarka, a Redov se konj propne. Potegavši revolver, Red ispali prema zvuku čak četiri metka. Obezglavljeno, zmijsko se tijelo još savijalo na tlu.

Da, neopozivo zaključio Meier, Red Noland se panično boji.

Poslije takvog zaključka gorostas osjeti žmarce duž cijele kralješnice: bojao se i on, to više što je sada još i vođin strah prelazio na njega. Zarazna je bolest taj strah! Ako se boji čovjek kome se on divi, ima se pravo bojati i on, Heinrich Meier.

Od toga trenutka Meier više nije vjerovao Redu Nolandu, nije se pouzdavao u njega. Prestrašen čovjek opasan je čovjek. Kako li se samo trgnuo na zvuk one zmiје! Spreman je povući revolver na najmanju kretnju.

Red je sada mrzovoljan, nervozan kao vrag. Eto, gotovo mu je ispao jedan metak dok je drhtavim rukama opet punio revolver, pošto ga je gotovo ispraznio u onu zmiju! Čak je okrenuo glavu, strahujući da Red ne zamijeti kako je svjestan njegove nervoze.

Ali mogao je Meier tu nervozu čak shvatiti. I taj strah. Naužio ga se i on. Kad je radio u St. Louisu u očevoj pivovari, počeo se družiti s opasnim momcima, zapadati u krvave tučnjave. Obitelj ga je odbacila i razbaštinila. Tada je i postao odmetnikom, nastojeći što više ublatiti obiteljsko prezime. Pio je, bančio, polazio u pljačke sa svojim prijateljima Shortyem Russellom i Budom Wakesom. Šćepao ga zakon. Uhapsili su ga i pretukli pištoljem kao vola prije nego što su ga smjestili u zatvor u Austinu. A taj ga je zatvor satro. Da, tada je Heinrich Meier naučio, osjetio što je strah. Činilo mu se da će se raspasti kao lutka od slame.

U tamnom se zatvoru osjećao kao da su mu žicom svezali grudi, sapeli grudni koš, tako da nije mogao dišati. Osjećao se kao da će se ili rasprsnuti ili ugušiti. A onda mu je pomogao, zaista pomogao Darby Slack.

Mora priznati da mu je Darby Slack doslovce, spasio život, Darby je skrivenim malim pištoljem prisilio čuvara da im otključa vrata, te su odmaglili.

Pobjegli su u slobodu, daleko od onoga gušenja, onoga smrtnog straha što ga se naužio u zatvoru. Da je ondje ostao, sigurno bi umro. Šerif mu je i govorio da ga baš to očekuje. Ne, od takvoga straha nije bilo lijeka.

Zato je sada znao kakav strah osjeća njegov voda Red Noland.

Nečega se Red boji. Ali, čega?

Hawkea? Svakako! Ali ne samo njega: boji se još nečega, neke sjene, nečega neopipljivog, nečega što muči i udara, napada neočekivano, brzo. Nečega što čovjeka stišće i pritišće kao onda u zatvoru njega. Pa i Hawke je opasan, nepredvidiv. Udarit će, napasti, a ne možeš ga vidjeti, sve dok te ne odluči ubiti.

Meier opet osjeti onaj paničan strah iz zatvora. No objašnjavao je sada samome sebi da to na njega samo prelazi Redov strah.

Sutra će, sjeti se, ujahati u Navu. Hawke bi mogao već biti tamo. Može ih pričekati u nekoj sjeni, iza nekih vrata.

Zašto, onda, uopće jašu u Navu?

Meier je mislio da zna zašto: zato što bi ondje mogao biti taj Hawke. A Red to mora saznati. Mora vidjeti, ugledati toga progonitelja, pa makar mu to bilo posljednje što će vidjeti u životu.

Da, ujahat će sutra u Navu. Hoće li izjahati iz nje?

Kao zlosutan predznak, sokol koji je već dugo kružio nebom ispred njih, toga se trenutka stušti na neki plijen.

XV

Caridad je ubrzo otkrila da joj Sanchez nije nikakav rođak.

Nije marila što ju je prevario. Pružio joj je protekle noći sve što joj je toliko nedostajalo — pažnju, drugarstva, možda čak nešto više. Možda i ljubav, pa makar bilo i zakratko. Htjela je vjerovati da je to ljubav. Bilo je to barem nešto najbliže ljubavi što je iskusila.

Sanchez je upravo spavao. Lice mu je i sada bilo iskrivljeno kao da ga bolovi nisu ni u snu napustili. Djevojka je znala za te njegove bolove. Zamijetila ih je na njemu, dok su vodili ljubav. Vidjela je kako ih

nastoji prikriti od nje. Znala je sada zašto toliko pije. Drage mu je volje jutros donijela još jednu bocu tekile.

Pogladi ga po naboranom čelu, obriše mu s njega znoj. Spavao je već dugo. Zaspao je pred zoru, a sada je već skoro bilo podne. Učinila ga je sretnim. Možda je stoga tako dobro i spavao poslije cijele noći ljubavi s njoj i pijančevanja.

Upita se ne bi li ga trebalo probuditi i reći mu o onim gringosima na trgu, što su javno poručili da ga čekaju u kremi.

Sinoć je barem dobro jeo. Više se zapravo pretvarao da to čini u slast. Vidjela je takvu bolest i prije. Ne baš kao njegovu, ali sličnu. Kod svoje tete, Rosalinde. Venula je naočigled, kao što vene i Sanchez. Ali je Rosalinda bila već stara, vrlo stara. Rekla je svima da će uskoro umrijeti, ali joj nisu vjerovali. Umrla je točno kako je i kada sama predviđela. Sanchez joj nije govorio o smrti. Ugledala ju je sama u njegovim očima.

Bilo je to tužno, vrlo tužno. Htjela se osjećati sretnom, a ne tužnom. Htjela je da je Sanchez odvede nekamo odavde. Htjela je da i ona njega usreći, izbriše mu taj izraz boli u očima svojim smijehom i svojom ljubavlju. Htjela mu je pružiti dom, roditi zdravu djecu, sinove. Eto, tako joj je preokrenuo život, tako ju je sretnom učinio Sanchez: za samo jedan dan, samo jednu noć.

Znala je da osim tih bolova Sanchez ima i drugih nevolja što ga muče. U njegovim bisagama otkrila je svašta, što nije htjela ni gledati ni znati. Na nekim je predmetima još bilo sasušene ljudske krvi. Nosio je pušku, revolver, nož.

Uzdahnuvši, djevojka ustane s kreveta, na kojem je sjedila kraj zapallog Sancheza. Pođe k jednostavnoj željeznoj pećici, da mu spremi

objed. Mogao bi biti gladan, kad se probudi. Spremit će mu svježih kukuruznih kolača, a pripremit će i govedinu — kupila ju je jutros baš za njega, novcem što joj ga je sinoć dao. Imala i i svinjetine, no to bi meso bilo preteško za njega. Bio je tako mršav! Zacijelo nije odavno jeo ni zdravo, ni dovoljno, ni redovito.

Sanchez se počeo vrpolti na krevetu. Ugledavši ga kako se pridize i sjeda, Caridad gotovo ispusti posudu s grahom, što ga je također pripremala.

— Sanchez, dragi! — požuri k njemu. — Je li ti dobro sada?

Odmetnik zatrepće, pogleda u stolac kraj kreveta, o kojem su visjele korice s revolverom i one s nožem. Pogleda u svježe rublje, u koje ga je Caridad obukla, opravši ga prije toga i osušivši na noćnom zraku.

— Tekile. Daj mi tekile! — zatraži on.

Ona mu natoči pun vrč. Zatraži još. Ispivši i drugi put vrč tekile, prođe prstima kroz kosu, kao u nedoumici.

— Dobra si ti žena, Caridad... — gotovo nježno reče djevojci. — Znaš se dobro brinuti o muškarcu.

Šutjela je, ploha, zadovoljna.

— Donesi moju odjeću — zatraži on.

Onsa mu donese i odjeću, također čistu, opranu. Vratila se k štednjaku, dok se on oblačio. Vidjela je da je povukao još nekoliko gutljaja tekile iz boce.

— Na doručkujem, Caridad — slabo joj se osmijehne, shvativši da mu priprema hranu. — Samo pijem ujutro. Ah, draga moja, izgledaš jutros kao mlada nevjesta. Sva sjajiš i tako si uslužna. Je li današnji dan dobar za tebe? Ili za mene?

Nehotice joj se lice smrkne.

— D-da... Ovaj... Da, mogao bi dan biti dobar — ušeptrlji se ona.

— Ne, Caridad. Nešto je loše. Što se to dogodilo? Jesam li učinio nešto loše prošle noći? Jesam li bio zao, okrutan?

— Ne, Sanchez, bio si vrlo, vrlo pažljiv i dobar. Nema ničeg lošeg. Jednostavno ne znam kakav će ovaj dan biti.

— Kaži mi — uozbilji se on. — U gradu je, zar ne, čovjek, gringo, koji me traži? Ima pušku i revolver. On progoni, traži mene.

— Dvojica su... — reče mu napokon.

— Dva gringosa?

— Ne. Jedan je, mislim, mješanac. Vrlo je mlad. I on je naoružan i puškom i revolverom.

— A onaj drugi? Kakv je onaj drugi?

— On je gringo. Visok, miran... Oh, Sanchez, ne brini se zbog tih ljudi! Oni su samo na prolasku.

— Ne, Caridad. Ne obmanjuj me. Ti ljudi traže mene. Čekaju me u krčmi.

— Da — prizna ona. — A na trgu su ostavili leš nekoga čovjeka... izlane, prekasno se prekinuvši.

— Leš? Čiji? Kakav?

— Ne znam. Samo gringo nikome ne dopušta ukloniti ga. Kljucaju ga lešinari. Ah, to je strašno!

— Jesi li ga dobro vidjela? Taj leš? Je li čovjek bio plave, rde ili tamne kose?

— Tamnokos.

— Ah, Scarns!

— Zar si ga poznavao?

Sanchez kimne, opasujući revolver.

— Ne, Sanchez! — vrisne djevojka. — Nemoj ići onamo! — zgrabi ga za ruku.

Nestrpljivo je odgurne, krenuvši k vratima.

— Ubit će te! Nemoj ići! Sanchez,

molim te, nemoj! Ionako ćeš umrijeti! Ali nemoj na ovaj način!

Gnjevno se okrene k njoj. Ona je, dakle, znala za njegovu bolest! Opušti se, ugledavši joj suze u očima.

Žao mi je, draga moja — poljubi je. — Ali moram poći! Ti me ljudi odavno progone. I neće odustati.

— Ubit će te! A ja ne želim da umreš.

— Smiri se! Svi ćemo mi umrijeti. Pokušat ću ipak ubiti ja njih i vratiti se ovamo, k tebi.

— Da... ovaj... mislim: ne! Ne ostavljaj me, Sanchez!

— Prestani, Caridad. I budi hrabra! Daj mi još tekile!

Ispivši vrč tekile, Sanchez još jednom poljubi djevojku. I izađe, ne osvrćući se.

* * *

— Dolazi... — šapne u krčmi Miguelito Wesu Hawkeu. — Meksikanac Sanchez dolazi.

Wes pogleda u Pabla: mladić se sav ukoči od uzbuđenja.

— Ovoga želim ja srediti! — reče Pablo, nastojeći da to izgovori čvrstim, mirnim glasom.

— Ne! — energično odgovori iskusniji osvetnik.

— Prokletstvo, samo ovoga... Wes! Imam nekakav osjećaj...

Pogledali su se. Pablo možda ima pravo, pomisli Wes. Sanchez je možda najveći gad u cijeloj toj bandi. Spominjala ga je Marie. Spominjala ga je i njegova majka. Je li ga možda Pablu spomenula i Rosita?

Wes nije želio nikakvih nesporezuma s Pablom. Pogotovu u ovom trenutku. Ustane od stola. Miguelito se povuče od prozora u unutrašnjost krčme. Nadao se da će ti ljudi izaći i vani se boriti.

Wes brzo odluči. Nadao se da će mladić odlukom biti zadovoljan.

— Pokrivaj me, Pablo! — pozove

ga. — Budem li prespor, ti ga raznesi!

— Dobro, Wese! Zahtijevam samo da ovaj put i ja sudjelujem...

— Sudjeluješ — kratko odgovori Wes, žvačući duhan.

Brzo izvuče revolver iz korica i odmah ga zatim vrati u njih. S izvlačenjem oružja bilo je sve u redu. Onda pode k vratima. Tek je prošlo podne. Izašavši iz krčme, stade u sjeni pred vratima, s njihove lijeve strane. Pablo mu se pridruži, stavši desno od vrata. Krčma je bila okrenuta tako da je hvatala što više poslijepodnevnih sjena, da bude hladnovito pribježište za najgorih vrućina. To je sada dobro došlo Wesu i Pablu.

Minute su se vukle, a mladić je jedva susprezao nervoznu želju za akcijom. Pitao se, zapravo, hoće li moći pucati u čovjeka, ubiti ga. Nije još nikada pucao u ljudsko biće. Ali, ovoga će moći ubiti. Ovu životinju!

I Wes je bio sav napet, kad su na trgu začuli korake.

Sanchez se pojavi na drugoj strani trga. Pogleda u lešinare kraj Scarnsova leša.

— Zdravo, gringos! — dovikne. — Hej, Hawke!

— Ovdje sam — odgovori mu Wes.

— Ja sam jedan od onih koje tražiš!

— Znam, Sanchez — glasio je miran odgovor.

— Ubit ću te, Hawke!

— Nećeš, Sanchez. Ti si svoje posljednje ubojstvo već počinio.

— Odakle si, Hawke?

— Iz Arenasa.

— Ah, pjeskovit kraj! Poznajem to mjesto. Koga smo ti tamo ukokali? Sestru, brata, ženu? Ili zaručnicu?

— Sestru ste mi unesrećili, oca ubili.

— Eto ti, pronadi ovdje njegovu

kesu! — dobaci mu Sanchez smotuljak sa svojim groznim prečmetima.

Izvlačeći taj smotuljak iza pojasa, Meksikanac se istodobno latio revolvera.

Wesa Hawkea nije, međutim, zatekao ni prevario — ni uvredom ni varkom.

Wes je vidio kako Sanchez poteže oružje, začuo Pablov nehotičan vrisak, te potegne revolver djelić sekunde prije Sancheza.

Pogodio je odmetnika tamo kamo je gađao: među noge, u spolne organe.

A Sanchezov je metak udario u zid krčme, barem pola metra dalje od Wesa.

Pucao je i Pablo, pogodivši razbojnika u trbuh.

Sanchez poklekne, ali još i u padu nastavi pucati, no u tlo pred sobom. A onda padne. Pablo još jednom, kad je odmetnik već padao, zapuca u njega. Wes nije. Wes mirno otvori bubanj revolvera, nadomještajući u njoj potrošeni metak.

A onda Wes ugleda djevojku.

— Stani, Pablo! — vrisne. — Prestani pucati!

Caridad pritrči k Sanchezu kad je već pao. Podigne mu glavu u naručje i stade je milovati, plačući.

Pablo, zaprepašten, pride k djevojci.

— Mrtav je — rečene joj na španjolskom.

— Znam — odgovori ona. — Umirao je još prije nego što si ga ti ustrijelio. Želio je umrijeti.

Wes Hawke polako im se pridruži. Razmijeni poglede s Pablom, na što se Pablo sagne, uhvati djevojku za ruku i pomogne joj ustati.

— Dodi, reče joj. — Odvest ću te tvojoj kući.

Naslonila se na njega, dok ju je odvodio od mrtvoga Sancheza.

Kad su otišli, Wes zgrabi Sanchezov leš za čizme i odvuče ga do Scarnsovog, nasred trga.

Vratio se u krčmu.

A lešinari se opet spustiše na trg.

XXVI

Nava je, kad su Red i Meier dojahali do nje, izgledala izumrla, opustjela. Zamijetili su samo kako se, tamo u središtu naselja, povremeno u zrak dižu lešinari. Pa opet slijeću.

– Zar su svi mrtvi u tom gradu?

– čudio se Meier.

– Ne znam – odgovori Red. – Ti, međutim, pričekaj ovdje. Ujahat ćeš u grad poslije.

– Ali... zašto ne bismo pošli zajedno, Rede?

– Mogli bismo! Pa da nas dočeka i smakne obojicu odjednom! A što ako je tamo nekakva kuga? Zar bi želio što prije ujahati u nju?

Red Noland je znao čime tupavku treba prijetiti. Znao je on dobro što je kuga: strah od nje također mu je usadio njegov prokleti otac propovjednik.

– Ne, ne želim upasti u kugu! – uplaši se Meier.

– Pričekaj, dakle, ovdje jedno dva sata. Ne budeš li čuo nikakvo puškanje, dojaši i ti. Za dva sata srest ćemo se na trgu pred krčmom.

Dogovor je ostao na tome.

Red, naravno, nije ozbiljno pomišljao da je u Navi kuga. Zapravo je slutio što bi oni lešinari mogli raditi. Netko se tamo iznenada »otrovao olovom«.

Stoga Red potjera konja k prvim kućama od nepečene gline na kraju naselja, na njegovom južnom kraju. U jednom dvorištu zamijeti djevojku kad je izlila prljavu vodu te se povukla u kuću.

Prišulja se k toj kući i zaviri u nju kroz prozor sa stražnje strane: u

kući se neki muškarac zadovoljno, očito sit, gladio po trbuhu. Red s revolverom u šaci pode prema drugoj strani kuće, k ulazu. Pred njega istrči neki dječak, ali se, uplašivši se, odmah vrati u kuću. Red nagrne odmah za njim.

– Bez buke i vike! – naredi iznenadenom muškarcu na oskudnom španjolskom.

Ernesto Quintero zbunjeno se zagleda u ridobradog pridošlicu: Red Noland bio je prekriven prašinom od puta, prljav, znojan, smrdio je nakon mnogih dana provedenih u sedlu i mnogih noći prospavanih pod pokrivačima natopljenima njegovim i konjskim znojem.

Quintero je bio proćelav čovjek u ranim četrdesetim godinama. Nije se uplašio. A nije se uplašila ni njegova debela žena Pilar, stojeći kraj stolca. Strepili su samo za svoju kćer Josefinu. A ta je petnaestogodišnjakinja sva drhtala. Dječaku Emiliju bilo je tek trinaest godina. Ni on nije bio prestrašen.

– Je li to sva tvoja obitelj? – upita Red Meksikanca.

Ernesto je razumio Redov loš španjolski, kakav se govorio na granici.

– Da – odgovori. – Samo smo nas četvoro.

– Govoriš li engleski? – pokuša sebi pomoći razbojnik.

– Slabo – odgovori Meksikanac, koji je samo dvaput bio u El Pasu.

– Zašto je u gradu tako mirno?

– Neki su stranci u krčmi. Sjevernoamerikanci – odgovori Quintero.

– Koliko ih je? Kako se zovu?

– Imena im ne znam. A mislim da su dvojica. Jedan je vrlo mlad, a drugome je oko trideset godina. Mladi je mješanac, ima meksikanske krvi.

Razmislivši zakratko, Red zaklju-

či da to ne mogu biti njegovi progonitelji.

— A jesi li vidio kakvog Meksikanca? Mršavog poput vuka. Mnogo pije...

— Ne, toga nisam vidio. Ali... on je mrtav, jučer su ga stranci ustrijelili.

— Otuda na trgu ima lešinara?

— Da. Na trgu su dva leša. Stranci ne dopuštaju da se uklone.

— Ah, prokletstvo! — shvati Red Noland kako je njegov maloprijasnji zaključak da tu nisu njegovi progonitelji bio preuranjen. — Svi mirno sjedite ovdje — mahne revolverom prema stolcima — a mene pustite da malo razmislim. Čekaju, kažeš, u krčmi? — upita Ernesta Quintera.

— Da. Čekaju tamo.

Redu se oči lukavo suziše. Pričekat će ovdje, odlučio. Meier će ujahati u gužvu za nepuna dva sata. Neka on sâm izvuče Hawkea iz te krčme.

— Daj mi nešto da pojedem — reče ženi na engleskom. — Jelo. Brzo! — podvikne joj na španjolskom, kad se nije odmah pomakla.

Pilar pode spremi jelo.

Oči maloga Emilija čudno sijevnuše. Josefina ga ohrabri pogledom prema vratima. Srećom za njih, Red nije te njihove značajne poglede zamijetio.

* * *

Meier je doista pričekao skoro puna dva sata, pa tek onda pojaše u Navu. Mučila ga je znatiželja. Nikakvih pucnjeva nije čuo. Ondje je, znači, sve sigurno. Nije, naravno, znao da se njegov obožavani, no sada prestrašeni i opasni voda zavukao u mišju rupu. Nije bilo pucnjeva, nema, dakle, o čemu brinuti. Za Meiera su stvari izgledale tako jednostavne.

Ujaše, dakle, u miran grad.

Jašući, ipak provjeri pušku, a iz

bisaga stavi u džepove punu šaku metaka. Provjeri i revolver.

— Zaboga! — zaprepasti se, ugledavši na trgu Scarnsov i Sanchezov leš i drske lešinare kraj njih. — Ah, svinja jedna! — dosjeti se da je tu bio Wes Hawke.

Wes i Pablo ugledali su Meiera kad je dojahao. Promatrali su ga iz krčme.

— Ostajemo ovdje — mirno reče Wes mladiću. — Neka on učini prvi potez.

— Zašto ga odmah ne ubijemo odavde?

— Zato što želim da zna da će umrijeti.

— To ti je vrlo važno, zar ne?

— Jest, Pablo — uzdahne Wes. — Volio bih da moja sestra može vidjeti ovoga ovdje i shvatiti da mu se osvećujem.

Na takav odgovor Pablo nije imao što reći. Zadrhti. Jučerašnje ubojstvo Sancheza ostavilo ga je nekako praznim. A sada se bojavao i vlastite smrti. Skoro cijelu prošlu noć razgovarao je s Caridad i djevojka mu je otvorila oči. Bila je, pričala je, krajnje nesretna, a Sanchez ju je usrećio. Sanchez bi ionako uskoro umro. Nije bilo razloga ubiti ga. Ili je bilo? Pablo ni sâm više nije znao. Ima li jedan čovjek uopće pravo oduzeti život drugome? Bez obzira na okolnosti i razloge, može li išta opravdati takva ubojstva? Mislio je postaviti ta pitanja Wesu, ali se nije usudio. Taj je čovjek propatio više no što itko može shvatiti. Više nego on zbog ujaka Nanda i Rosite. Na žalost se nadogradila mržnja. A ona? Može li se iz mržnje izroditi samoprezir? Taj Sanchez bio je zvijer, ali s njim nešto nije bilo u redu — ni tjelesno ni duševno. Nešto strašno, iako Pablo nije točno znao što je to bilo. Možda je Sanchez stoga i postao onakav? Nešto

mu je grizlo i tijelo i dušu, te se prometnuo u zvijer! Može li biti da su svi ljudi zapravo životinje, zvijeri, s manjim ili većim stupnjem nasilja, okrutnosti, nerazumijevanja?

I u Wesu, koji je poput orla vrebao kroz prozor na Meiera, Pablo je za trenutak također zamijetio nešto životinjsko, zvjersko. Vrebao je Meiera kao mačka miša ili kao orao iz visina plijen na zemlji.

A Meier se za to vrijeme osvrtao po pustom trgu. Kad mu se pogled zaustavio na utihnuloj krčmi, oči mu se opasno suziše. Projahavši kraj leševa, malo se približi krčmi. Sjaše, držeći pušku u rukama, usmjerenu prema krčmi. Odmakne se zatim od konja i stane nasred trga.

— Jesi li unutra, Hawke? — dovikne.

— Jesam — mirno mu odgovori Wes.

— Kukavico! Ti si ih ubio! Prljava svinjo!

Bilo je strašno slušati taj gnjevan glas koji je odjekivao trgom i pustim ulicama.

— Ostani sagnut — pogleda Wes u Pabla. — Ima pušku u rukama. Mogao bi nas raznijeti iz te blizine! Imaš li — obrati se Miguelitu — kakvu metlu?

— Imam... — promrmlja krčmar zečjeg lica.

— Donesi mi je i onda se odmakni odavde.

— Izadite ovamo, prljavi kopilani!

— dovikne uto strga Meier. — Izadite, ubojice!

— Švedanine! — dovikne mu Wes.

— Izaći ću, ali želim da prije toga malo razmisliš o Arenasu.

— Arenasu? Što je to Arenas?

— Gradić u Teksasu. Onaj gdje ste silovali mladu djevojku, a ocu joj prerezali grlo.

— Ah, odande si, dakle! Da, Darby je to rekao. Ubio si i Darbya! — dosjeti se.

Uto Miguelito dobaci Wesu metlu. A Wes je namjesti na stolac, nataknuvši na nju svoj šešir široka oboda. Dovikujući se sa Meierom, polako je gurao stolac s metlom prema otvorenim vratima krčme.

— Ubit ću i tebe, Švedanine! — dobaci mu, gurnuvši stolac s metlom na sama vrata.

Meieru je sunce udaralo u oči, a Wesovi odgovori krajnje su ga razgnjevili. Onako napetom, dostajala mu je jedna iznenadna kretnja da zapuca. Tek što je spazio Wesov šešir na metli, zapuca po njemu iz dvocijevke. Pucao je žestoko, brzo, ali iz blizine i prilično precizno: metla se raspala, sve je frcalo od njenih treščica i treščica s dovratka. Ali Meier je bio tako uvjeren da je Wesa raznio u komade da je predugo stajao, ne puneći ponovno svoju opasnu dvocijevku.

Wes izade iz krčme, dok se još vijao barutni dim iz cijevi sada prazne gorostasove puške.

— Švedanine — reče opasno mirno — sada ću te ubiti!

Gorostas je zaprepašteno zurio u njega, shvativši da više nema vremena puniti pušku. Ispusti je stoga iz ruku te brzo posegne za revolverom. Shvatio, međutim, prije nego što mu je šaka dodirnula dršku oružja, da je i to prekasno. Ipak je potegnuo, usmjerivši cijev revolvera na Hawkea.

Iz cijevi Wesova revolvera već međutim, prema Meieru lizne plamen i poleti metak. Pogodi gorostasa pravo u prsa.

Meier osjeti kako ga je nešto odbacilo unatrag, ali je nastojao zakoračiti naprijed, podići revolversku cijev. Ruka mu je, međutim, bila nekako daleko od tijela, otežala, u

glavi mu se sve zavrtjelo, a nebo je padalo i padalo.

I sručilo se na njega.

* * *

Quinterovi nervozno poskočiše, začuvši pucnje iz središta naselja. A Red opsuje i skoči prema vratima. Mali Emilio skoči pak u drugu stražnju sobu, a odande se baci kroz prozor i pobjegne prije nego što je Red uspio nešto poduzeti.

Dječak je bježao pognuto, koristeći svaki zaklon, a ubrzo zamakne iza kuća. Trčao je prema trgu.

Stigavši onamo, dječak ugleda visokog stranca s revolverom u šaci kako stoji nad lešom još višeg, plavokosog stranca. Neki mladić, mješanac, trčao je prema njima iz krčme.

— Pomoć, pomoć! — poviče Emilio na španjolskom. — On je ondje. Ridobradi je ondje, u našoj kući, s mojim ocem, majkom i sestrom!

— Što to govoriš? — poče Wes smirivati dječaka. — Gdje je taj ridobradi?

— Ondje, u našoj kući! Dodite brzo, inače će ih ubiti!

Wes je djelovao brzo i odlučno.

— Pablo — obrati se mladiću — brzo uzmi od Miguelita kantu petroleja. Što veću! Donesi je za nama! A ti, dječake — pogleda u Emiliju — ništa se ne boj! Pomoći ćemo ti, samo nas odvedi k svojoj kući!

Malo poslije toga Pablo ih sustigne, ponijevši veliku kantu petroleja.

— Što ćeš to učiniti? — upita Wes.

— Priredit ću ridobradom pakao. Paklenu vatru!

XVII

Red tresne Ernesta Quintera revolverom po glavi i obori ga na pod. Quintero jaukne od boli, ali ne reče ništa. Samo podigne pogled prema razbojniku.

— Kamo je dječak pošao? — gnjevno upita razbojnik na lošem španjolskom.

— Pobjegao je, uplašio se od vas — brzo Redu odgovori Josefina. — Nadam se da će pobjeći što dalje! — doda djevojka.

Red je od svega razumio samo riječ »trčati, bježati«. Nije, međutim, razumio kamo je dječak otrčao, pobjegao.

— Bolje bi mu bilo da se odmah vrati! — opsuje na engleskom. — Mora se brzo vratiti! — prevede to Meksikancima.

Quinterovi su samo nijemo zurili u njega

* * *

— Ona ondje — uzbuđeno šapne Emilio. — Ono je naša kuća.

— Možeš li svoju obitelj nekako izvući odande, Emilio? — upita Wes hrabrog dječaka.

Usput je Wes već saznao dječakovo ime i ispitao ga o svim okolnostima u njegovoj kući, gdje je razbojnik očito držao Quinterove kao taoce.

— Mislim da bih morao, mogao nekako... — odgovori dječak uzbuđenim, drhtavim glasom.

— Budi hrabar, sinko — pogladi ga Wes po glavi. — Reci ridobradom da je onaj plavokosi razbojnik ubio mene i Pabla. Reci mu da se taj njegov drug sada opija u krčmi. A kada ridobradi odloži revolver, dovikni svojim i svi brzo pobjegnite iz kuće! Jesi li shvatio?

— Jesam, senjor! — odgovori trinaestogodišnjak. — Učinit ću kako kažete.

— Dobro. A sada pričekaj, dok ti ne kažem da podeš!

Wes i Pablo pognuto su se prikrili bijednoj kućici, pa oko nje, po zidovima i po krovu, izlili petrolej. Wes ostavi nešto petroleja u kanti, gurnuvši u nju i dugačku uzicu, ta-

koder natopljenu petrolejem. Ona im je trebala poslužiti kao stijenj.

Nastojali su biti što tiši, ali se šum njihovih koraka ipak začuo u kući.

— Što se to događa vani? — frkne Red.

— Wes i Pablo ukočeno su, uza zidove kuće, zastali. Wes pogleda dječaka, koji je ostao podalje, te mu dade mig da utrči u kuću.

— Ah, to se dječak opametio i vratio! — s olakšanjem promrsi razbojnik.

Emilio je, na španjolskom, nešto brzo, vrlo brzo govorio roditeljima i sestri. Reče im da će morati brzo potrčati iz kuće, čim ridobra dom banditu odvrate pažnju, te odloži revolver. Uputi ih kako će ridobra dom ispričati da je njegov plavokosi drug pobio one strance. Objasni im da je to laž, kojom će obmanuti razbojnika.

— Što to ovaj balavac trabunja? — upita Red Ernesta Quintera, ne razumjevši ni riječi. — Opet je nešto o trčanju, zar ne?

— Kaže kako je trčao sve do trga — snade se Ernesto Quintero. — Kaže da je tamo neki plavokosi div ubio ona dva opasna stranca. Kaže da se plavokosi sada opija u krčmi.

— Švedanin! On ih je ubio? To kaže dječak? — usklikne s olakšanjem Red Noland.

— Da. Dječak je dotrčao — ponovi Ernesto — da nam to kaže.

— Ha-ha! Ubio ih je, dakle! Ovo je zaista dobra vijest! — nasmije se bandit, odlažuću revolver u korice.

— Sada! — krikne Emilio. — Potrčimo!

Dječak i njegova sestra prvi su istrčali iz kuće. Ernesto gurne pred sebe nespretnu Pilar — uspjeli su i oni umaknuti, prije nego što je iznenadeni razbojnik uspio ponovno izvući oružje. Kad je Red zapucao,

nikoga više nije bilo ni u sobi ni na vratima.

Ali razbojnik nije uspio izaći, jer mu to nisu dopustili Wes i Pablo, osuvši uto puščanu paljbu po vratima. Zapucali su, Wes ispred kuće, a Pablo iza nje, i po prednjem i stražnjem prozoru, prisilivši Reda Nolandu da u kući ostane u pognutom položaju.

— Što je, dovraga, ovo? — zaprepasti se bandit.

— Jesi li ondje? Hej, Rede! — dovikne mu Wes.

Red se primiri, osluškujući. Tko mu to više? Tko je to vani? Zar su ga prevarili? Da, onaj je dječak lagao! Švedanin nije ubio nikoga! Vjerojatno su oni ubili njega.

— Da... Tu sam — odgovori napokon razbojnik Wesu.

— Ovdje sam ja, Hawke!

Red Noland opsuje. Tako, dakle: Hawke je tu! Napuni revolver i primakne se k prozoru.

Vani je Pablo, držeći na štapu krpu natopljenu petrolejem, čekao Wesov znak.

Red Noland se uspravi u kući kraj prozora, ne bi li ugledao što se vani događa. Proturi cijev revolve-ra kroz prozor.

Ugledašvi to, Wes zapuca u prozor i prisili razbojnika da uzmakne.

— Izadi ovamo, Rede! — pozove razbojnika. Odbaci sve oružje i izadi podignutih ruku!

— Idi u pakao, Hawke! — dovikne mu bandit.

Pakao? Sama ta riječ izazove tog trenutka kod Wesa bolne uspomenne. Sjeti se onog užasnog dana u Arenasu, kad je, došavši kući, zatekao svoju sestru Marie kako nesuvislo bunca, majku kako rida, a oca mrtvog i iznakaženog. Za sve to kriv je onaj prokletnik unutra, koji je i sada spomenuo pakao!

»Voda im je bio ridokos«, govorila mu je tada majka, kad ju je jedva smirio i zaklinjao da mu dade što više podatka o nasilnicima. Opisala mu ih je: rekla mu o Meksikancu i njegovom nožu, o Darbyu, o Scarnsu s licem kao u lasice o Bolngu koji mu je prvi silovao sestru, o Redu koji je sve to promatrao, a teško opisivim izrazom lica... »Opiši taj izraz, majko! Moraš ga opisati! Moram o njima sve znati!« Opisala ga je. »Bilo je to lice«, rekla je, »obasjano nekim čudnim zanosom. Da, zanosom koji je održavao nekakav strah, unutrašnji strah! Kako ti to može pomoći, sine? Bilo je to zlo lice. Taj je čovjek zao!« Ipak je pomoglo. Pomoglo mu je da bolje shvati kakvog će to čovjeka, kakvu zvijer, progoniti. Zvijer koju je gonio i dognao, eto, dovde! »Što još znaš, majko? Je li taj ridokosi išta govorio? Je li rekao nešto neobično? Je li se smijao, vrištao? Ili se molio?« Na posljednje njegovo pitanje majka se tada trgnula. »Je li se«, ponovio je stoga pitanje, »molio, mama?« »Pa, ne baš. Nije se molio. Imao je samo taj čudan izraz na licu. Nešto je samo mrmljao kad je... kad je Meksikanac... kad je«, zaridala je, »onako grozno posjekao tvojega oca!« »Mama«, prodrmao ju je, »kaži mi, mama, što je promrmljao, što je rekao?« »Razmišljam«, jecala je. »Nije to ni bila nekakva čudna riječ, nego je bio čudan način na koji ju je izrekao...« »koju riječ, mama? Moraš se sjetiti, moraš mi reći!« I sjetila se: »Hellfire! Rekao je 'Paklena vatra'!« »Zar 'Hellfire', mama? Je li rekao baš tu riječ?« »Jest, sine! I okrenuo se kad je taj Meksikanac tvojega oca... kad mu je... kad ga je posjecao...« »Dobro, mama«, prekinuo ju je tada i zagrljio. »Ne moraš mi više ništa reći! Pronaći ću ga! Sve ću ih pronaći i pobiti!«

Sve ih je, doista, prene se iz razmišljanja, pronašao i pobio, sve osim ovoga, najgorega. Red Noland, voda »paklene bande«, znoji se, dršće tamo u kući. No, znojit će se još i više! — Rede! — dovikne mu: — Slušaj me! Slušaj vrlo pažljivo!

Nije bilo odgovora.

— Slušaš li me, Rede?

— Slušam te Hawke! — dopre iz kuće. — Ispljuni što mi imaš reći!

— Iz Arenasa sam, Rede. Sin čovjeka kojemu je Sanchez prerezao grlo. Brat djevojke što su je tvoji ljudi silovali. Sin žene koja je sve to morala gledati. A mladić sa mnom je iz Cobbsova naselja, u kojem ste pobili sve stanovnike, među njima i njegova ujaka i njegovu zaručnicu, koju su tvoji ljudi prije toga silovali. I on te ovdje čeka, zajedno sa mnom.

Red obližne usne. Bile su suhe od straha. Upita se bi li nekako mogao pobjeći kroz stražnju sobu, Ima tamo prozor kroz koji je bježao onaj dječak.

— Da? Što mi još lijepo imaš reći? — dovikne Wesu.

Sagnuvši se, odlazio je već u stražnju prostoriju. Neka Hawke još priča, uvjeren da je on još u prednjoj prostoriji, uz prozor.

— Svi su tvoji ljudi već mrtvi... — vikao je Wes. — Ti si ostao posljednji! Sâm si, Rede, nitko ti ne može pomoći!

Prišavši k stražnjem prozoru, Red gurne kroza nj cijev revolvera.

Pablo, koji je pazio na ovu stražnju stranu kućice, zapuca po prozoru.

— Ne vrijedi ti ništa pokušavati!

— osvrne se Wes i na taj očajnički potez bandita. — Opkoljen si! Izadi!

— Izaći ću kad se pakao smrzne!

— vrisne Red Noland, ispalivši metak kroz prozor.

Wes nato kimne Pablu da potpali petrolejem polivenu kućicu.

— Izadi, Rede, ili ćeš izgorjeti u paklenoj vatri! — dovikne osvetnik razbojniku.

— Obmanjuješ me — odgovori Red, ali ne sasvim uvjeren u to.

Dok je Pablo potpaljivao oko zidova kuće, Wes priskoči k razbije-
nom prozoru i izlije ostatak petroleja iz kante u sobu, ubacivši u nju i upaljenu žigicu.

Plamenovi buknuše i u kućici i oko nje.

— Ne! Oh, neee! — zavrišti u stražnjoj sobi Red Noland, kad je plamen buknuo u kućicu kroz prozor.

Potrči natrag, u prednju sobu, ali je, međutim, ondje već gorio petrolej što ga je ubacio Wes. Trčeći iz sobe u sobu, bandit je životinjski kričao.

— Morat će ili izaći na vrata ili iskočiti kroz stražnji prozor! — dovikne vani Wes Pablu. — U oba ga slučaja imamo!

Quinterovi su, podalje od kuće, sve to promatrali. Okupilo se i dosta susjeda i drugih stanovnika Nave, među kojima i Caridad. Svi su oni slušali životinjske krikove čovjeka u »paklenoj vatri«. Sve ih je prolazila jeza, a mnogi su se križali, moleći za prokletnikovu dušu.

— Ne, bože! Pomozi mi, oh, bože!
— vrištao je razbojnik u zapaljenoj kućici. — Ne želim umrijeti ovako! Ne u paklenoj vatri!

— Neka mu se Bog smiluje! — mrmljala je, križajući se, Pilar Quintero, a za njom se povelâ i cijela obitelj.

Pablo zamijeti kaio Caridad razgovara s Quinterovima. Nije ih mogao čuti. Djevojka mu se, zamijetivši da je promatra, osmijehne.

Iz središta naselja pristiglo je još ljudi. Znali su što je požar. Ali ovo je

bio osobit požar, koji nitko nije ni pokušao gasiti.

Red Noland uskoro shvati da mu iz paklene vatre nema uzmaka. Nije želio tako umrijeti. Preostao mu je jedini način: mora izaći na vrata! S revolverom u šaci potrči u prednju sobu, prema vratima. Plamen mu zahvati odjeću: košulju, hlače, šešir i kosu. Nasrne kroz vrata, pucajući preda se.

Na svu sreću, svi su ljudi bili post-rance od kuće, a ne izravno pred njom, te izbezumljeni razbojnik nikoga nije pogodilo. A Red Noland istrči iz kućice u posljednji čas: odmah nakon njegova izlaska uruši se i padne plameni krov.

Wes je mirno pucao u bandita. Prvim ga revolverskim metkom pogodi u bok, drugim nisko u leđa. Red Noland padne, a revolver mu ispadne iz šake. Razbojnik se uspaničeno valjao po prašini, pokušavajući ugasiti upaljenu odjeću na sebi.

Priskočivši k prokletniku, Wes mu pogasi odjeću. Red Noland podigne pogled upaljenih očiju prema njemu: prvi put ugleda svojega opasnog progonitelja, Sada kad je već bilo kasno, kad ga je već gotovo spalio u paklenoj vatri.

— N-n-nemoj. Ne na ovaj način!
— promuca. — N-ne ž-želim izgorjeti!

K njima dotrči Pablo, vraćajući revolver u korice.

— Pomozi mi, Pablo. Odnijet ćemo ga na trg — obrati se Wes mlađiću.

Pruživši pušku Caridad, koja mu se bila priključila, Pablo zajedno s Wesom podigne ranjenog bandita. Ponijeli su ga prema trgu, praćeni brojnim znatiželjnicima koji kao da su činili pogrebnu povorku. Voda paklene bande sve je vrijeme vrištao.

Na trgu su izbezumljenog, ranjenog razbojnika spustili kraj leševa njegovih prijatelja.

— Podi u krčmu po još petroleja!
— naloži Wes Pablu.

— Što ćeš to učiniti? — krikne Red Noland.

— Spalit ću te — mirno odgovori Wes Hawke.

— Ne! — vrisne nato Pablo. — Ne možeš ga spaliti živoga! To je ne-ljudski!

— Neće dugo biti živ. Podi po taj petrolej, Pablo! — mirno odgovori Wes.

Pablo je trenutak oklijevao. A onda potrči u krčmu, prestrašivši se opasna izraza na Wesovu licu.

Vrativši se s petrolejem, promatrao je to lice, razmišljajući nije li se i Wes izbezumio, prometnuo se u ludu zvijer.

A Wes Hawke klekne kraj razbojnika.

Zaprepašteni ljudi uokolo pitali su se što će opasni osvetnik učiniti.

— Sada ćeš, Rede, zaista izgorjeti u paklenoj vatri — mirno je, ali nemilosrdno, osvetnik govorio razbojniku. I to ćeš — doda — gorjeti u njoj još živ, na ovome svijetu. Sve ću vas ovdje spaliti! U ovoj zemlji tako i postupaju sa životinjama: ne pokapaju ih nego spaljuju.

— Neee! Ne u paklenoj vatri! — krikne posljednjim snagama razbojnik. — Oh, bože, žao mi je! Ne želim umrijeti! Ne još! Ne gorjeti!

Izbezumljeno razrogačenih očiju, razbojnik toga trenutka umre.

A Wes njegov leš i leševe ostale trojice razbojnika »paklene bande« polije petrolejem i zapali.

Ljudi su se razišli.

A ni lešinari se više nisu vraćali na trg.

* * *

Wes Hawke istrese iz vrećice zlatnike na stol. Ernesto Quintero začuđeno ih je gledao.

— Ovo je za tebe — reče Wes Meksikancu. — Da sebi izgradiš novu, lijepšu kuću.

— Hvala, senjor! Mnogo ste pomogli mojoj obitelji... — Ovaj mladić, Pablo, ostat će ovdje s tobom i pomoći ti. Želio bi biti dobar prijatelj. A želio bi i da svi vi budete dobri prijatelji ovoj ovdje djevojci, Caridad — osvrne se Wes na sve članove obitelji u kući u kojoj su Quinterovima dali privremeni smještaj.

— Svi se stidimo zbog načina na koji smo se dosad odnosili prema ovoj djevojci — iskreno prizna Ernesto Quintero. — Sada će nam biti kao član obitelji, naša će kuća biti i njezina!

Ustajući od stola, Wes vrati praznu vrećicu u džep. Imao je još novca u bisagama. Ono što je dao Quinterovima bila je najmanja pomoć koju im je trenutačno mogao pružiti. Potapša Ernesta Quintera po ramenu.

A ona krene k Pablu.

— Odlazim sada, Pablo O'Riley! — mirno reče.

— J-ja, ovaj...

— Nemoj pokušavati ništa reći, Pablo. Pogotovu ne suditi. U svima nama ima i dobra i zla. Ponekad treba mnogo vremena da to shvatimo, razlučimo jedno od drugoga. Razmisli ponekad o tim stvarima. A što se tebe, mladiću, tiče, mislim da će ti ovdje biti dobro. Zlih ljudi poput Reda Nolanda i njegove paklene bande napokon više nije preostalo tako mnogo...

— Pretpostavljam da nije... — konačno se uspio pribrati mladić, tužan zbog ovog rastanka. — Znaš, Wese, ponekad sam te i mrzio kad si... kad si činio što si činio. Pomišljao sam da to nije... da nije ispravno. A onda sam se sjetio... onoga što si rekao... da su ti bandi-

ti bili životinje. Tada sam znao da si u pravu: u Meksiku doista životinje ne pokapaju, nego ih spaljuju.

— Mislim na budućnost, Pablo. Misliti na prošlost nikada nije preporučljivo, pogotovu kad si izgubio nekoga dragoga ili nešto vrijedno. Brini se o ovoj djevojci ovdje. Lijepa je to i dobra djevojka, čini mi se...

Osmjehnuvši se, Pablo obujmi Caridad oko struka.

A Wes uhvati prstima djevojku za bradicu, te je poljubi u usta. Caridad se zarumeni. Pilar Quintero uzdahne, Josefina se zakikoće, Emilio skrene pogled, a Ernesto Quintero široko se osmjehe.

— Bio si dobar drug na opasnom putu, sinko — obrati se Wes opet Pablu, odlazeći k vratima. — Zadrži onoga konja. I sjeti me se ponekad. I ja ću se tebe sjećati — doda izlazeći.

U pripremi:

Richard Wyler

SJENKE PROŠLOSTI

PRETPLATA U SFRJ: Sve informacije o pretplati u tu-zemstvu na telefon 041/341-277

Uplate se šalju na žiro račun NIŠPRO VJESNIK ZAGREB, 30101-833-2052 sa naznakom »za pretplatu na list LASO«. U slučaju poskupljenja lista u toku pretplatnog perioda pretplatniku se priznaje stara cijena do isteka pretplate:

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DEM 44,00, ATS 310,00, SHF 37,00, NLG 50,00, SEK 155,00, FRF 147,00, USD 23,00 (avionom USD 27,30), CAD 31,00 (avionom CAD 36,10), Australija AUD 30,00 (avionom AUD 36,70). Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3296911 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI). Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 1/1 10,000.000 d, c/b stranica 1/1 7,000.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 16. IX. 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

LASO idućeg petka

